
RODENBURG'S
Amstels
EGLENTIER
I.
760
F
6

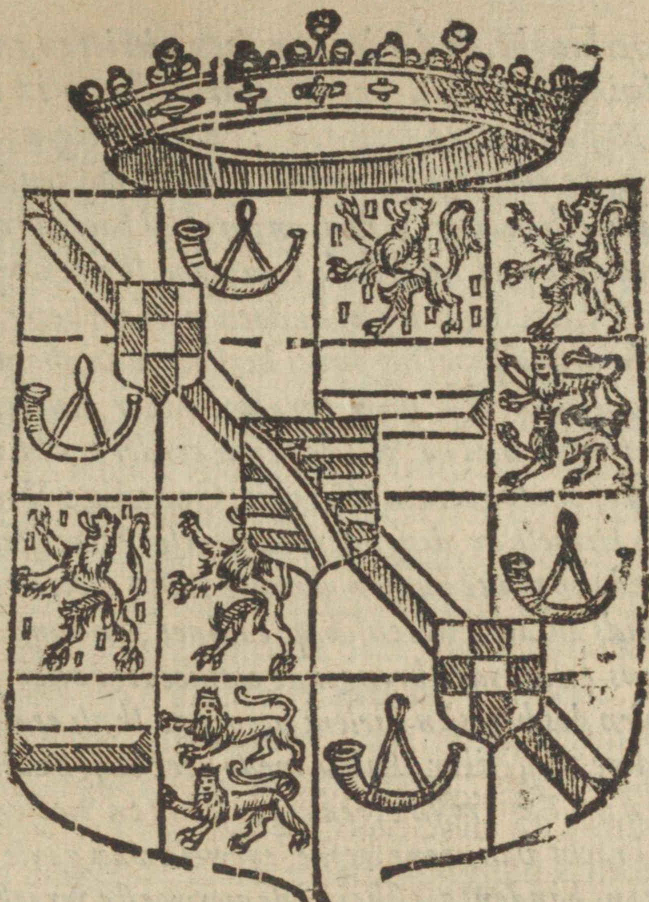
3

CASANDRA
Hertoginne van Borgonie/
EN
KAREL BALDEUS
Treur-bly-eynde-Spel.

Nobilitas sola est atque unica virtus.

t'AMSTERDAM,
Voor Cornelis Lodewijksz vander Plasse Boeck-verkooper
woonende op de hoeck vande Beurs inde Italiaensche Bybel, 1617.

T B O E K
AEN HEVRE
EXCELLENTIE
d'Hoogh gebooren
VROV EMILIA
Van Nassau, Princesse van Portugal.

DE *gheheughenis,* Genadige Vrouvve, *zijns Extie (hooghlofliker memorie. uw Exties Heer Vader) speeldt zo ghestadich inde voorbeeldinge des Bataefsche Volckerens hersenen, dat de galmte des*

 naems

naem hun verheught, de daeden hun doen glorieren, en de dankbaerheid dwinght hun wil-vaerdige-dienstbaerheid op te offeren aende Nassausche af spruyten : wiens telgens çierselen: na bootsende de oorsprongs stamme : noch huydendaeghs hun hoofden prachtich laurieren met onvergelijkbaere pronckinge, gegrift in eeuwige uytschaterende triumphe. Ik verzwijge, Hoog gheboorcn Princesse, *de oorlochs daeden, of om beter te zeggen, de Heroÿksche grond bepaling onzes herbooren vryheid, vermits het lofbaer gherucht voor myuytbrald: Maer aenroere de geestelijke begaeftheiden, al ho. wel de penne eerder vocht zoude ghebreeken als stof om te roemen. Wat isser,* Genadige Vrouvve, *lof waerder als Hemelsche deughden in aertse Princessen? wie is dan niet ghedwongen te buygen aen uwe Ex^ties^ voeten? Als voor volmaektheids autaer, wetenschaps cabinet, en kunst-lievendeherts-tochtens-çelle, yder brengende ootmoedige offer-munt, als waere tekenen des herts en zielens neyging. Ik als een by looperken van andere treffeliker, kniele mede zeer buyghzaemlik, op offerende aen uw Ex^tie^ mijn eygen eygenschap en weesen, 't welk afbeeldt de kracht van reyne liefde, 'tgeweld van gayle minne, de trouwe echtens bandens vastheid, de verwoeste wraek, en d'ootmoedige schuld-beken. verhopēde uw Ex^tie^ 'tzelve zal g lievē te beschaduwen met gewoonelike gratie, op dat mijn rijmer geborstweert blyve voor Momiste waen-weeters, en bitzige al-bedillers, en zijn plichtige dienst-bereyde en dankbaere hert zal nimmer rusten uw Ex^ties^ lof te zingen, met bede d'almooghende behoeder uw Ex^tie^ hoede in zijn heylige behoeding, verzelschapt met zijn Princelike Ex^tie^* Don Emanuel Prince van Portugal, *mijn genaedige Here*

Chi sara sara.

INHOVDT

CAſandra, Hertoginne van Borgonie, aengheterght zijnde door geyle minne-luſt tot Karel Balceus, Camerling van heur echte man Aernoudt Hertoch van Borgonie, gheeft heur vvulpſe begeerte te kennen aen Karel, die't heur vveygerden, vermits hy in echte heymelik (en ook tvvee kinderen by heur gheteeldt hadde) verbonden vvas met vrouvv Leonora Hertoghinne van Kleef, zuſter vanden voorſz Arnoudt. Caſandra bemerkende Karels afkeerlikheid, en vreezende hy 't zelfde mocht ondekken aenden Hertoch, heur man, beklaechden heur aen Aernoudt over Karel, ghelijk of hy aen heur boelagie verzocht had, verzoekende daer over vvraeck, en dat Karel aenden lyve gheſtraft mocht vverden. Aernoudt gheloof gevende zijn vrouvv Caſandra, ſtelden Karel ghevangen, onderzoekende de vvaerheid, dreygende Karel te ſtraffen, ten vvaer hy openbaerden of hy tot yemant anders liefde vvas dragende. Karel ghedvvonghen zijnde, om zijn leven te hoeden, bekenden aen Hertoch Aernout (die hem beloofden 'tſelve ſecreet te houden) dat hy met zijn zuſter d'Hertoginne vā Kleef heymelik zes jaer getrout gevveeſt, en tvvee kinderen by heur geteelt hadde, daer by voegende dat hy heur alle nachte beſliep. en om 'tzelfde te bevvyzen, leydē hy dē Hertoch om te ziē hoe hy by zijn zuſter quam, die hem de leuze gaf op de beſtemde uure, door't keffen van een hondeken, dat daer toe afgerecht vvas, 'tvvelk Aernout alles vvarachtich vonde, en ſtelden Karel daer over in vryheid. Caſandra bemerkende dat Karel niet gheſtraft vverden, drong Aernoudt zeer ernſtich aen, om Karel 'tleven te benemen. En Aernoudt vindende gheene reeden die machtich vvaeren om heur te ſtillen, ondekten aen Caſandra, hoe dat Karel met de Hertoginne van Kleef ghetrout vvas, en tvvee kinderen by heur hadde. Caſandra hier door

zeer

zeer ontroerende, aenving om heur te vvreken van Karel, zijn zoon Grimaldus te vermoorden, maer vvierden door de hovenier belet. Ten selven tyde quam Graef Lodevvijk victorieus uyt Vrankrijk, aen vvien Hertoch Aernoud beloofr hadde zijn zuster Leonora in huvvelik, tot vergelding dat hy de Oorloge tegens Vrankrijk op zijne kosten hadde aengenomen uyt te voeren, en Casandra dit vveetende, desgelijks dat Hertoch Aernout aen Graef Lodevvijk ghezeydt hadde dat zijn zuster Leonora hem niet lieven koste (vvaer over Lodevvijk in razerny gheraekte) heeft Casandra aen Lodevvijk al 'tsecreet te kennen gegheven, zegghende dat Hertoch Aernoud voor hadde om Karel met Leonora te huvven, zonder te verhaelē eenige omstandicheiden, radēde aen Lodevvijk dat hy Karel zoude doen vermoorden om zo aen Leonora te geraeken, 'tvvelk Lodevvijk ook terstōt in 'tvverk stelde door tvvee Soldatē. 'tGeviel mid'ler tyd dat Karel ondekten aen Hertoch Aernoudt, hoe Casandra Grimaldus had vvillen vermoorden, vvaer in d'Hertoch zoo vergramden dat hy dadelik na den hof ging vvaer Casandra 'tstuk meenden bestaen te hebben, en om niet bekent te zijn nam Karels mantel en hoed, en gaende na den hof gemoeten hem de Soldaten, vvachtende op Karel, die den Hertoch ziende, meenende dat het Karel vvas, trokken hun gevveer, den Hertoch maekt hem bekent zy verzoeken huns lyfs genade, en ondekken hoe dat Lodevvijk heur daer toe had gekoft, mid'ler tyd komt Graef Lodevvijk, die't bekenden daer toe geport te zijn door d'Hertoginne Casandra, vvaer uyt bleek de nikkerlijke doenten van d'Hertoginne, dies Hertoch Aernoud, heur banden uyt het Hertochdom, en celebreerden 'thuvvelik van Karel en Leonora.

SONNET.

De gayle minne gril, vervvoeste razernije,
Vermetelik best aen door lok-lust aengeleyd,
VVaer vvulpse graegt de redē van't verstāt verscheyd
Door grill'ge hertēs schicht vā min-Gods Zotternije,
Die fame, deughd en eer gansch stelden aen een zije,
En hoe voorgaende dooling 't na-beraed beschreyd,
Blind-hokkich zijnde in Venus loose net ghebreyd,
Met nikkerlike vvensch na vuyle boeterije.
Hoe trouvve liefdens echt zich moedelik borstvveerdt.
En geen āevechting kreūt, noch vlaiery noch smekē
Noch snood' boelagie kan geen echtens trouvve breken
En vleeschelike lust geen reyn gemoede deert,
Hoe veel de liefd en min verschelen d'een van d'ande.
Leert Karels *liefde, en de minne van* Casandre.

Acuerdo olvido.

PERSONAGIEN.

Aernout, *Hertoch van Borgonie.*
Casandra, *d'Hertoginne.*
Vrou Leonora, *Hertoginne van Kleef.*
Karel Baldeus, *d'Hertochs Camerling.*
Graef Lodewijk, *verlieft op* Leonora.
Prudentio, *d'Hertochs secretaris.*
Feliciano, *Eedelman verlieft op* Leonora.
Lucino. } *Ambassadeurs van Vrankrijk.*
Eraclio. }
Camilla, *staet Iuffrou van Cansandra.*
Grimaldus, Karel *en* Leonoraes *Zoon.*
Dienaer *van Graef* Lodewijk.
Lambrecht. } *Tvvee Soldaten.*
Casou. }
Bode.
wantrouwe, } *Tvvee stomme*
Ootmoedige schultbeken. } *Personagien.*

Het tooneel is't Hof van Borgonie.

CASANDRA

Hertoginne van Borgonie

EN

CAREL BALDEVS

TREVRICH EN BLY-EYNDE-SPEL.

EERSTE BEDRIIF.

Casandra. Grimaldus.

Casandra DE Minne-togt mijns hert verkracht dees tere borst/
En dwinght *Casandra* tot het gheen zy noyt en dorst
Dees zinneloose tongh wt anghste niet vertrouwen/
Ach arme wighten zijn de bloode laffe Vrouwen.
't Schoon 'tgheen natuur ons gheeft/ 't aenlockelicke beelt/
't Aentreckelijck' ghelonck/dat Godens zielen steelt/
't Vermaeckelijck ghegluur/daer mannen in bestricken/
't Hert-steelende ghesight/die lusts ghetergh verklicken/
't Ziel-roobend' blonde haer/'t welck Venus selven streelt/
De Lock-lusts lippens kleur/die ziel uyt ziele deelt/
De Kaecxkens putten dal/waer Mins-God zelfs in dartelt/
En 't lodderlijck ghedaent/die liefde zelven martelt/
De koesterende handt,wiens palm herts hetten meldt/
Het arms ghestrenghels druck/waer Liefd' toont zijn gheweldt/
't Ongrondelijcke zoet/het wesen onses Wesen/
Het smakelijckste al/waer wy uyt zijn gheresen/
Sal't al ghenietight zijn door 't heerschen van de schaemt?
Ick voelt/ick zweert/dat dit natuure niet betaemt.
Goddinne/ha natuur/ en laet u niet verkrachten/
Te Hemelsch is u aert/te maghtigh zijn u machten/
Hoe? Sal u zoetste Lent/verkracht zijn door een Wet
Door kill'ghe loome Liens domzinnigh hier gheset?
Salt redeloos gediert meer lust/als wy ghenieten?
Als Liefdens heete toghten door ons ad'ren schieten?

Met prickelende graeght/met terghende gheraes/
Alleen om zmaken/tzoetst/wat's dat? Natuurens aes/
Ha' blinde en naeckte Liefd'/Kindts/dartel/wulps/en domme
Om zterven spraeck rijck zijt/en om te leven ztomme.
Waer dient uw' swyghen toe? Helaes/mijn ramp ghewis
Vermeerdert/mits door schaemt Casandra spraeck'loos is.
Ghy zeght ten is gheen Liefd' zoo'k sprekens graeght' weer keere/
En tonghe schreumigh is om d'Hertogh/of mijn eere/
Laf-zinningh noemt ghy't mits Liefd door de Lock-lust tert
De Vrees-bergh 't over treen die tusken tongh' en 'thert
Van Alpes-lijcke hooght 'leydt/lijck'wel ick u schelde/
En schuldbaer oordel Liefd: Want waerom/liefde/ztelde
Ghy uwen kraght gheheel int werck niet/en verblindt
De schaemt/op dat ghy my in wensk'en werck verwindt:
Verkraght Casandra voort/op dat ick mach ghetuyghen
Hoe onder u gheweldt mijn hert/en tonghe buyghen.
Ach/laet my melden 'tgheen ick jammerlijcke draegh
Aen hem die d'oorsaeck is n ijns bitterlijck gheclaegh:
Zoo voet mijn zielens wensk'/alleen/mits ick verwerve
De uur/om segghen/ waerom ick al levend' sterve.
Schreum ick/versterckt my Liefd'/ontsie ick al te zeer
Een Hertoginnens eer/dwinght afterdenckingh neer.
'k Besluyt/en gans vergeet d'eer/en zijn Excellency/
En onbevreest verwaght van mins-God mijn sentency.
Orymaldus roept Camil.

Camilla.

Camilla. Wats dat me Vrouw' ghebreeckt?

Casandra. Dat ghy in aller haest terstont met/Carel/spreeckt/
En zeght hy by my komt. Hoe rysen dese haren
Van anghst'/ach/voor my zelfs wil d'Hemel my bewaren.
Waer gingh den Hertogh heen?

Camlila. Zijn Excellenti gaet
Met beyd' d'Ambassadeurs van Vranckrijck in den Raedt.

Casandra. Siet nae zijn Camerlingh.

Camilla. Me-Vrou/wien van hun beyden?

Casandra. Na Carel.

Camilla. Carel?

Casandra. Gaet/Seght Carel hy zigh spoet/
Mits ick nae Vranckrijck flucx in haeste schryven moet.

Camilla. Ha wispeltuurghe wight/ha liefd hoe kunt ghy leyden
De herten nae uw' wil/zy is van reen ghescheyden/
De eer is heur ontvlught. Ick gae ghenaed'ge Vrouw/ *binnen.*
Al' t ghéeen wat Venus werckt ghemeenlick eyndt met rouw.

Casandra.

Dat in een Hertoginne
De Liefde door zijn kraght

Ver-

Verklickt t' ſecreet ghedaght
Verbaeſt mijn nare zinnen.
Dat ick mijn Liefde ztelle
Op s' Hertoghs Camerlingh,
En dees borſt niet bedwingh
Dats, laes, mijn droeve quelle.
Spreeckt ghy betraende oogher
Op dat hy door't ghelaet
V ſonder ſpraeck verſtaet
En met u heeft medooghen.
Ses Maenten iſt verleden
Ick op zijn Lief ghezight
Mijn knagingh heb verlight,
Doch daer meed' niet te vreden.
't Is vreemdt hy uyt mijn loncken
En lodderlijck ghegluur
Die'k op zijn ooghen ztuur
Niet zagh mijn hertens voncken.
Doch wien zoud' derven dencken
Dat zyne Hertogin,
Wt heete-gayle-min,
Heur Carel *zoud' toe wencken?*
Ia zo ick om te ztillen
De woelingh mynes zin
Zweer dat ick hem bemin
Sal't qualick gh' loven willen.
Ach myne paſſijs blindheyt
Perſoonen niet aenziet
Maer wat de Minn' gebiedt,
Die't raeyken mijns ghezindt leydt.

Waer blijft Camilla? Laes/ ghelijck s'velds lou'ren haken
Nae d'uur de Sonne boven 's aerdens rond' mach gh'raken:
Om hunne teere graeght te gheven t'zoete aes:
Soo henghel ick/ en nae mijn Carels komtſte raes/
En lijckwel ſchricken zal als ick hem zal beooghen/
Vermidts ick meezder wenſk' als ſpraeckzal epſken moghen

Camilla: Waght hier ick seght me Vrou. Me Vrouwe Car'l is hier.
Casandra: Laet Carel komen in/Camilla toeft/'t ghetier
Ick in dees bosem voel/door vreese om te upten/
Dwinght ick het spreeck lit/schier/in boeyens vast soud' zlupten/
En lijckwel terght my lust Waer's Carel?
Camilla: Carel komt.
Casandra: Noch niet/helaes/het schijnt mijn sprake gants verstomt/
Vertoeft. Camilla. 'k Vertoef.
Casandra: Camill.
Camilla: Me-Vrouw'.
Casandra: Laet Carel noch niet komen.
De Liefd' my spreken doet/ende d'eere doet my schromen.
Barst upt benaude hert/waer rust u Carels beeldt/
Voorbeeldinghs beeldt hem ziet. Ha Liefd' u Godheyt steelt
Meer als mijn eer door reen u gril b'hoort toe te laten/
Waerom? Vermidts de Minne doet de reden haten.
Princesse u bedaert. Camill/ seght dat ick ben
Wat besigh/en ick Carel nu niet spreken ken/
Doch laet hem komen weer.
Camilla: Me-Vrou het sal gheschieden.
Casandra: Wat lust mijn raden schijnt de reden weer ontrieden/
Ha Hemel wat ick voel? Camil. Is Carel daer?
Camilla: Me Vrou hy is noch hier.
Casandra: 't Is tijt ick openbaer
De quel die my upteert. Laet Carel komen binnen/
Op dat ick eens ontdeck de knagingh mynes zinnen.
Camilla: Gaet in Me-Vrou vertoeft.
Casandra: Camilla/hoort Camill':
Mijn wille graegh'lijck wil/en kan niet wat ick wil.
Zeght dat hy komt weer om.
Camilla: Wanneer?
Casandra: Laet hem vertrecken/
En laet hem waghten.
Camilla: Beyd' hoe? dat waer te begecken.
Zal ick hem roepen?
Casandra: Jae. Camilla Zal'k. Casandra. Neen.
Camilla: Me-Vrouw' hoe dan?
Casandra: Camilla brenght hem in/ Ha alderwaerdste Man.
Camilla: Ha alderliefste beeldt.
Comt Carel by Me Vrouwe/
Casandra: Hoe zal *Casandra* nu heur kleuren kunnen houwen?
Het bloedt verzchricken zal/en tuyghen myne plaegh/
Als ick aen Carel klaegh de Liefd' die ick hem draegh.
Carel: Wat is Me Vrouw's ghelieft? *Hy kniel[d]*.
Casandra: Staet op/'t is mijn begheere.

Die

Carel Die d'eere doet Me Vrouw/ontfanght dan zelfs de eere/
Het is mijn plight.
Casandra Staet op/ick zegh' u Carel ryst.
Carel T'is al te groote gunst die my Me Vrouw' bewijst.
Casandra Staet op/en zijt ghedeckt.
Carel Ghedeckt in u presency?
My selven ick mis deed'/ en meest u Excellency.
Casandra Doet 't gheen' ick u ghebied'.
Carel Me Vrouw'/soot yemãt ziet/
'k Weet niemant gh'looven zal de deckinghe gheschiet
Door uwe hoogheyts wil/midts nieman: zulcx kan weten/
Dies yder oordeel'n zal 'k my zelven heb vergheten.
Casandra Neen Carel/dies ick moet u segghen dat ick seer
En hertelijcke wensk'/ghy meert u staet/en eer.
Carel Ghenad'ghe Vrouw' ghy maeckt my uwe slaef mijn leven.
Casandra Staet op/en zijt ghedeckt: Carel. Me-Vrouw' wilt 't my vergheven/
Casandra Staet op/noch eens staet op/'k verwonder dat ghy in
De Lenten uwes jeughts niet voelt de kraght van Minn'/
Die in u grijse herfst' afkeerlijckheyt sal gheven.
Waerom gheniet ghy niet de vrughten uwes leven/
Gh'lijck andren doen? Ghy siet dat yder Hovelingh pooght/
Ja woeckert/om ghelieft te zijn/en ghy en ooght
Na niemant/'tis te vreemdt/kan niemandt u vermaken?
Kan gheen aenlockingh schoon u hertens murch gheraken?
Maer eenighlijck verwelckt de bloeme uwes jueght/
Ghy ziet wel dat een yders hert in Liefd' verhueght/
En elck betraght met ernst zijn schoonste te bekooren/
En ghy alleen laet gaen u lieve tijt verloren.
Siet hoe dat yder traght nae oeffeninghen eel/
Nae aerdighlijck ghedans/ghezangh/en Lief ghespeel/
Tournoy-spel/en diergh'lijck/waer door sy lief ze terghen/
En Nymphen smekelijck om minne waerkens Vergen.
Het schijnt ghy Carel suft/'tverdriet my u te zien/
En dat ghy niemandt uwe Liefde aen kunt bien:
Zoo lieven jonghe jueght/waer in de Hemels gunste
Zo mild'lijck heeft betoont 't uytmuntighst' zynes kunste/
Wiens Lief ghesight bekoort 't schoonst dat Borgonie heeft/
Zoud' die afkeerlijck zijn vant gheen de mensk om leeft?
Verkiest gh'lijck and'ren doen/ laet tijt u tijt niet roven.
Carel Helaes/me Vrouwe/dat u dienaer kost ghelooven
Hier eene Juffrouw was/hoe zleght en reght van aert/
Die oord'len kost dat ick heur weer-liefd' mogt zijn waerdt/
't Waer 't luckigh'st mynes wensk'/en gh'looft ghenaed'ge Vrouwe
Dat ick in trouwe Liefd' steeds d'opperhandt zoud' houwen.
Casandra Ha Liefde helpt mijn tongh. Neen Carel ghelooft vast
Soo ghy nae Liefdens Wet uyt Liefd' u Lief aentast
Ghy d'Overwinner blijft/hoe hoogh heur luck moght steyg'ren.

Hoe? Sulcken man als ghy wien soud' die kunnen weyg'ren?
Maer immer traght nae't hooghst/u zelven veel vertrout/
Een ask' by krijght die aen de gouden Waghen houdt,
En overdenckt al 'tgheen ghy my nu zegghen hoorden/
Met Wysen, somen zeyt, gebruycktmen weynich woorden. *binnen*

Carel 't Schijnt reght een valsche droom 'tgheen my nu is ghemoet/
'Kschrick als ick't wel bedenck/hoe grilligh is mijn bloedt/
Waerom? Vermidts ick zie *Casandra* heeft ontledight
Heur hert van schaemt en eer/en waer nu Carel mee light/
O Hemel hoe verwoest soudt dertelheyt aen ztellen.
Ha valsche Hertogin/heeft lust u zo bekoort
Dat ghy u eghte plight tot d'Hertogh gans verloort?
Veel eer zal *Carels* bloedt de kill'ge dood aenvaerden
Eer ick mijn Prins en Heer/die Vorst van hoogher waerden/
In d'heyl'ge eght misdoe. Ha Vrouwen wats uw' lust!
Ha gayle Wighten znood'. Laes hoe zal zijn ghebluft
De Hertoginnens graeght! En of zijt my moght verghen/
En niet afliet my tot heur minne-wensk te terghen/
Om plaetsen in mijn hert waer steeds rust *Leonoor*!
Maer eer ick huer verliet/zweer ick/veel eer verloor
Ick t'zoete leven/en om *Leonor* wil zterven
Eer ghy *Casandra* zult van *Carel* yets verwerven. *Binnen.*

d'Hertoginne Leonora.

In VVedues kleedingh.

Leonoor Ha traghe luye dach hoe langhzaem poort u light
'tGheen ick zoo ywrigh wensk'/om gh'nieten 't Lief ghezight
Waer dese ziel opleeft/zpoepdt doch u loome treden/
Vw' al te klaren schijn/met Glinster-licht door zneden/
Nae d'over nare klups/duyckt Pheeb dijn trotste hooft
Vas onder d'Oceaen/u blyven my ontrooft
't Ghesichte mynes Liefs. En komt ghy duyst're naghte
Toonneels-Regisier-spraeck vant zoetste mijns ghedaghten:
Sprepdt upt u bruyn ghewelst nu over 's aerdens bol/
Bedeckt het schijnsel vande blinkende *Apoll*/
Een donck're nevel laet nu over d'aerde trecken/
Naght kan bet als den dagh ghestolen Liefd' bedecken.
Ha *Carel*, lieve Lief/'k wensch ick nu by u waer/
Laes/moght ick zien u hert/om weten of ick daer
Huys gh'lijck ghy rust in mijn/tijt moet het openbaren/
Denckt dat ick uwen was/en ghy mijn /nu zes Jaren.

Carel Baldeus.

Carel — Is dat niet *Leonoor*? Sy ist/ ha/ liebe hert/
Waer doolt ghy dus alleen?

Leonoor — Mijn hersenen verwerdt
In 't doolhofs-perck-ghedaght besprengd' ick my met tranen
Mits 't af-zijn mynes Lief.

Carel — Hoe Nymphe soud' ghy wanen
Dat 't af zijn Liefde kracht? neen Engel steeds ghy bent
In Carels ziel gheplaetst/ die langhe is ghewent
Zijn *Leonoor* alleen in dese borst te binden/
Als 't eenighste Juweel/ dat Carel opt beminden:
'k Sweer u by dese handt/ 'k beeedt by dese mondt/
Dat mijn ghedaghte noyt gheen ander grond-vest vondt/
Om plaetsen reyne Liefd' als alleen op mijn Engel.

Leonoor — De Wereldt oorsaeckt wel/ door tijts toeval ghemenghel/
Yets dat aenlockelijck speelt/ 't veranderen is ons' aert.

Carel — Ha *Leonoor*, zo waer u Carel/ laes/ niet waerdt
Te gh'nieten levens lught/ noch dees grondt te betreden/
Jck bid u/ Liefste schoon/ stelt doch u hert te vreden/
Dwinght twijffel uyt u'w' zin.

Leonoor — Jck twijffel niet mijn Lief:
Hoewel de Jalousy (die rusteloose Dief)
Ons vaeck ontrooft de rust als Liefde heeft verkooren.

Carel — De Jalousye werdt met Liefde gh'lijck ghebooren.

Leonoor — Vergeeft my dan/ mijn hert/ heb ick u yet misdaen.

Carel — Misdoen/ en kunt ghy niet, maer/ *Perle*, laet ons gaen
Van dese plaets/ want hier de Hovelingen wand'len/
Gins onder 't olmen lof daer machmen vryer hand'len
Vant gheen de Liefd' vereyskt.

Leonoor — Laes/ of ons yemandt zagh.

Carel — Doet aen u zyden d'wayl.

Leonoor — Lief/ hoort ghy oock gewach?

Carel — Hoe vreesigh is u hert.

Leonoor — Mits ons Liefd' is verholen.

Carel — En daerom is die soetst'.

Leonoor — Om datse is ghestolen.

Carel — Op dees Camille banck rust uw' vermoede leen.

Leonoor — Maer/ Liefste/ zijn wy met ons beyden hier alleen?

Karel — Alleen.

Leonoor — Soo rust ick Liefst' int Liefste dat ick hier kan vinden.

Carel — Waer in? Leonoor. V narmen. *Zy omhelsen.*

Carel — Lief. Leonoor. Mijn hert.

Karel — Mijn vreughd.

Leonoor — Beminden.

Carel — Ha *Leonoor* zijn nu ons zielen niet ghepayt?

Leonoor. — Ghepayt/ maer een onluck uw' *Leonoor* beschrapdt.

Carel — Wats dat?

Leonoor Dat onse Liefd' dus langhe secreet moet blyven.
Carel Helaes/waert in mijn maght 'k zoud 't haest ten eynde dryven.
Leonoor 'k Vertrouw' u dat gheheel/maer wat zal zijn het endt?
Carel Ghy weet zoo onse Liefd' den Hertogh waer bekent.
Leonoor 'k Waer lyveloos/en ghy in groote onghenade.
Carel 't Is waer.
Leonoor Helaes.
Carel Zught niet.
Leonoor Maer isser Lief gheen rade?
Carel De beste raed is dat wy beyde zijn secreet.
Leonoor tIs nu zes Jaren/Lief.
Carel Dat niemandt daer van weet.
Leonoor Graef Lod'wijck moet ick daerom Liefd' beveynsd'lijck toonen.
Carel Want daer meed' zalmen onze liefde wel verschoonen/
Leonoor Ha 't is een groote quel ick hem Liefd' toonen moet.
Carel 't Is wel ghedaen/het 't gheen men /Lief/om 't beste doet/
Leonoor En mid'ler tijt/dat's 't best/ men leeft in gheen voelage/
Carel God zalt verzien.
Leonoor Dit gheeft mijn wederom courage.

Graef Lodevvijck.

Carel Daer komt de Graef/ ick gae.
Leonoor Ha wreede tijts toeval.
Carel Gaet by hem/en daer nae 'k weer by u komen zal.
Lod. Vrouw' *Leonora*, doet dees Graven borst versmaghten/
Niet krijghtmen zonder pijn/ 't gheen zwaer valt moetmen aghten.
Wat raedt om dese brief te zenden aen Me Vrouw?
Midts dese letteren tuyghen mijn quel en herts rouw.
Leonoor Ach moet ick scheyden? Lief/draeght dan mijn herte mede.
Carel Mijn ziele blijft by u.
Leonoor Hoe flaeuwen al mijn leden.
Carel Waerom?
Leonoor Om dat ick scheyd'.
Carel En al mijn kraghten beven.
Leonoor Vaert wel/
Karel Vaert wel/mijn Lief/ omhelst my voor het laest. *Binnen.*
Leonoor Ha Carel/tot weerziens. Ach hoe dit herte raest
Nu deze Zonne zet/en die nacht komt ghenaken.
Lod. Daer is Me Vrouw *Leonoor*, ha Hemel/wat gheluck?
Leonoor 't Schijnt ick door droefheyt/laes/'t hert uyt dees boesem ruckt.
Lod. *Ma belle* Wel ghemoet/ha luckighe gras velden/
Sins deze/Over-schoon/heur treden daer op stelden.
Leonoor Heer Graef 't is veel te hoogh/te veel ghy zegghen wilt/
Doch alle Lievers zijn in woorden even milt/
Het is ghewoon ghebruyck.

Zoo

Lod. Zoo veel ick niet kan zegghen/
Of meerder lofs verdienst in u verburghen legghen/
Dits *Leonoor* de grond/waer op mijn Liefde houdt.

Leonoor. Het goudens goed men ziet alst wel de Toetsteen houdt.

Lod. Wat noemt ghy de Toetsteen?

Leonoor. Daer op waer veel te spreken.

Lod. Zeght maer uw' meningh/Lief.

Leonoor. Houdt het goud toets 't is teken
Het gheen ghemenghel heeft/met valsk'eenigh metael/
En gh'lijckmen heden daeghs de Liebers teenemael
Bedriegh'lijck vindt/zoo datmen niemandt mach vertrouwen
Zoo aght ick hun ghelijck t'goudt dat gheen toets kan houwen:
In d'upterlijcke schijn 't valsk' goud ons meest belooft/
Maer vinden dat de ziel daer vaeck is upt gherooft/
Zoo ist oock met u liens die schoone tooningh maken/
En argher als het goud/vermits men niet kan gh'raken
De toets/alzoo int hert 't bedrogh verburghen is/
Dus kanmen wel van't goud/maer van u niet zijn wis/
Wis was ick eens van een wiens mis ick moet beweenen.

Lod. Een ander *Leonoor* kan d'Hemel u verleenen/

Leonoor. Neen/zulcken eenen niet/laes/als my dat voorbeeldt/
Ick zweer u/Heer/dat all't gheselschap my verveelt/
d'Afkeerlijckheyt my dan in d'eenigheyt doet lopen
Om in dit droeve kleedt mijn onluck te beschrapen/
Wat vliet van tranen dan upt dese ooghen vlien
Zoud 't alderwreedste hert beweghen my te zien.

Lod. Het gheen verloren is/is dwaesheyt te beklaghen.

Leonoor. Mijn Heer 't is wel ghezeydt. Nochtans de rest mijns daghen
Ick met hem slyten wil/'t ghedaght is noch zoo zoet
Ick met die lieve man mijn leven eynden moet.

Lod. Acht ghy mijn Liefde niet? Is u gentiele herte
Zoo ongheboelich dat ghy niet medooght mijn smerte?
Helaes de ooghen-blick ghy zijt upt mijn ghezight/
Schijnt d'Hemel my ontrooft het aenghename light
Des heughelijcke Zon. Zal Lodewijck niet moghen
Vertrouwen dat de tijt noch upt uw' lieve ooghen
Zal trecken eenen lonck waer upt ick mach verstaen
De gracy uwes hert? Kan al mijn langh ghetraen
Dan niet beweghen dat ghy slecht'lijck wilt verclaren
Of's Graven-liefde u oock aenghename waren?
Want zoo mijn star belet ick gheen weer-liefd verwerf/
'k Bid u/princesse/dat ick oock die gunst niet derf.
Wat peynst mijn waerde Vrouw?

Leonora 't Ghedaghte loopt te post.

Lod. Waer heen? ick bids.

Leonoor. Ick wensk' ick u antwoorden kost/
Met cierelijcke reen.

Lod. Neen/met een' hert'lijck meenen/
Of wilt ghy my/mijn schoon/die gloryr niet verleenen?

Leonoor. Wat glory? Dat ghy uyt mijn zegghen zeker weet/
Of my uw' Liefd'/Heer Graef/ is aenghenaem of leet?
Kan't zijn onghenaem van u gheliefdt te wesen?
Want uwe Liefd'/ick aght/uyt neyghingh is ghereesen
Die tot de eghte streckt/een deughdelijck ghemoedt:
Hoogh zijt ghy van gheslaght/zeer treffelijck van bloedt/
Uw' deughden loffelijck/en genereus van herten/
En voorts in Wereldts luck mooght ghy Borgonie terten/
Dus u te dancken/Heer/ ghebiedt mijn danckb'rheyts wet
Mits ghy uw' Liefd'/zoot schijnt/op *Leonora* zet/
Doch is mijn weer-liefd flaeuw 'k mis doe daerom uw' waerde
Int minste niet: men zagh/dat zom'ghe Princen paerden
Met zleghte Herderinnen op ghevoedt int veldt/
Waer door?

Lod. Waer door meent ghy? *Leonoor* door reyne Liefds ghewelt/
De Liefd' beheert de mensch' en mensch en niet de Liefde/
Mis doet de Prins dan yets?

Lod. Me Vrouw zo't u gheliefde/
Ick hoorden gaeren wat ghy hier meed' zegghen wilt.

Leonoor. Maer zoo de Princens eghts-lust d'herderinne ztilt/
En Liefd' de oorsaeck is/zoo moet ghy oock verschoonen
Zoo ick een Gravens-liefd' met weer-liefd' niet kan loonen.

Carel. In boere kleederen.

Carel. De Graef is noch by heur/onmogh'lijck hy my ken
Maer zy aen deze kleen wel zien zal wien ick ben.

Lod. Me Vrouw' tis wel ghezeydt.

Leonoor. Wat Huysman komt daer wand'len?

Lod. De aert van Liefd'.

Leonoor. Zaght Heer/laet ons nu niet meer hand'len
Van liefdens aert. Hoort vriendt/wat tijt ist van den dagh?

Carel. Doen ick in onse dorp nae d'uure-wyzer zagh/
Ztond't reght op half-uur-vier/'t was noch gheen vier ghezlaghen/
En ick heb steets ghegaen.

Lod. Wat komt ghy vriendt dus draghen?

Carel. Niet veel besonders/Heer/al schijnt de mande groot/
Helaes/wy arme liens doen veel om een stuck broodt.

Leonora. Wat hebt ghy in uw' korf?

Karel. Me-Vrouw' niet veel bezonder.

Lod. Wat ist?

Carel. Ghebloemt. Lodewijck. Ghebloemt.

Karel. Wel Heer schijnt u dat wonder?
'k Vercooper daegh'lijcx veel/en al om d'arme kost

Leonoor. En windt ghy wel zoo veel om eens te zijn verlost
Van uwen armen staet?

Helaes

Helaes wat soud'men winnen?

Carel. Koopt yet van mijn ghebloemt.

Leonoor. Laet zien.

Karel. Me Vrouw' zal vinnen
Ick reed'lijck loof mijn waer/goud-bloemen heb ick veel/
Lavender/anjers/Roos/en Leli wit/en gheel/
Viool/Damaste bloem/Marioleijn/Lauriere/
May-bloemkens/maeghde lief/en pluymkens/Eglentiere/
Van alderhande zoort ist kurfken wel verseldt.
Siet daer.

Leonoor. Hoe veel.

Karel. Een blanck.

Lod. Dats duur.

Karel. Ist duur? biedt gheldt.

Lod. Gheeft meer.

Karel. Wel Heer.

Leonoor. Dats schoon/ en schoon van kleuren.

Karel. Mijn Heere alle daegh en maght u niet ghebeuren
Zo schoonen roos te zien/hoe rijck mijn Heer ghy zijt.

Lod. Een imperiale kroon.

Karel. Die is nu upt zijn tijt/
Wat meent ghy dat de kroone Heeren stedigh Heeren?
't Ghemeen ghebloemt/mijn Heer/men houdt za wel in eeren
Gh'lijck die van grooten naem. Siet Heer daer is een bloem
Gheen schoonder ghy opt zaeght/ ghesproken zonder roem.
Ey schenckt die aen me Vrouw/durst ick/ick zou s'heur gheven/
Want zulcken lieven Vrouw ick noyt en zagh mijn leven/
Wat zijt ghy man en wijf? Ghy daeght wel by malkaer/
Mijn Vrouw weest doch niet gram.

Leonoor. Hy maeckt de familliaer/

Karel. Mijn ouderdom verschoont de spraeck'lijckheyt mijns wezen.
Ziet dats een roos/me Vrouw/de schoonste upt ghelesen.
Mijn Heer koopt doch die roos/en gheeftse aen me Vrouw/
Het schijntse op heur blaen noch draeght de morghen douw/
Mijn Heer met uw' verlof/ick moetse me Vrouw gheven.
Me Vrouw dits met eerbiedingh 't eerste mynes leven/
Ontfanght van d'oude man/dit roosken met heur blaen.

Leonoor. Ick danck u vriendt/dus mild?

Karel. T'is om een Roos ghedaen.

Lod. *Moncæur*. Dit's van mijn handt.

Karel. *Mon cæur* wats dat te zegghen?
Mon cæur? ha dat's heur naem/hier onder moeten legghen/
Noch slosen/zoeckt ghy vindt.
Me Vrouw/*Mon cæur*, ziet daer/
Wat zoo nu isse leegh/hier ziet ghy al mijn waer/
Nu koopt het hoopken 't zaem/ick zalse't huys gaen brenghen/
Zoo ghy niet verre woont/en u belieft te gh'henghen

Deu

Een'boerman aft'r u gaet.
Lod. 't Schijnt wel een Cortisaen/
Carel. Een Cortisaen/mijn Heer/die after 't ploeghen gaen.
Leonoor Hoe veel voor al 't ghebloemt ?
Lod. Een kroon. *Leonoor*/jae met de mande.
Carel. Me Vrouw' *Mon cœur*/ hoe dus? Dat waer verkoft tot schande.
Leonoor. Wel nu raept op uw' waer/komt meed' ick gheef de kroon.
Lod. Nu heeft hy al zijn wensk'.
Carel Ick leyd' u 't huys mijn schoon.
Leonoor Och neen/om reden/Heer/men moet de op-spraeck myden.
Lod. Ick bid Me-Vrouw.
Leonoor. Neen Heer/de tyden hebben tyden/
'k Zal met de Huysman gaen/Heer Graef/ick danck u zeer.
Lod. Waer voor Me-Vrouw?
Leonoor. Mijn Heer voor al d'ontfanghen eer.
Carel. Is dit een Graef? Mijn Heer/ick moet u yets meed' deelen/
De beste vrught mijns hofs/een appl' om meed' te spelen.
Lod. Borgonie braldt vry uyt/de roem uw' staet betaemt.
Maer luck wat gaeft ghy my? o vinn'ghe tijt ghy naemt
Te schielijck wegh die Vrouw/het puyck vant schoonste schoon/
Wt Lodewijcx ghezight/dees Vrouw' *Arætas* kroon
Reghtvaerdigh voeren magh. De plaets doet my verheughen.
't Verkryghen is wel zoet als wy 't behouden meughen.
Na Lodewijck vry weendt/uw' hope qualijck luckt/
Zoo haest de tijt het gaf zoo haest hy 't weer ontruckt/
Doch in uw' herte blijft uw' *Leonoor* ghezloten.
Dat myne Engel wist hoe zeer my heeft verdroten
Het droevighe ghescheyd ick weet zy uyt medoogh:
Mits door die schoons vertreck/laes/ uyt mijn herte vloogh.
Al 't gheen mijn wezen heeft: zoud 'hebben noch ghebleven/
Om my mijn zielens voedsel door 't ghezight te gheven/
Helaes ick ben heur quijt/daert wel luck-rijcke-grond'
Waer op Graef Lodewijck zijn Leonora vond'. binnen.

Hertogh Aernout; Lucino en Eraclio,
d'Ambassadeurs van Vranckrijck.

Aernout Dit's eynd'lijck mijn bezluyt/en mooght daer meed' vertrecken/
Op dat u Coning weet dat onse wensken strecken
Nae redenen ghebiedt.
Lucino V Excellenci gheeft
Zoo princelijck bescheydt/gh'lijck in uw' herte leeft
Een Hertogh'lijck ghemoed.
Aernout. De Vrouwe Leonore
Mijn eghte Suster is/gh'lijck ick eght ben ghebooren
Van d'overleden Otto/Keyser van het rijck/

En

En oock Rooms Coning was/'k gaf heur ten huwelijck
Aen d' Hertoge van Cleef. Nae hy is overleen
Zy zonder kind'ren blijft/en is daerom gheen reen/
Hoe wel de Coning zins het Hertoghdom aenvaerde/
Heur weer ontrocken werdt 't gheen by huw'licx voorwaerde
Aen heur ghegheven was/maer datmen heur dat laet
Tot onderhoudingh van heur Weduwlijcke staet/
En eere heures mans. Wilt dit de Coning zegghen.

Eraclio. Zijn Majesteyt van Vranckrijck wil zijn eysk' belegghen/
Wits d'Hertogh heur gheen Testament en heeft ghemaeckt/
De twintigh duyzent pondt/heur daerom niet geraeckt/
En dat het Hertoghdom die ghelden weer moet trecken/
Of d'erfenisse kan tot gheene voordel strecken/
De tytel zonder renten acht de Coning niet.

Aernout. Zijn Majesteyt ghenoch incomst' zijns rijck gheniet/
Laet hem ghenoeghen dat hy't Hertoghdom van Cleve
In tytel nu bezit/gheen ander antwoordt gheve
Ick op uw' Ambassaed'/gheeft hem zulcx te verstaen/
En zoo zijn Majesteyt daer meed' niet is voldaen/
En met de waep'nen traght tot zijn voorneem te komen/
Zeght hem dat d'Hertogh van Borgonie niet zal schroomen,
Om hem te bieden 't spits/en ick zijn trots ghemoedt
Zal wederstaen met leven/goede/en mijn bloedt.

Lucino. Ghenaed'ghe Heer hier mede zullen wy vertrecken.

Aernout. God spoede uw' reys. *d'Ambassaduers.*

Wil Vranckrijck nu ontwreken/
De bulderende Mars?

Lod. De eyghen zoecklijckheyde
Bedriegt de Princen vaeck.

Aernout. En uyt reens spore leydt/
Dus ick het oorlogh waght.

Lod. Wilt u daer teghen zetten
Om met voorzightigheyt zijn voorneem te beletten/
De Coning maghtigh is/de vreese veel zal doen
Hier onder uw' ghemeent.

Aernout. Om 't vreesen te verhoen
In d'ondersaten/die hun eyghen staten vreesen
Zo moet/mijns oordeels/int hof uyt ghegheven weesen/
Dat Vranckrijck niet alleen my 't oorlogh bied om 't goede
Vant Hertoghdom van Cleef/maer in mijn landt de voet
Te dringhen/en zoo voort aent Hertoghdom te gh'raken
Van ons Borgonie/en my zijn vassael te maken/
Desgh'lijcx al mijn ghemeent. In d'Onderdanen mijn
Is zulcken moedigheyt dat zy onwilligh zijn
Hun aenghebooren Prins te zien tyranniseren/
Dit zal uyt d'herten flucx de vreese doen afkeeren/
En in manhaftigheydt verand'ren hun ghemoedt.

Lod. 't Is raedzaem uwe hooghept strickt ghebieden doet
Uw' Krijghsluyd' voeghen t zaem/ en zendt die op de palen
Van Vranckrijck ende uw'/ op dat de Fransen falen
Met hun heyr-legher om te dringhen in uw' landt/
Want zoo ghy met voorzight uw' Borgoniounen plant
Om af te byten 't zyits/ is 't oorlogh meest ghewonnen.

Aernout. *Het vverck is half volbrocht alst vvijslijck is beghonnen,*
Graef Lod'wijck 't geen my quelt/ is zoo het oorlogh duurdt
Ick qualijck midd'len heb om te zijn uytghebuurt/
Het laeste oorlogh heeft mijn midd'len zeer doen krencken.

Lod. 't Ked al zigh zelven Heer. Men moet zoo veer niet dencken/
U naeghebuuren zijn u gunstich.

Aernout. Dat's wel waer/
Dan in de tijt van noodt heeft weynigh d'een voor d'aer.
Dit moet wel zijn bedoght/ en zoo heel light niet achten/
't Ghelt in de oorloghs-tijt zijn d'aldergrootste machten,
Als zenuwen des Kryghs.

Lod. Is dit mijn Heer uw' quel?
'k Weet raed voor al u vrees.

Aernout. Voor al? Lodewijck zeer wel. Aernout. Wat ist?

Lod. Mijn Heer ick lief uw' suster d' Hertoginne/
Me Vrouwe Leonoor, maer zedert het beginne
Van mijn vryage kost noyt weten heur ghedaght/
Of mijn liefd' heur behaeght of dat zy my veraght/
Mijn passie is groot/ ghelijck mijn hoop is kleene/
De heerskerin mijns ziel is Leonoor alleene.
Hier is ter Wereldt niet 't gheen Lod'wijck niet zoud' doen
Om winnen heure liefd'/ en eens mijn hert te voen
Op 't smakelijckste zoet des weer-liefd' van die Vrouwe.
Mijn Heer/ zoo ick uw' suster eghtelijck moght trouwen
En ghy my zulcx belooft/ en my in huw'lijck gheeft
Het Hertoghdom van Cleef en d'incomst' die het heeft
Ick zal op myne kost/ en zonder u te quellen
Mijn teghens Vranckrijck trots in uw' verweringh ztellen/
Maeckt my u Velt-Heer/ geeft volkomen my 't ghebiedt/
En dat ick voor mijn loon Cleef en Suster gh'niet
't Is beyde in u maght.

Aernout. Ick zweer u by mijn leven/
Dat ick u waerdigh aght Vrouw Leonoor te gheven/
Want zonder dit toeval/ uw' genereuse aert
Graef Lodewijck verdient/ en zijt mijn suster waerdt/
'k Beloof u Leonoor.

Lod. En by dees handt ick zweere
Ick uyt Borgonien uwen Fransen vyandt keere.

Aernout. Den Hemel gun u luck/ doet zoo ghy 't beste raemt/

Hooft

Hooftmannen kieſt/en voort al 't oorloghs volck verzaemt/
Laet ſteken den trompet/en laet de trommel roeren/
Om 't oorlogh 't mynder eer/en d'uwe uyt te voeren
Steeckt uwe ſtandart op ghemengelt met de myn/
Want uw' victori zal de uw' en myne zyn.

Lod. Maer/Heer/voor al moet dit wel in ſecrete blyven
't Gheen Leonoor belanght/en ick om heur bedryve/
Tot myne wederkomſt/ja zonder datmen 't weet
Waerom ick 't oorlogh voer/want afterklap is reedt
Om momplen yder 't zyn/daerom vind' ick gherade
Dat niemant hier van weet als ick en uw' ghenade.

Aernout Styght op myn wapen dan/en ſtelter uwe hyd'
Wat voert ghy voor devijs?

Lod. Het Godeken Cupyd/
En onder zyne voet een leeuwe leydt verzlaghen.

Aernout, De zin ghevalt my wel/maer wil u yemant vraghen/
Hoe ghy die zin verſtaet/zoo geeft hem voor beſcheyt/
Dat ghy Cupido zijt/en Vranckrijck onderleyt
Zo is d'embleem zeer goedt/dus zult ghy yde'r een ſtillen
" *Want oorlogh en de liefd' vvel t' zamen voegen vvillen.*

Lod. Mijn Heer het zal gheſchien. *Lodevvijck binnen.*

Aernout. Den Hemel ſchickt het al/
Ziet hoe Vranckrijckſe trots (door onbedoght toeval)
Ghetemt zal werden nu: veel wyſen duydlijck zegghen
Dat inde liefdens gril veel ramps verburghen legghen/
Veel zotheyt/veel gheraes/veel dulheyt/veel onruſt/
Veel zmert/veel hoon/veel knaginghh/veel onluſt/
Jae datter gheen goedt ſpruyt uyt deſe heete toghte/
En immer zie ick nu het gheen ick nimmer doghte/
Ick winne door de liefd'/die deſe grave plaeght
Dat hy de oorloghs laſt gantſch'/tegens Vranckrijck draegt/
En huew' mijn ſuſter aen een Heer van edel bloede
Staet rijck/lof waerd'/manhaftigh/en hoog van gemoede.

Hertoginne Caſandra.

Aernout. 't Schijnt dat ghy komt verbaeſt/ *Caſandra*, deert u yet?

Caſandra. Meer droefheyt leydt hier/Heer/als ghy in d'ooghen ziet.

Aernout. Wat heeft mijn Hertogin?

Caſandra. Ha dat ghy zaeght mijn herte/
't Gheen bloede tranen weent in bitterlijcke zmerte.

Aernout. Waerom?

Caſandra. Om dat ghy/Lief/nae Vranckrijck meent te gaen/
Het oorlogh is op hand'/zoo'k zeeker heb verſtaen.
Ha waerdſte Prins hoe zal *Caſandra* zond'r u leven?
En ghy in zulck ghevaer/dit te bedencken gheven

Doodt

Tood-wonden in dit hert/de Wereldt ick versaeck
Zoo'k upt uw' overlieve Lief gheselschap gh'raeck/
Laet mijn ghebeden/Lief/zoo veel aen u verwinnen
Dat ghy dit droef vertreck wilt ztellen upt uw' zinnen/
Of maeckt mijn tomb. ghereedt/want met uw' naer vertreck
Ick 't leven upt het hert van uw' *Casandra* treck/
Hebt meed'ly met uw' Vrouw.

Aernout. *Casandra*,alderwaerdste/
Ghy weet hoe ick u lief/jae zoo dat 't alderklaerste
Light van de Hemels Son my niet zoo zeer vermaeckt
Ghelijck uw' Lief ghezight mijn hertens glori raeckt/
En gh'lijck ick weet uw' Liefd' de mijn kan evenaren
Heb ick u wisse blijck nu willen openbaren
Hoe ick ghevoelen zoud'te laten u alleen/
Dies ick het oorlogh dat my nu werdt overstreen
Niet leyden wilden zelfs maer raedtsaemlijck verkiesen
Een ander in mijn plaets/ om dat ghy niet verliesen
Zoudt upt uw' Lief ghezight/uw' Hertogh die ghy aght/
Zijn by-zijn uwen dagh/en' af-zijn uwen naght.
Ziet of ic u niet lief. *Casandra.* Hoe zal ick dit vergelden ?
Waert anders 't arme hert tot teeringhs dood zigh quelden/
De vreugd' die ick gevoel neemt sprael door zoethept wegh/
Dies ick onmaghtigh ben dat ick mijn Prince zegh
De glory mijnes ziel/om danckb'rhepts vier te blussen
Zal ick ztom spreken door het hertelijckste kussen
Als opt *Casandra* op u lippen heeft ghedruct.

Arnout. 't Is my *Casandra* Lief het dus wel is gheluckt/
Dat ick een ander zend'.

Casandra. Wien ist? wien gaet daer henen ?

Arnout. Graef Lodewijck.

Casandra. De Graef? o God/wilt hem verleenen
Hy overwinnen magh.

Arnout. Ick moet gaen nae den Raedt. binnen.

Casandra. Gaet Prins/mijn Heer/mijn Lief/ mijn al/ mijn dagheraet.
God geef dat dees omhelsingh 't laeste moghte wezen/
Want zulcken afkeer in dees boesem is ghereesen
Dat als ick d'Hertogh zie ick yselijck verschrick/
Zwijght tongh op dat ick zelfs my zelven niet verklick.

Carel.

Carel. Me Vrouw'/Camilla/ zeyd' uw' hooghepdt om my zonde.

Casandra. Ha dat ick zonder spraeck mijn meeningh zeggen konde.
Wel *Carel* zijt ghy noch zoo wreedelijck gezindt/
Dat gh' in uw' jonghe hert gheen plaets om lieven vindt?
Behaeght u niemant niet ?

Carel. Me Vrouw ick vrees 't verachten/
Dit's d'oorsaec dat ick my voor 't minnē meen te wachten.

En

Caſandra En of ghy zeker waert/dat ghy zoudt zijn bemint?
Carel. In gayle liefd/me Vrou/men veel verwiſ'ling vint?
Caſandra En of ghy waert gewis van weerliefd/ en heur trouwe?
Carel. Wat weetmen of de woorden oock hun zegels houwen.
Caſandra Ha ſchaemt hoe terght ghy my/mijn al me herte trilt.
t'Schijnt *Carel* ghy uw Vrouwe niet verſtaen en wilt.
Carel. Helaes me Vrou wat ander antwoort can ick gheven?
Caſandra Ghy kent heur die zeer wenſcht om in uw liefd te leven.
Carel. Onluckich is heur ſter die my voor heur verkieſt.
Caſandra, Ick weet ſy *Carel* om uw liefd heur zelfs verlieſt?
Carel. K'gheloof me Vrou die boert. *Caſan.* ô dat het boertē waeren.
De liefde dwingt dat ick mijn hert moet openbaeren.
Ghelooft ghy my dan niet? k'weet zy om u uyt-teert.
Carel. Met dit ghevoelen ſchijnt me Vrouwe my vereert.
Wien zou doch lieven my? Caſandra 't Is tijdt ick my verclare.
Carel, En dat ſy ſchaemt verloor.
Caſandra En of ick't zelven waere?
Carel, Zo waert t'onrecht beſteet. Princeſſe waerde Vrou/
Meent uw ghenade dat ick zo vergheten zou
De plicht/de ſchuldt/de trouw/die ick mijn Vorſt en Heere
(Mits ſijn ghenade my van kintſche jaren teere
Heeft op ghequeeckt/ghevoed/bezorght/verzien/vereert/
En mijn gheringhe ſtaedt ghenadelijck vermeert)
Rechtvaerdich ſchuldich ben/ en heyle danckbr'heyts wetten
Wtroeyen uyt mijn hert/ en t'echte bed beſmetten?
So waer ick minder waert/als't vuyl betreden ſtof/
En hy had opghevoed een Tyger in ſijn Hof.
Al wat ick ben/en heb/mijn eer/mijn luk/mijn wezen
Is uyt de gracy van mijn Hertochs gunſt ghereſen.
Sijn ſlave *Carel* is/my zelven is niet mijn/
Het grootſte luck is dat ick niet ben mijn? maer zijn.
Zo lief en is my niet het aenghename leven
Of coſt het hem dienſt doen ick zoud't uyt liefd hem gheven.
Voor alle zijn weldaed en al t'ontfanghen goed
Soud ick vergelden dat met ſchand-vleck ſynes bloedt?
O Neen/ me Vrou/ hier leyt een hert te eel gheboozen.
Denckt niet ghenaed'ghe Vrou dat ick d'eer heb verloozen.
Met u verlof ick gae?
Caſandra Wat meent ghy dwaes/ghy zot/
Ghy fielt/ghy droch/ghy geck/dat myne liefde tot
V ſtrecken zoud'/ghy bock/ghy ongheſchickten grovert/
Maer ziet dees looſen loer/ghy overgeven fobert/
Wat iſſer doch in u/dat ghy u voorſtaen laet
Dat een Princeſſe ſoud'/en Vrou van myne ſtaet
Heur oogen op u ſlaen? 'k zou grager die uyt rucken
En cappen deſe tong/mijn eyghen hert dood drucken/
Wat raſerny is dit? tgeen ick u heb ghezeydt

C Van

Van liefde was alleen om uw door mijn beleyt
Te ryzen/en door d'echte staet u groot te maken/
Met een zeer eed'le vrou/'tgheen ghy recht anders duyd/
En oordeelt recht verkeert/baldadighen schaefuyt.

De Hertoginne binnen.

Carel. Ha Hemel/ha Fortuyn/ha Wereld/wats mijn leven!
Een dool-hof vol ghespoock/had ick het heur ghegheven
Noch arger waert/helaes/heur minne is verkeert
In doodelijcke haet/ en g'lijck zy vreest onteert
Te zijn zoo ick mijn Heerheur doente zou vertellen
Zal mogh'lijck deze Vrou wat vreemts aen moghen stellen/
En spreken recht verkeert/of ick heur had gherecht/
En door onkuyse lust oneerbaerheyt ghevercht.
Ach/Carel/laes in wat verdriet kund' ghy noch raken/
En waerde/*Leonoor*, wat comt u onlucx naken.

Prudentio. Men Trommelt en Trompet.

Prudent. De Graef heeft lange tijd in't Hof nae u vertoeft.
Carel. Waerom?
Prudent. 't Schijnt dat hy u tot dese krijch behoeft /
Het toe-bereyt is groot de Prins gaet zelven mede/
In woelende gheraes verkeert de stille vreede/
De krijch gaet aen de pluymen vlieghen t'is een lust/
Te zien/hoe elck om strijt op't fraeyste zich toerust/
De Vendels vlieghen/jae men hoort niet anders spreken/
Als van goed kruyd en lood/ en lancyen te breken.
Ic bid u laet ons gaen/wel Carel 'tschijnt ghy droomt?
Of zijt ghy voor de krijch g'lijck anderen beschroomt?
Carel. 'k had yets in mijn ghepeyns.
Prudent. Maer laet de Graef niet wachten.
Carel. Wel nu.
Prudent. Gaet voor.
Carel. Gaet ghy.
Prudent. Waer zijn doch uw ghedachten? *Binnen.*

Hertoch Aernout.

Keen wickende dat dit vergheefs niet was ghecomen
Waeromme zoud' ick dan met Vranckrijck 'toorloch schromen?
Het blind gheval niet heerscht/maer werelds schepper viert/
Diet al en alle is/en alle ding bestiert/
Tot ellicx heyl heb ick met buyghzaem hert en leden/
Om't nutst' dien al-beschick/en opper-Voogt ghebeden/
Hier comt de Hertogin.

Casandra.

Hoe is mijn hert ontstelt/
Hoe trilt mijn teere ziel. Ha Hertoch hoe't my quelt
Kan deze lasse tong van schaemte niet verbreden.

Wat

Aernout. Wat isser?
Casandra Ach/ veel ramps.
Aernout. Zeght my/ myjn lief / de reden/
Is't om dit oorloch? zeght/dat Vranckrijck my aenbiet?
Casandra Neen Hertoch/ laes/ten is om Vrancrijcx oorlogh niet/
Maer 't oorloch dat uw vrouw/ uw vrouwe wert bewesen.
Aernout. Hoe isser tusschen vrouwen oorloch nu gheresen?
Ondeckt my doch de grond/ *Casandra*/ zecht waerom?
Casandra Als lust tot spreken terght zo werdt mijn tonge stom/
't Is raedzamer ick zwijch/ God wil gheduld verleenen.
Aernout. Wel wilt ghy dat ick dan u droefheyt help beweenen/
En zonder dat ick weet de oorzaeck uws ghetreur?
Casandra 't Schijnt ick mijn hert van spijt uyt dese boesem scheur/
Ick die het beelt uws zelfs int mids mijns herte draghe/
Heeft die gheen oorzaeck/Heer/ick jammerlijcke beklaghe
't Verzaet t'gheen d'Hertogin *Casandra* is ghemoet?
Aernout. Wat is het/liefste/stater yemandt nae mijn bloed?
Als 't land is vol oproert/ontroeren oock de zinnen
Der onderdanen/ laes/'ken can niet wel uyt vinnen
Wat u mach zijn ghemoet/ ick bid u/ waerde vrou/
Zeght my waerom ghy treurt.
Casandra Dat ick het zegghen zou
Ick vrees het uw ghemoed te deerlijck zou ontstellen.
Aernout. O neen/lief/ zo ghy't heelt dat zal my meerder quellen
Door 't vreemt vermoeden t'gheen my steets voorbeelden zal/
Wat is 't? mijn schoon / ick bid.
Casandra O Hertoch een toeval
Te schrick'lijc/en behoort dat wy het daed'lijck wreken.
Aernout. Zeght my wat dattet is 'tzal aen wraeck niet ghebreken.
Casandra Belooft ghyt myn? mijn Lief.
Aernout. *Casandra* twijffelt niet.
Maer zeght my is het t'gheen daer ghy van spreeckt gheschiet?
Casandra Gheschiet? veel eerder zou de lucht zijn zonder starren.
Aernout. Ist niet gheschiet? ghy doet my int ghedacht verwarren/
Mits ick niet treffen kan wat dat het wezen mach.
Casandra Van s'werelds eerst begin men noyt dierg'lijcke zach.
Ghelijck men heeft ghewaent dat ghy/ lief/zoud vertrecken
Heeft een booswicht ghepoocht my tot lust te verwrecken/
Om onze echte bed te schennen t'uwer schand/
En myne aldermeest/'k zweer/u/by deze hand
Had flaut my niet belet/en my mijn moed ontogen
Ick had gelijck een Leeuw hem in't gezicht ghevlogen/
Zo was mijn hert ontroert om die Godloose man/
Ja/ dat ick noch helaes / niet wel bedaren can.
Aernout. Noyt ongeluck alleen/ het oorloch in mijn lande
En nu mijn echte bed te brengen in bloed schande.
Wie was 't die 't u voorleyd? by d'Hemel ick u zweer/

Dat ick het wreeken zal die trachten na mijn eere.

Caſandra. Een daer ghy't minſt vermoeyd/ja dat het yemant zwoor/
Ten waer't uw' Vrouwe was/ick weet ghy gheen gehoor
Sout gheven om het ſtuck te kunnen recht gelooven.

Aernout. Wat iſſer al onheyls in Princelijcke hoven?
Noemt my den looſen fielt die ſchaemt en eer verloor
Dat hy mijn Hertogin voor ſijn gheboel verkoor.
Wie iſt?

Caſandra. Wie't is?

Aernout. Wie't was?

Caſandra. Een van u Camerlinghen
Die van u kamer op u bedde zocht te dringhen.

Aernout. Wien iſt doch vande twee?

Caſandra. Die't alderminſt betaemt.

Aernout. Maer zeght wie't was?

Caſandra. Wie't is? u Carel onbeſchaemt.

Aernout. Was't Carel/hooghe God/was't Carel/ wonder/wonder/
t'Schrickt mijn gehoor gelijck de bulderende donder
Doen ghy my noemden hem/'tſchijnt dat mijn herte breeckt.
Ha Carel die ick in dees narm heb opghequeeckt
Van kinde tot een man is dit u danck en plichte/
By Jehova ick zweer/ by't Godelijcke lichte/
Ick't op u wreecken zal?

Caſandra. En wreekt het om uw Vrou /
En zo ghy't ook niet wreeckt ick ſterve van herts rouw'.
Doch Carel is zo loos hy zalt u loogh'nen willen/
En ſpreken teghens my/maer zo ghy u laet ſtillen/
End' hetten uwes toor'n door beuſeling verſmoort /
Maeckt reeck'ning dat ghy uw *Caſandra* dan vermoort.

Aernout. Neen/ lief/ ſtelt u gheruſt/want uw waerachtich zegghen
Sal niemant 'tzy wie't waer met ſchoon-ſpraeck my ontlegghen/
Maer *Carel* ſterven zal/dus laet my/ lief/ alleen/
Ick bid u Hertogin ſtaeckt uw bedroeſt gheween/
Bedaert u teere hert/en laet my inde hetten
Van toorzen middel tot de wraeck terſtont gaen zetten.

Caſandra binnen.

Aernout. Prudentio.

Prudentio. mijn Heer.

Aernout. Ghy daedlijck fluex zult gaen
By myne Camerling.

Prudentio. Wien?

Aernout. Carel/zeght hem aen/
Hy nae ſijn kamer gaet / en blijf daer in ghevanghen /
Gaet haelt twee Helbaerdiers. hoe zal mijn Vrou verlanghen/
Om weten wat ick doe / bewaert ghy Carel wel/
En zonder dat hy oock voet uyt ſijn kamer ſtel/
Tot nader laſt/maer zwijcht/en laet het niemant weten
Dat Carel is ghevanghen / en ick heb't geheten?

Helbaer. Het zal/ghenaed'ghe Heer / met voordacht dus gheſchien.

Prudentio,

Prudentio, en de Helbaerdiers vertrecken.

Wat vreemde oord len nu in mijn ghedachten vlien/
t'Is best ick my bedaer/want wat de toorzen doet
Door preutelende bloed/strect zelden t'onzer goed.

TVVEEDE BEDRIIF.

Feliciano, Prudentio.

Feliciano. Ick neem de tyden waer (die nimmer ick cost vinden)
Om d'Hertogin van Kleef die ick zo lang beminden
Te spreken vande liefd die ick me Vrouwe draech.
Graef Lood wijck is nu wech/tis nu tijdt dat ick klaech
De woeling mijns ghezind/ de vlam mijns borsten hetten
De razing mynes hert/'tgheen Lood'wijck my beletten/
Mits hy heur heeft vervolght/nu heb ick heur ghezeyt
De liefde die ick draech/ en hier verborghen leyt.
Prudẽtio. *Feliciaen* hoe durst ghy deze stoutheyt pleghen?
Feliciano De blote lievert weyghert liefde lieve zeghen.
Prudent. Maer had ghy zo veel moeds? tis meer ick gh'looven can.
Feliciano Hoe is sy niet een Vrou/en ben ick niet een man?
Prudent. Maer sy een Hertochs Weeduw'/ Suster sijns ghenade.
Feliciano *Prudentio* daer in en ben ick niet belade.
De vrouwe liefde valt noch vreemder alsmen meent.
Prudent. Wat antwoort heeft me vrou *Feliciaen* verleent.
Feliciano *Prudentio* had ghy heur kaeckens rood zien blosen.
't Scheen of op 't witte sneew uytdronghen tweeling-rosen.
En t'vriendelijck ghezicht uyt heusheyt was beschaemt.
Prudent. Om dat ghy zeyden t'gheen u moghlijck niet betaemt.
Hoe weet ghy dat de Graef met heur was in vrypage?
Feliciano Vermits hy vaeck aen my gheclaecht heeft sijn quellage.
Prudent. En voor de Graefs vertreck wat was hunliens besluyt?
Feliciano K'hebt hem veel mael ghevraeght/maer t'quammer nimmer uyt
t'Welck my ghelooven doet het niet gaet nae sijn wenschen.
Prudent. Door't weynich spreken blijckt de cloeckheyt van de menschen/
De meeste zwaricheyt die'k in u voorneem vin/
Is dat ick meen me vrou ghestelt heeft uyt heur zin
t'Weer-huwen/dus sy wil de Graef zijn liefd niet voeden/
Graef Lodewijck is groot/en machtich/ rijck van goeden.
Feliciano De Vrouwe passy vaeck op grootheyt niet en ziet/
Verkiesen nae hun ooch en achten rijckdom niet.
Prudent. *Feliciaen* ick wensch gh'yets vruchtbaers mooght bedryven.
Feliciano *Prudentio* laet doch mijn zegghen by u blyven.
Prudent. 'Kzwijgh zoo ghy zwyghen kunt / wat heeft u doch verwreckt
Dat ghy my ongevraeght t'secreet uus hert ondeckt.
Feliciano Vermits dat ick u acht een van mijn grootste vrinden?
Prudent. Wat weet ghy of ick niet de Hertogin beminden/
Feliciaen vertrout op niemandt/ zijt ghy wijs.

En met dees raed ick u mijn vriendschap recht bewijs.

Feliciano Mijn herte was zo vol dat ick het u most boogen
Zins ick de gunst genood van *Leonoras* ooghen.

Prudent. Ick wensch u al 'tgheluck en tgheen ghy zelfs verhoopt
Vaert wel/ick moet nae't Hof/want myne tijd verloopt.

Feliciano *Prudentio* vaerd wel. Beyde binnen.

Leonora. In Boermans kleeding.

Ha zichteloose vrou/fortuyn wat's u bedryven?
Ha kribbich ongeluck/helacy/al mijn stryven
't Welck ick zes jaren lang gheduldich heb verzust
Maeckt ghy nu vruchteloos door wrevelighe lust/
Om dit vermoeide hert (als't hoopeloose teken)
Te wringen uyt zijn kluys. het bitterlijc uytbreken
Mijns laeuwe tranens tocht kan dat vermurwen niet
De Neroniste aert die tijd bedructlijck ziet
Zo vinnichlijck int werck op *Leonora* stellen?
Bewegen niet de vlieten die bloed-zodich wellen
Uyt dese ooghens-beecken langs dit bleecke vel?
Maer wilt ghy dat ick zo veel tranen u toe tel
Gh'lijc Tagus zanden heeft'en off'r' op zo veel zuchten
Dat Ziel en hert gelijck arm' *Leonoor* ontvluchten?
Doch is dit u besluyt is dit u wrede wil
Dat ick dit weenen/laes/en'tzuchten niet en stil
Voor dat de laetste snick mijns doods-braeck is gheheven?
Laet my die slaverny/ghedurende mijn leven/
Verslyten int gezicht mijns *Carels*, en uw quel
Zal my een Hemel zijn in't diepste uwes hel.
Zes Jaren heeft geduurt dat steelwijs ick moet spreken
Mijn lief/en om dat luck op my/helaes/te wreken/
Zo hebt ghy nu bemuurt/en in bewaer ghestelt
De afgod mynes ziel/Fortuyne/wat ghewelt
Is't dat uw toorn teelt?is't om een arme Vrouwe
In uw geboey/en juck slavinnelijck te houwen!
Vermoedicht *Leonoor*/uw klacht is vruchteloos/
In spijt van u fortuyn ick deze kleeding koos/
Waer in my niemant ken/op hoop ick mochte vinden
Het venster open van de Camer mijns beminden/
En dat ick maer 'tgezicht mach hebben van die held
Die nu ter onschult/laes/gevangen is gestelt.
't Gebloemt ick onlanghs kofte zal ick te koop gaen zetten/
Te minder zalder yemant op my kunnen letten/
En stellen my hier neer/en houden steeds het oog
Nae't venster oft op gaet/helaecy/'tis te hoog
Om raken syne handt/doch kan my spreken hooren.
Ha *Carel* waerste man/mijn hert/mijn ziels verkooren/
Steot doch uw venster op/of vreest ghy dach te zien

Door droefheydt die u knelt/ha *Carel* en verdien
Ick met/ ghy ziet dat liefde Leonoor kan leden
Als Hertogin/uw vrou/en bloem-vercoopster mede.

Prudentio. Feliciano.

Feliciano Den Hemel doet zijn wil/en daer meed is't ghedaen.
Prudent Daer zie ick versch' ghebloemt.
Feliciano 'k bid laet ons derwaerts gaen.
Prudent. Boerinneken laet zien 'tgheen ghy te mart comt brenghen/
Geeft my van die soort yets om onder dees te menghen.
Hoe veel voor al te zaem.
Leonora. Drie stuyvers met een woord.
Prudent. Ziet daer uw' volle eysch.
Leonora. Zoo raeckt mijn waere voort.
Prudent. God gheve u gheluck.
Leonora. Dat heeft my lang ghebroken.
Feliniano Maeckt my een tuyltien 'kzalt u nae uw' eysch afkoopen/
Maer cierlijck/ voeght daer in van alderhande kleur
Want schoonst ghebloemt ghy hebt.
Leonora. Zeer garen/neemt uwe keur.
Feliciano En stelt dat roosken recht int midden vande andere
En met dit tuyltien zal ick nae mijn liefken wandere/
En schencken't aen die schoon.
Feliciano Voeght doch daer in wat groent.
Leonora. Op dat ghy spoeden meugt in d'hoope uwes doent/
't Groen is de kleur van hoop.
Feliciano 't Blaeuw moeter oock in wesen.
Leonora. Dats Jalousy. *Feliciano.* 't Is waer.
Leonora. Is die in u ghereseu?
Feliciano Noyt wasser reyne liefde zonder Jalousy/
Door al zo voechter oock een lief penseken by.
Leonora. Ick hebber nu niet een/want heb het wech ghegheven
Aen een diet waerdich is. daer is een bloemken even
Oft een penseken waer.
Felician. Dat niet.
Leonora. Waerom:
Felician. t Is geel/
Dat is wantrouheyds kleur.
Leonora, Wel is uw' lief uw' deel
Het teere bloemken can de voorzicht niet beletten.
Felician. Neen/neen/in plaets vant geel machmen wat roods in zetten.
Leonoor, Dat's wreedheydt/is sy wreed?
Felician. Niet wreed/maer laes zy heeft.
Leonoor, Wat? *Feliciaen.* Een afkeerlijcheyt die my te kennen geeft
Yets dat misnoechlijck is.
Prudent. t Welck amoreuse zinnen
dan wreedheyd noemen.

Ent

Leonora. Om dat sy niet wil minnen.
Feliciaen, Soeckt oock wat wits.
Prudent, Hoe dat? *Leonoor:* Ghelijc een reyne maeght
't Wit zuyverheydt betoont.
Feliciaen. t'Waer best dan dat ghy zaeght
Nae een'ghe andre k'leur.
Leonoor Ghy zelven mooght verkiesen.
Prudent, *Feliciaen* u spoeyt want wy ons tijdt verliesen.
Feliciaen 'Ken vin niet nae mijn zin.
Leonoor, gh Hebt mogh'lijck te veel keurs?
Prudent, Comt/comt/betaelt de Vrou / treckt uyt een milde beurs.
Feliciaen, Wel/ bindt het al te hoop.
Leonoor, Ick zalt u net gaen binden/
Zo ick maer mocht een snoerken inde mande vinden /
Die zoect die vind.
Feliciaen t'Is geel/die k'leure wil ick niet.
Neemt zwart. Prudentio. Waerom?
Leonoor, Om dat die k'leure rouw' bediedt/
't Schijnt dat hy't zelfs voorzeydt/syn liefde is verlooren.
Prudent: t Waer beter dat ghy had een ander k'leur verkooren
Feliciaen Ghy weet wel sy in zwart noch daegh'lijcx gaet ghekleet.
Leonoor, Zo ken hy dan uw lief/ zoo hy heur kleeding weet.
Feliciaen t Swart is standtvasticheydt.
Leonoor, Wel wat wilt ghy bedryven?
Feliciaen K' wil zegghen dat ick steets in liefd stantvast zal blyven.
Leonoor, En of zy nam voor heur het teken van het swart/
En standtvast was in liefd die nu is in heur hart/
Wat sout met u dan zijn? voor my ick ben te vreden/
En bindt te zaem met swart/my dunct ick hier beneden
De reste vant ghebloemt noch een zwart snoerken zach.
Feliciaen, Ey zoeckt.
Leonoor, Daer ist.
Prudent: Nu bind.
Leonoor, Met zo veel knoopen mach
Heur herte blyven vast in reyne liefd ghebonden
Als ick om dit ghebloemt nu keerkens heb ghewonden/
Daer ist.
Prudent: Nu ghelt.
Feliciaen, Hoe veel?
Leonoor. Niet minder als een Kroon.
Feliciaen, Een Kroon?
Leonoor, Een kroon.
Feliciaen, Een kroon?
Leonoor, Een kroon.
Feliciaen Dat waer goed arbeyds loon/
K'had liever al t'gebloemt te treden met de voeten.
Prudent. t Schijnt zo ghy't hebben wilt de kroon zult gheven moeten

K'En

'K en gheeſſe niet/het ſcheen 't verſtant my waer ontrooft.

Leonoor. Daerom is't ick het u een kroone heb belooft/
Al gaeft ghy my nu dry/Ja driemael hondert kroonen/
Zo is 'tghebloemt niet vayl.

Prudent. Maer hoort: Leonoor. Wilt my verſchoonen
't Ghebloemt is nu niet vayl.

Feliciano Zo mogen wy wel gaen. *Binnen.*

Leonoor, God zy met u.

Prudent. Comt laet ons dan niet blyven ſtaen. *Binnen.*

Leonoor, Lang duurt de Comſte van mijn herts gewenſchte hoopen!
Wat zie ick Hemel? 't ſchijnt daer gaet het venſter open/
Ick zie hem/ lieve hert/'tis nu tijd dat ick rijs/
En aen mijn lieve lief liefds-teeken nu bewijs:
Wie ken doch dezen rock? allenſkens moet ick naken/
Ghelijck een viſſchen om in't waters zoet te raken.

Karel int venſter van zijn ghevange-Kamer.

Karel, Ick zie mijn Leonoor/ Ha liefd' ghy toont uw' kracht/
Mijn Engel/Lieve Vrouw'/ wat heeft u hier ghebracht?

Leonora. De liefd/zo haeſt ick wiſt mijn herte was ghevanghen
Aenvaerden ick dit kleed.

Karel, Had ghy zo groot verlangen?

Leonoor, Om zien de zonne waer mijn leven in beſtaet/
En om te weten hoe't met uw' ghezontheid gaet.
Hoe is mijn waerde lief? Karel. Helacy/hoe kan't wezen
Als mijn zon was ghezet?die nu weer is ghereſen.
Ach dat u niemant ken.

Leonora. Weeſt daer voor niet bevreeſt/
't Voorzichtelik belay my helpen zal/ Maer 'tmeeſt
Dat my becommert is/dat ghy hier dus alleene
En van my zijt. Karel. Helaes/en ick alleen beweene
De quelle die u knaeght.

Leonoor, Ach dat ick vleug'len had/
Of dat ick/ *waerden held*/by u ghevanghen zat.
En hulpe draghen 'tzwaertſt' dat u mach overkomen/
Ter wereld met en is dat Leonoor zou ſchromen
Als ick maer by u waer. Dit is noch 'tgrootſt' verdriet
Dat opt ons overquam.

Karel. Mijn Engel/queld u niet
't Moet eens op't hooghſte zijn om bet'ring te verwachten.

Leonoor. Ach/ mocht ick heymelijck by u/ *mijn hert* /vernachten/
't Verzoeten all' mijn ramp.

Karel. Voor dees' tijd neemt ghedulds/
Mijn hert is wel gheruſt.

Leonoor, Want ghy zijt zonder ſchuld.

Karel. 'K meen zijn Ghenade zal my morghen willen hooren/
En hoort hy my zo is de Hertogin verlooren/

Ghy weet hoe dat zy heeft my tot heur lust verzocht.

Leonora. En dat ghy/ lacy/ noyt om heur liefd' hebt ghedocht/
Maer om uw *Leonoor*. Karel. Ghelijck mijn hertens plichten.
Leonoor, Den Hemel hoop ick zal ons droeve staet verlichten.
Karel. Daer hoor ick volck/ vertreckt. Leonoor, En zonder myne lust
Om/ lief/ voor mijn vertreck van u te zijn ghekust?
Karel. Die lust belet de tijd.
Leonora. Heeft liefd' dan gheen vermoghen?
Dat ghy my kussen kunt door't gluuren uwes ooghen?
Kust/ waerde/ door't ghezicht.
Karel. En door mijn hertens beeld.
Leonora. Noch vind ick raed/ mijn lief/ dat liefd een kusse steelt/
Op dees' verweende roos zal ick mijn lippen drucken/
En uw voorbeelding mach de kus daer weer af rucken.
Karel. Mijn Engel kust de roos/ schiet my die toe / ick vanght/
Want na't kus plaetskens zoet uw *Karels* liefd verlanght/
Lief/ laet uw athems geur de bladekens bedouwen.
Leonora. Zult ghij't my gheven weer?
Karel. Ja ick ter goeder trouwen.
Leonora. Ick kus u lieve bloem / doet ghy uw' bootschap stom.
Zult ghy my/ lief/ het rooskeu gheven dan weer om?
Na dat uw' lippen zijn gheprint op heure bladen.
Karel. Na dat mijn liefde heeft zijns kussens kraghts verzaden.
Leonora. Ick kust/ mijn hert/ en kus met zulken lieven smaeck/
't Schijnt ick 't robyne rood uw's lieve lippen naeck/
Doch 'tzoetste mijn ghebreeckt.
Karel. Wats dat mijn waerde Enghel?
Leonora. 't Gheen daer ick graeghgelik en erenstlick na hengel/
Uw' weer kus/ lieve Karel.
Karel. 'k bid gheeft my de bloem.
Leonoor. Rechtvaerdich ghy de roem
Des roeslaer draghen mooght/ mits gheene uwes roosen
Door kusse-draeghster oijt ghetrouwer was verkoosen/
Ick kus u lieve bloem/ vangh't/ liefste/ neemtse wis.
Karel. Ach waerdste roos die my de alderwaerdste is/
Ick voel noch op uw' blaen de lieve azems geuren/
Bodinne die verzoet de quyning mynes treuren.
Leonoor, Ick bid' uw'/ liefste / gheeft my nu het rooskeu weer/
Op dat ick daer van neem het gheen ick nu onbeer/
Vernoeght uw' *Leonoor* / 't verzoet heur hertens rouwen.
Karel. Ick bid mijn Enghel laet my doch het rooskeu houwen.
Leonora. Zo bleef ick onghekust. Ick bid u/ lief/ 't my gheeft.
Karel. Wilt ghy dan dat ick scheyd' van't gheen mijn hert op leeft?
Leonora. En wilt ghy dat ick quijn mits ick uw' kus moet derven?
Karel. En wilt ghy dat zo haestich al mijn vreughden sterven?
Leonora. Ick bid u/ liefste/ laet doch mijn verzoeck ghefchien.
Karel. Daer is de roos/ mijn hert/ 'k buijg onder uw' ghebien.

Gentile

Leonoor, Gentiele lieve bloem/ha glorieuse aerde/
Sy kust het roosken. Die't roosken heeft geteelt / wat hooger luk en waerde
Kost ghy ghenieten bloem? die smaeklik hebt gheraekt
Mijn lieve *Karels* lippen waer mijn ziel na haeckt.
Gheluckigher zijt ghy als dese Hertoginne/
Op uwe bladen ick mijn zielens vreughde vinne/
'k Ontroof uw glory weer Ach ghy ghekuste roos.
Gheeft my 'tgheen myne is/ en blijft ghy kusseloos.
Zy steeckt het rooskẽ naest haer hert. Van zyne lippens drucking/ brenght ghij't lieve teecken.
Doch om my van uw' luck wraeck-gierichlik te wreken/
Mits ghy in glory braldt de wijl ick leef in smert/
Zal ick u plaetsen nu int naeste mynes hert.

Karel. Ontschuylt ghy my de roos! wat wilt ghy/ lief/ bedryven!

Leonoor, Ick bid u/liefste/laet het roosken by my blyven/
Een ander ick u gheef om boeten uwe lust.

Karel. Maer/ Enghel/ dat het roosken eerst doch zy ghekust.

Leonora. Ick kus het/ lief/ ziet daer.

Karel. Verheughghelike blad'ren.
Ontwreckters zijt ghy van dees sluymerende ad'ren/
Bloedtochten mynes hert / hoe nu mijn glory braldt.
Besturuen lippen ziet hoe uw' ghelucke valt
In onverwacht gheluck mits ghy nu kunt ghenieten
Door roose kussen t'staeken uwes quels verdrieten.
Ach *Leonoor*, mijn schoon/ ziel houdster mynes ziel/
'tIs nu bestemde tijd dat ick met dank-zeg kniel
Voor d'al-beschicker die ghenaed'lik wil ghehenghen
Dat uwe liefdens liefd verheughelik zoud' menghen
'tBaldaede mijns onluck met heughelike vreughd'.
Ha *Leonoor* ghy voed de lenten mynes jeughd'
Door't aenghename licht uws tintel-sterren-ooghen/
De glory mynes hert/ ick zweert/ is op ghetooghen
Verr' boven mijn begrijp/dus d'Hemel 'tal verzoet.

Leonoor. In nood de liefdens aert zijn liefde blijcken doet.

Karel. Nochtans zo zietmen vaeck dat onluck liefd doet mindren.

Leonoor. Gheen onluck 'tzy hoe groot kan reyne liefde hindren.

Karel. Waer't ongheluck verzelt men vaeck geen liefde vond.

Leonoor. Zo wasser gheen herts liefd maer liefde met de mond.

Karel. De uwe zielich is / ghy doet het my bevinden.

Leonoor. Mits ick u liefden meerder als ick u beminden.

Karel Ach waerdste *Leonoor*, ghy toont uw liefdens trouw.

Leonoor Ick doe niet meerder als de plichte uwes vrouw.
Daer hoor ick volck Karel. Vaert wel. *Binnen.*
En wel voorzichtich zijt.
Al 'toeval vande Werld stilt zelfs de zelfde tijd.
Ha trouwe *Leonoor* / wat heeft uw' liefd' vermoghen!
Dat ghy niet ziet 'tghevaer 't welck u verschijnt voor ooghen.
In boere kleen u kleet/ stelt alles aen een zy/

't Gheboeÿdste herte kan de liefds stellen vry/
Wat kan de liefd' niet doen? wat kan de liefd' niet wercken?
Ghy kundt het slaeuste hert stoutmoedelick versterken.

Binnen.

Hertoch Arnout.

Met voordacht heb ick *Karel* nu aen laten zegghen
(Om dit stuk met bedaerdheid wÿslick te beleggen)
Dat hy vrywillich/ zonder hem te tasten aen/
Gevangen na zÿn kamer in mÿn naem zoud' gaen/
Waerom? dits mÿn bedenck/ want zo mÿn *Karel* duldich is/
En doet 'tgeen ick gebied/ 'tis teken hy onschuldich is.
Dan had hy my misdaen (het schuldige gemoed
Teelt zulcken vrees en angst en schrickinge des bloed)
Dat hy niet hebben zou hem willich'lik begeven/
In hecht'nis en gevaere van zÿn Jonge leven.
Ten tweeden zo bedocht ick dat mÿn vrou mÿn zap/
Ick niet geloven zou verschoning of ghevlap
Van *Karel*/ daerom zy moet zÿn verschoning vreesen.
Maer zal ick van mÿn vrou dan oock wantrouwich wezen?
Neen? 'tkan wel zÿn dat sy hem qualick heeft verstaen/
All' offering van dienst is niet om min ghedaen:
Waer over my verlanght *Prudentio* te spreken/
Of hy in *Karels* wesen gheen verbaestheids teken
Bemerckt heeft doen hy hem eerst en ten tweede sprack?
En offer niet een blooskeu op zÿn vel uyt brack
Als hy hem zeyden dat ick vande Hertoginne
Verstaen had 'tstout bestaen zÿns godeloose minne.
Prudentio die komt.

Prudentio.

Arnout. Wat hebt ghy uytgherecht?
'k Wil dat ghy my van woord tot woorde klaerlick zegt
Al wat u is ghemoet.

Prudenti. 'kheb breed met hem ghesproken/
En hy heeft oock zÿn hert met my gansch uyt gebroken.

Arnout. Als ghy hem d'eerste mael aen zeyde dat hy zou
Na zÿne kamer gaen/ en dat zÿn Heere wou
Hy daer gevangen bleef/ wat waren zÿne woorden?

Prudenti. Met groote gh'latenheid hy al mÿn zeggen hoorden/
En zeyden dat zÿn hert en wil ootmoedich boog/
Alleen niet ondr' uw' woord maer na 'tgewink uw's oogh/
En dat hy niet en was zÿn zelfs/ maer uw's genade/
Ja vond in hem een moed gantsch vry en onbelade/
My zeggend' zo zÿn Heer hem wezen had gegeven/
Zÿn vryheyt niet alleen / maer nemen mocht zÿn leven/
(Als zÿns Heers eyghen) niet om eenige misdaet
Van ontrou/ yets onheyls / ondienste of verraet.
En als ick hem doen zeyd 'tgheen hy van my verwachte/

Aengaende

Aengaende d'Hertogin/hy onbekommert lachte/
Oft hem een fabel scheen / ja zonder dat ick zach/
De veynstheid't onder lachgen in zijn herte lach/
En zeyde onder al my dese zelfde reden/
Prudentio ick bid u gund my mijn gebeden/
't Eerst is/ghy met mijn Heer om my zoo veele doet
Hy my gund dat ick zijn genaede val te voet/
Ten tweede/dat ick bid/zijn gh'nade wil geloven
Dat ick de Hertogins ghezeg zal staen te boven.
Zijn *Karel* is te eel/te vroom/te goed/te trou
Als dat hy zijn Heers bed met bloedschand vlecken zou.
'k En kan't zo cierelick in woorden niet verhaelen
Als't *Karel* zeyde/ die beval'ker is ter taelen/
G'lijck uw' ghenade weet.

Aernout. *Prudentio*/terstont
Zult ghy na *Karel* gaen / en dat hy by my comt /
Gaet spoeydt u/ende voor al beleght het zo secrete/
Dat niemant in mijn Hof van deze doente weete.

Prudẽtio. Mijn Heer ick gae.

Aernout. En laet hem gaen aen uwe zy/
En zonder dat ghy daer neemt ander dienaers by/
Zo maecktmen gheen gherucht.

Prudent. Mijn Heer het zal gheschieden.

Aernout. Zo dit verbreed waer onder de gemeene lieden.
Elck oordelden het zijn/en't snootste eerst voorbeeldt/
Waerom? vermits verdurventheid dat misbruyck teelt
In't menschelick ghemoed. Voorzichticheid my leyden
Dat toozen reden niet van afterdencking scheyden.
Wat can bedaerdheid doen? zeer veel vermach de reen
Als zy in ons gemoed heersk'resse geblijft alleen.
De trotse mensch waendt vaeck door torens haest uytbreken
Ghenoecht te raepen/ maer hy quelt zich zelfs int wreken/
In steurnis haet en nijd/meer als hy lust ghevoeld/
Hy waent/hy eet/maer werd gegeten die dus woeld.
De Hertoginne meent dat ick my laet verlayen/
Door *Karels* pluymstrijck'ry/en schoonspreeck-tongens vlayen.
Ick haet mond'speeling zeer/is't meer als slaverny
Die rechtelick beziet de valsche Vleyery?

Hert-spiegel, Erato 6 boeck. Een kleyn en bloot hert is't die eeuwich gaet vermomme
Om winnen grooter eer alleen is haer waeromme.
Diogenes heet prinslick(zittend' in zijn ton)
Zijn knechts knecht *Alexander* wijcken uyt de zon/
Dees grootste wereldts Vooght/die moet zijn krijgslien smeken/
Noch sturf hy an Verghift/zijn moeder wiert doorsteken.
Zijn wijf en kindren me: maer die het veynsen snood
Wil afgebeeldt zien zie eerst op Augustus dood/
(In Tacitus)en na/de grootste/ja de Keyzer/

Elck

Elck vaynst vol angst· maer hy is zelfs de grootste Veyzer.
Ja vleyen durftmen niet die vleyens aert begrijpt
Het veynsen zelfs de veynsert int laest doodlik nijpt.
't Is Spiegel daer ick 't las/ en zijn Craet doet spreken/
Dies ick het houde als een spiegel/ baeck en teken.

d' Hertoginne Casandra.

Is dit nu wraeckx genoch dat *Karel* kamer houd?
Ha prins/ ick heb uw ernst veel meerder wraeck vertrout/
't Schijnt dat ghy meer ontziet uw dienaer als uw vrouwe/
Ick zweer u Hertoch dat ick u zal doen berouwen
Ghy zo kleen acht de eer van die u hertlik eert:
Zo ghy flaeuwt inde wraeck mijn toorn en haet vermeert.
Ha dat ick Hertoch waer 'k zou meerder manhaft toonen/
Gheen reden machtich waeren die fielt te verschoonen·
Wat hebt ghy in uw zin?

Aernout,] *Casandra* houd u stil/
Ick zweer u dat ick zo met *Karel* hand'len wil
Dat ick voor God en u my zelven wel zal quyten.

Casandra Waer nae vertoeft ghy dan? wat wilt ghy tijd verslyten?
Gheeft vonnis zijns misdaed/ ende helpt hem aen een kant.
Waer is uw moedicheid? waer vlied nu uw verstant?
Waer is uw manne hert? waer is uw Prinsens moede?
't Verlanghen vande zaeck dat doet my vast vermoeden
Ghy in bedeestheid zijt / wech met uw lang beraed.

Aernout. *Casandra* weet ghy niet dat haesticheid is quaet?
Als toozen overwelmt 't verstant door dulle hetten.

Casandra Wat hebt ghy meer te doen als het ghebruyck uws wetten?

Aernout. De wetten mynes lands zal ick niet over treen.

Casandra Kan u bewegen niet mijn bitterlik geween?

Aernout. Is my 'tong'lijc gheschiet geeft my de straffe over.

Casandra Straft dan die heeft betracht te zijn uw eerens roover.

Aernout. Ghy zegt hy niet ghenoot'egheen hy aen u verzochte.

Casandra Straft hem om dat hy zulcx van uw Princesse dochte.

Aernout. En wilt ghy dat ick om 'tghedacht zijn leven roof?

Casandra Jae'k/ zo ghy't anders meent ick qualicke gheloof.

Aernout. Wat dood dunckt u dan best ick hem zal moghen gheven?

Casandra Hangt/ radbraect/ of onthooft/ verniest dit booswichts leven.

Aernout. Hy is noch niet verhoort na wyze onzes wet.

Casandra Is dit dat u de wraek dus lange heeft belet?

Aernout. Dat is't/ stelt u te vreeden/ laet het daer by blyven.
'k moet aen Graef Lood'wijk nu in haeste noodich schryven/
Laet my een wijl alleen.

Casandra Ick gae en voorts verwacht
Dat deze fielt in haest ter dood zal zijn ghebracht. *Binnen.*

Aernout. De passy van een vrou is moey'lik om te temmen.
Dat ick door toozen zou heur wraecx-lust nu toe stemmen/
Onprinslik waer mijn doent.

Prudentio:

Prudentio, Ghy daer?
En waer is *Karel*? Prudent. Heer/ hy comt en volght my naer/
Ik liet hem inde zael. Aernout. Alleen? Prud. Hier comt hy zelven.

KAREL.

Karel

Ha Prince datmen mocht het menschen hert bedelven/
Of dees uw' slavens borst bedzeggen tot de grond/
Ick weet genaed'ge Heer men zulcken herte vond.
Dat in ghetrouwe plicht all' andzen gaet te boven /
Doch g'lyck't onmooglik is zo moetmen eeden g'loven.
Prudentio die heeft my in uw naem gezeyd/
Dat myn Princesse my/ helaes/ ten laste leyd'
Hoe ik onechtelik/ geterght door wulpse tochte/
Heur onbeschaemdelik tot minne lust verzochte/
Betrachtend' uwe bed/ 'tbed myns genaed'ghe Heer/
Om stillen vlesche lust / te schenden door oneer.
Ick zweer u Heer zo'k opt gehad heb die ghedachten /
Of dat de blinde God my immer zo verkrachten/
Ik plaets gaf hy in my zo dart'lik heeft gespeelt/
De hooge god myn zielen zalicheid misdeelt,
En zo ick vaylis ik bid god zyne macht bewyze/
Ik nimmer dus geknield van d'aerde op mach ryzen.
Wat grooter eede kan een christlik herte doen?
En hoewel uw' Genade anders mach vermoen/
Wits myn vrou d'Hertogin zulkx u vast heeft gesworen/
Waer over dat myn Prins wel schuwen mocht te hooren/
Dees zyne minste slaef/ zo bid' ik Heer ziet in
Of moog'likheid geeft plaets tot dees brodronken min.
Van myne kindse tyd/ Neen/ van myn wieghs beginne /
Ghenoot ick dyn behoed/ ja zedert dat myn minne
Myn leverden in 't Hof hebt ghy genaed'ge Heer
Zorchvuldich opgequeeckt gelyck een wiechken teer/
En myn uw' narinens kreb verleent niet als behoeder
En zorghedragher / maer als vader en myn moeder.
En na myn kintsheids eynd/ en jeucht begost zyn tyd /
V Excellency/ Heer/ my v'heerscher gheweest zyt/
Myn voorbeeld/ en myn baeck/ om deughdens grond te leeren/
Vw' hooghheid was vernoecht/ en wilden my vereeren/
Doch onverdiend geluk/ uw kamerling te zyn/
De naeste uws persoons / waer in ik hope myn
Dienst-plicht ghequeten heb nae myn gering vermogen/
Als v'hoort/ doch laes't was al uyt dynen borst gezogen/
Want wat ik heb of ben 'tis uwe hoogheids plant/
't Is uwe grif/ myn prins/ myn Heer heeft my gemant:
De Hooghste glory die uw' *Karel* kan genieten:
En nu beschuldicht ben (de tranen laey vlieten/
Zo fellich uyt het hert als ik bedenk 'tonluck

Dat

Dat ick (ach my) mijn hert wel uyt mijn boezem ruck
Ick in plaets van bedanck nu godeloos zou trachten
Uw' eer/ uw' bed/ mijn eer/ my zelven te verkrachten/
En stellen in vergeet/ ja rooijen uyt mijn zin
De weldaed door 'tgheterch van vleeslust gayle min/
En dat aen mijn Princes/ de Phenix aller deughden/
Goed-dadich/ mild/ waer in Borgonie zich verheughden/
d'Uytmunster onzes eeuw in alles wat betaemt/
Uw' Vrouw/ uw' lief/ uw' al/ in opperlof befaemt.
Waer deughde zelfs in huyst/ en u lieft g'lijk heur ziele/
Voor wien ick na mijn plicht ootmoedelike kniele/
Voor wien ick niet ontzie te storten mijn herts bloed/
Voor wien ick yv'rich bid den Hemel wel behoed/
Voor wien ick lijf en ziel in waegschael zoude stellen/
Voor wien ick g'lijck Orphe zou dalen laeg ter helle/
Voor wien ick zoude doen 'tgeen geen mensch oyt bedocht/
Voor wien ick zoude doen al wat z' aen my verzocht
Vermits de plicht die ick u schuldich ben mijn leven/
Ja dat het doen'lik waer mijn ziele voor heur geven/
Om toonen dat in my een dankbaer herte leeft/
En dat my redens toom in't minste niet begeeft.
Zou zulcken armen wurm/ als ick/ die Vrouwe terghen?
Zou ick baldadelik die vrouwe vlees-lust verghen?
Veel eerder ick dees tonge uyt zyn spreeck-plaets ruck
Eer *Karel* melden zou zo schandeleusen stuck.

Aernout. Ha *Karel* 'tis mijn vrou/ wat zou mijn vrou beweghen
Te zweeren uwe schuld? de reden stryden't teghen
Ick gh'looven zoud' de Hertoginne zulckx verziert/
Wat nut? wat voordeel treckt sy dat sy toornich tiert
Op uw' vermetelheidt?

Karel. Let op d'omstandicheden
Op plaets/ op tijd/ en hoe/ 'k vertrou de naekte reden
Mijn onschult tuyghen zal/ me Vrou is steets verzeld/
'k most immer mijn belay daer hebben nae ghestelt/
Om heymelik mijn lust heur dertelik te zeggen/
De minne kan zijn lust zo zeegbaer niet beleggen
Of yemant merkt de gril/ 'k noyt my by huer en vond'
'tZy dat me Vrou *Camilla* ernstich om my zond'.
Ha Prince dat/ helaes/ de wanten kosten spreken
'k weet die van mijn onschuld u gaven 'trechte teken.
Doch moog'lik dat me Vrou uyt d'ootmoed die sy zach
In mijn gezicht als ick voor heur ghknielet lach
Bespeurden dat het beeld mijns wil lach in mijn oogen/
G'lijck een wilvaerdicheid om heur nae mijn vermogen
Te dienen/ en dat dat zo vierichlijcke blonck/
Als d'offerhand mijns plicht/ en sij't een minne vonck
Gheoordeelt heeft te zijn/ hoe wel die veel verschelen/

En

En dus d'ootmoedicheid mÿn eer betracht te steelen/
Dies ick onschuldich ben / en heur onschuldich vin/
Want mÿn ghezicht was plicht/ en zy zacht aen voor minn'

Aernout. 't Ghebreeckt u aen gheen stof om 't misbruyck te verschonen.

Karel. Gherechticheid die moet door redenen betoonen
Watz' in heur borst gevoeld.

Aernout. Vw reden zÿn zo goed
Dat ik mÿn eerste g'loof in twÿffel stellen moet.
Staet op/ en diendt my g'lÿck ghy diende my te vooren/
Maer zeker zÿt zo ik door tÿds ondecking hoore
Ghy vaynst/ en schuldich zÿt/ mÿn tooren zo ontsteeck
Ick in de wreedste wÿs my van uw' valscheid wreek.

Karel. Lang leeft genaed'ge Heer/ en laet my deze voeten /
Eerbied'lik g'raken. *Binnen.*

Karel. Hoe kan tÿd de tÿd verzoeten.

Prudent. Vriend *Karel* 't schÿnt mÿn hert van vreughde my ontspringt.

Karel. *Prudentio* ziet wat my uyt 't gezichte dringhdt.

Prudent. De boden van genoechte/ hertens laeuwe traenen.
Voorzichtich deed ghy aen mÿn Heer niet te vermaenen
't Gheen strecken mochte tot de Hertogins oneer.

Karel. De tÿd gelooft zal 't al wel brengen aen mÿn Heer. *Binnen.*

Feliciano.

Helaes Feliciaen/ hoe naer is u den dach/
Waerom? om dat ick heden mÿn zon niet en zach/
Om dat ick niet ghenoot het schÿnsel heures sterren/
In wiens gheflicker 't koor mÿns zinnen zo verwerren/
Dat vaken als ick meen 'k *Feliciano* ben/
Zo dut/ zo raes/ dat ick my zelven qualick ken.
't Schÿnt dat ick maer een romp ben daer de ziel uyt vluchten/
Een azemlooze kluys geledicht door 't veel zuchten /
Waer 't hert is uyt gerukt/ waer ziel is uyt gherooft/
En quackeloos in beeldt/ ja redenloos gelooft
Het hert en ziel heur tomb in *Leonora* maeckten/
Maer valsch/ waerom? vermits de liefde noyt en raeckten
Die vrouwens wreede hert / zo killich vriest heur borst /
Ja liefd' uyt angst en vrees heur noyt gheraken dorst.
In all de wereld heeft de liefde 't al vermoghen/
Maer niet in *Leonoor*, hoewel men in heur ooghen
De liefdens wapens ziet/ waer op ik heb ghemaeckt
Keen rÿck'lik dit ghedicht/ en 't voorneem wel gheraeckt.
Had zy nu desen brief met dese dry Sonnetten/
Ten deele zoud ick noch mÿn hert geruste zetten/
Op dat zy weten mach mÿn reyne liefdens grond.
Ha/ dat ik nu een vriend by toeval luckich vond /
Die deze brief mÿn Vrouwe *Leoonoor* mocht geven/
't Waer noch een onderstut in dit bedrukte leven

Wien doch / my dunkt dat niemant daer toe beter dient /
Als *Karel*/ hy is trou/goed-ronds/ mijn oude vriendt/
En heb hem breed verhaelt de liefde die ik drage /
Ha wist ik waer hy waer 'k zoud hem vrymoedich vragen/
Of hy een vriendens stuk aen zijn vriend wou besteen.
O Hemel wel te pas comt hy hier dus aentreen.

Karel.

Feliciano Vriend Karel welghemoet/ dus ging ik van u spreken.

Karel. Dats dat ghy om mijn denkt een zeer aendachtich teken/
Wat wast *Feliciaen* kan by my dienst gheschien?
Ghy zult my nae uw wenschen zeer wilvaerdich zien.

Feliciano Gheen dienst maer groote eer 'k heb u onlangs verleden
Bekent wie dat ik lief/en g'lijk ghy plaets aen reden
Volkomen geven kunt zo weet ghy wat ellend
De passie van liefd in onze herten zend.
Ik kan u zeggen niet de quelling die 'k gevoele/
Maer om de raserny ten deele te verkoelen/
Zo schreef ik dezen brief/ maer weet gantsch geene raed
Door wien ik mynen brief behendich geven laet/
O Karel dat ghy woudt heur die in handen geven.

Karel. Helacy ik en heb met *Leonoor* mijn leven.
Geen vryheid zo gehad dat ik wel derven zou
Op gheen waerom als dit spraeck eysken aen me vrou/
Ghy weet Princessen zijn zeer hooge in hun wapens/
En dat ik by heur ging/ ik weet/ daer zo veel gapens
Op my van elk zou zijn dat ik die opspraek schu.

Feliciano Neen/ niemant zal u zien want *Leonoor* is nu
Int laure bos/ en daer en zal zy niet lang weezen/
Van daer komt zy gemeenlik in hun boecxkens lesen
En hooren na't gezang van onze Lorynnm.

Karel. Dats waer/ t'is wel bedocht/'tquam my ook inde zin/
En daer is zy alleen/ te meerder ist gevaere.

Feliciano 't En is/ ik kan van verr' de wegen wel bewaren/
En als ik yemant zie zo geef ik u een wenck.

Karel. Wel nu geeft my de brief.

Feliciano Doch Karel ik en denck
Niet dat zy antwoord op mijn brief zal willen zennen.

Karel Ik zal upt heur gezicht het antwoord lichtlik kennen
Bemercken/ 'tbloed dat meld vaek door de oogen 'thert.
Daer komt vrou Leonoor.

Leonoor.

Felician. Ha klaeght heur doch mijn smert.

Karel. Ach *Karel* 'tschijnt mijn bloed verliest zijn levens laeutel

Feliciano *Feliciaen* houd moed/en valt niet hier in flaeute.

Karel. 't Schijnt dat ik hoor ghespel.

Feliniano Wel daerom komste hier Ach Karel.

Karel. Sacht/ weest stil en maeckt hier geen getier; Felician. Welgaet/

Noch

Karel. Noch niet/laet ons het zingen en het spel eerst hooren/
Nu *Leonora* leest.

Daer wert ghezongen en ghespeelt.

Karel. 'k Vrees ik heur zal verstooren/
Maer nu om uwe wil zal ik heur spreken aen.

Felician. Ya *Karel* zeght heur dat ik swaerlik ben belaen.

Karel. En dat ghy zijt een geck.

Felician. Wat is mijn Vriends ghebieden?

Karel. Dat ghy hout oog in't zeyl/en ziet ghy een'ge lieden/
Terstont my winckt of fluyt. Leonoor, Ya *Karel*.

Karel. Hout u stil/
G'lijck of ik u waer vreemd en breeckt uw' lieve wil:
Want als ghy zult verstaen hoe vreemd ik hier geraeke/
Ik weet dat ghy daer in zult hebben u vermaecke/
't Luk heeft my hier ghedient.

Leonoor, 'k Verlang het te verstaen.

Karel. Ghy weet de zotte grillen van *Feliciaen*/
Die bad my dat ik u dees brief zou willen dragen/
Wat dunckt u vande bood?

Leonora. Gheen liever noyt een zagen
Dees ooghen/waerde lief? maer 'tschijnt my recht een droom/
Ghevangen en weer vry?

Karel. Dus ik van d'Hertoch koom.

Leonora. Maer *Karel* zijt ghy't oock? Hoe zijt ghy doch ontslaegen?
Hoe ist met uw welvaert? 'tgeen ik eerst b'hoor te vragen.

Karel. Zeer wel mijn hert.

Leonora. En vry? wat zeydt de Hertogin?

Karel. Dat zalmen hooren lief. Heur ramp neemt nu begin/
Spreeckt zacht want daer is volk.

Zy spreeken beyde binnens monts
en 'tgezang, en spel gaet voort.

Felician. Hoe ernstich dat zy zijn om handelen mijn stuk/
Ya *Karel* ik mach nu wel roemen van geluk/
Wat of zy hem doch zeydt? doch *Karel* zalt my zeggen.
't Secreet/ja al 'tsecreet die in heur herte leggen.

Karel. Mijn Engel tot weerziens.

Leonoor, Ik tavont u verwacht.

Karel. Wat uur?

Leonora. Wat uur is best?

Karel. Omtrent de middelnacht.

Leonora. Zo ghy het lichte ziet beneden inde zale/
Dats teken dats mijn volk zijn slaepen altemale/
En als ghy 't houdeken van boven keffen hoort/
Zo is de deure op.

Karel. Zalt zo zijn? *Leonoor.* By mijn woord.
Karel. Vaert wel tot t'avont / lief.
Leonora. De tijd schijnt duysent Jaren.
Karel, Ick wensch de uure / lief / al reed' ghekomen ware /
Vaert wel mijn waer dste lief.
Leonora. Mijn Engel-lief vaert wel. *Binnen.*
Karel, De uuren ik op deze ving'ren tellen zel.
Feliciano Ha / *Karel* hoe zal ick dees weldaed weer vergelden?
Karel, Om u went wil ik my in dit gevaere stelden.
Feliciano De vrienden inde nood de waerdste zijn.
Karel, 't Is waer.
Hout ghy de doent secreet.
Feliciano Hoe vond ghy / *Karel* / haer?
Karel, Ist weynich dat zy wou uw' brief door my aenvaerden?
Feliciano De g'luckichste ik acht my zelven op de aerde.
Wat docht u? was zy door mijn schryven yets beweeght?
Karel, Hoe? zou zy niet? 't blijckt wel nu zy haer heeft beleeght
Te leezen 'tgeen ghy schrijft / de brieven veel vermogen.
Feliciano Ghy hebt my in een groot verbond hier door ghetoghen.
Karel, *Feliciaen* ick hebt zeer garene gedaen.
Feliciano In al wat ghy gebied wil 'k u ten dienste staen. *Binnen.*
Karel, Vaek alsmer minst op denckt zo komter noch een open /
't Waer door *Feliciaen* al myne ernstich hopen /
Om spreken *Leonoor* / had vruchteloos gheweest /
Hy zelven stond ter wacht / op dat ick onbevreest
Mijn Engel spreken mocht / dus stuurt de tijd de tyden,
De oude spreucke zeyd na droefheid komt verblyden. *Binnen.*

Hertoch Aernout.

Wat isser al ghewoels in dit bedroefde leven?
Wat isser haet en nijd / die vinn'ghe wraek lust geven?
Wat isser al geraes? wat isser al misval?
Wat isser in mijn Hof? wat isser overal?
Wat isser al gevayns? wat zijnder loose treken?
Wat isser grote wraek om kleyn misdaed te wreken?
Wat isser kinderspel? wat isser mommery?
Wat isser al bedroch? wat isser razerny?
De mensch heeft nimmer rust / de zinnen stadich rollen
In een verwaende gril dool-hovich dommich zollen /
En alsment wel bedenckt Diogenes zijn hut
De rechte middel was die al dit quaet beschut.
Wat schuylter in mijn Hof? Ha / Hemel / snode menschen /
Hun eyghen schuld betrachten (door het nikkers wenschen
Van hun verwoeste ziel) te nieteghen door schijn
Van een verdiende straf / en zelf straf waerdich zijn.
Straf waerdich (zeg ik) ja een dubb'le straffe waerdich /

Wits

Mits zy in eygen zond zo gh'reed zijn als wraek-vaerdich.
Tom'die miſbruycken groflick/'t kennen van hun ſcheyd/
En om te heelen hunliens zonden/door beleyd
Van argh en liſtich ſtuur/ hun zelfs zo zeer vergeten/
Ja wanen valſche ſtraf hun miſbruyk/door't niet-weten/
Ghenietticht blijft. helaes/'t ghe weten is zo heyl/
Dat gheen menſch'lik vernuft bevrijd is van grond payl/
'k wil zeggen al 'tgeheym 'tgeen menſch'lik ſchijnt verborgen/
Maer deze valſche waen hun zelven doet verworghen/
Verwurgen door 'tgemoed 't welck ſtedich raeſt en woeld/
Waerom? vermits die daer een ware rechter voeld.
't Gemoed is veel te eel/ 'tmoet al daer onder buyghen/
Vermits die godlik is/ een onverwinb're gheeſt/
Die ſtedich door't voorbeeld de menſch zijn fael voorleeſt/
En gans onruſtich woeld zo lang het is beladen/
Om eens te zijn gereynicht door een vroed beraden:
Beraden/ waer uyt ſpruyt een kennelike ſchuld/
Dus ondeckt all 'tmiſbruyck na d'uure is vervult/
Door hemelslik beſtuur/dies blijfter niet verholen/
Al werter loos'lik door bevaynſtheid tijd geſtolen/
Want vaecken men beſpeurt en dik voor dees men zach
Hier is geen zond hoe kleen die niet komt aen den dach.

Ha *Karel* zo gy waent dat ghy door kunſtich heelen
De waerheid meent heur ware hemels licht 'tontſtelen/
Veel doold ghy die't betracht. 'k zie mijn Princeſſe treurt/
Ja door de toozen ſchier heur hert en ziele ſcheurt/
Vermits ick niet en ſtraf 't geen heur van hem gemoeten/
Om door mijn wraek de hel heurs quelling te verzoeten.
Aen *Karel* noyt ick zach dat hy door wulpzicheid/
Reuckloosich yets beſtond/ noch blindlik was geleyd/
En zoud ick vinden nu 'tgheen nimmer was bevonden?
Doch ſtille watren zeydmen hebben diepe gronden.
Is *Karel* niet een menſch? is hy niet vleeſch en bloed?
Gelijck wy allen zijn? is *Karel* meer behoed
Voor terch luſts heete tocht/om minne luſt te ſmaken?
En wat natuurlik is begeerlik na te haken?
De boet van prikkel luſt/als ander mannen zijn.
De minne-god die trock Jupijn wel in zijn lijn/
Ja Hercules hy deed zo Onphala beminnen/
Dat zijn manhafte hand zich voeght tot vrouw'lik ſpinnen?
Vergeten deze twee hun zelven door de graeght/
Waer 't wonder dan zo *Karel* ſnoode minne draeght?
Ende hy (gelijck dees twee) zich zelven had vergeten?
En zich door't minne vier baldadich had vermeten?
Vergetend' voort zijn Prins/zijn eere en zijn trou?
En trachten zijn geboel te maken van myn vrou?
Had yemant hy gelieft noch zoud ik't minder g'loven/

Wat hy betrachte door zijn lust mijn eer te roven/
Maer wat ik onderzoek ende ondertasten laet
Ik vinde dat hy opt onkuysheyt heeft ghehaet/
Nochtans zo gloof ik niet hy zonder liefd kan leven/
Waer niemant als hy zelfs kan reden daer van geven.
Of ik hem dreyghde dat ik hem woud geven straf?
Zijns misdaet met mijn vrou ten waer dat hy my gaf
Gansch onbevaynst bescheyd wie dat hy is ghenegen/
Wie dat hy lieft/ en waer zijn liefde is ghelegen/
En zo hy't niet verklaert/'k gh'loof hy geen liefde draeght
Waer dat *Casandra* hem alleen'lik heeft behaecht/
Doch noemt hy iemant my waer zyne liefd toe streckten/
Zo oord'l ik lichtlik dat Casandra hem verwrekten/
Of dat hy heeft genaecht met eene die hy bad
Of dat hy met mijn vrou de ander voort vergat.
Prudentie.

Prudent. Mijn Heer.

Aernout. Roept Karel zonder toeven.
Voorzichticheyden in all' toeval wel behoeven
Gheplaetst' te wezen eer men yets int eynd besluyt/
'k Weet Karel niet bedencken zal wat dit beduyd
Ik hem zo haestich roep.

Karel. Mijn Heer wats uw ghebieden?

Aernout. Ghy Karel doet my rust en vreed gelijk ontvlieden/
Ha schalkert/loosert/ vaynsert/loosik vol verraet/
Ghy hebt met pluymstrijkry/ u goddeloose daed
Voor my verburgen/ 'tgeen n.y nu de Hertoginne
Zo klaerlik blyken doet dat ik u schuldich vinne/
De wraek my zulken tooren in dees' boesem geeft
Ik u niet waerdich acht ghy/Karel/langer leeft/
Ondanckbaren 'tis vreemd de aerd u niet inslokte.

Karel. Ghenaed'ge Heere zo't onluk my weer ontrockte
Het goed gevoelen dat mijn Heer van Karel nam/
En dat de valsche toorn in uwe hoocheyt quam
Indringen tegen reen/ en u verdriet mijn vryheid/
Om u te g'noegen Heer off'r ik die op met blyheid/
Niet als een schuld'ge dood maer gh'lijk een schuld'loos hert!
Dat eerder kruypt te graf eer myne Prins verwert
In dese raserny dus quellik soude woelen/
In mijne dood/mijn Heer/en kan ik niet gevoelen
Zo groote bitterheyd gelijk't mijn vreugd zal wezen/
Dat uyt mijn dood uw rust en vrede zy geresen.
Gheen grooter glory kan by Karel zijn verwerst/
Als dat hy om uw wil onnooselike sterft/
Maer Prince voor mijn dood doet Karel doch die eere/
Dat hy doch mach verstaen van zijne Prins en Heere
Waer op doch is gegrond wraekgierichheyt dus wreed.

'Tis

Aernout. 't Is noodloos Karel dat ghy klaerder oorzaek weet/
Als uwe eygen doent/ doch zeght my klaer en rechtlick/
Hebt ghy noyt niemant hier geliefst om met heur echtlik
Verzaemt te zÿn?
Karel. Mÿn Heer ooght op mÿn kleene staet/
Of my bedachtzaemheid wel zulk ghedacht toe laet/
Om yewers myne liefd' te mogen openbaren?
Aernout, Zo zeght ghy dat uw zinnen noyt verlieft en waren/
Dan moog'lik is't mÿn vrou daer ghy't eerst hebt bestaen/
Maer Karel laet het slot uws hert nu open gaen/
En spreekt nu klaerlik uyt waer ghy hebt liefd ghedraghen/
Want noyt men jeuchdens tÿd gans zonder liefde zaghen/
't Zy wie 't zy/ spreekt/ en 't zal my lief zÿn en uw' voordeel/
Want liefd ghy yemant buyten d'Hertogin ik oordeel
Dat ghy onschuldich zÿt daer zy u meed belast.
Karel. Genaed'ge Heer ik werd' te schrik'lik aengetast/
Doch Heer eer ik het meld wien ik lief in mÿn herte/
Veel liever voech ik my ter doot en uw wrackx smerte.
Aernout. Waerom? ten is geen oneer in de echt te treen.
Ik zweer u Karel zo ghy 't mÿn verzwÿght dat heen
Uw levens draede breekt. Hier moet ik hem me dreygen.
Spreekt Karel. Karel. Heer/ de liefde dwingt my tot het zwÿgen.
Aernout. By d'Hemel ik u zweer. Karel. Mÿn Prins en Heer bedaert/
Zo ik heur noemde/ Heer/ uw Karel was onwaert
De grond die hy beknield/ Heer wil het my niet vergen.
Aernout. Ik zweer u/ Karel/ dat ik u zo lang zal tergen
Tot dat ghy my heur noemt/ uw leven dat bestaet
Alleen daer in.
Karel. Mÿn Heer/ heb ik gheen ander raed?
Zal dwang/ om 't leven door d'ondecking te behouwen/
My spreken doen zo breek ik 't gheen aen die vrouwe
Met eede heb bevest/ en zes jaren geheelt.
Aernout. Ic zeg u/ Karel/ dat uw spreken my verveelt/
Doch vreest ghy dat het heur ter oore mochte komen?
Neen/ Karel/ stilt uw vrees/ wilt daerom gantsch niet schromen/
't Gheen ghy my zeggen zult zal nimmer van my gaen.
Karel. Ghenaed'ge Heere/ mach uw Karel daer op staen?
Op 't Prinselike woord?
Aernout. Daer mooght ghy op vertrouwen/
By d'Hemel ik u zweer/ u mÿn beloft de houwen/
Zegt my wien dat ghy liefst/ want ghy stilt my daer door/
Al waert mÿn suster.
Karel. Wien? Aernout. Mÿn suster Leonoor/
Exempelik gezeyt/ en in manier van zegger.
Karel. De name en my lief beyd' op mÿn tonghe legghen/
Maer 't schÿnt my eed die schut/ dus t' spreken is beschroomt/
't Is noodloos ik die noem. Aernout. Waerom?

Karel. Zy is ghenoemt.
Aernout, Genoemt? genoemt? en zonder ik heur name hoore?
Karel. Myn Heer zy is genoemt.
Aernout. Myn zuster Leonore?
Karel. 't Is Leonora Heer/ zy is myn zielens beeld/
'tIs Leonoor myn Heer die in myn herte speeldt/
'tIs Leonora Prins.
Aernout. De vrouwe d'Hertoginne?
Ha Hemel/ Karel, hoe? wat stoutelik beginne
Van liefd is dit? dan doch al hebt ghy heur bezind/
't Is vrucht'loos/ want ik weet dat zy u niet bemind.
Wat hopeloos bestaen? Durst ghy't heur openbaren?
Karel. Ik deed myn Heer.
Aernout. Wanneer.
Karel. Verleden nu zes Jaren.
Aernout. Zes jaren? en bevondt ghy dat zy u weer-liefst.
Karel. Genaed'ge Heer het heeft vrou Leonoor ghelieft/
My niet alleen heur lief/ maer heure man te maken.
Aernout. Neen/ Karel, dat geloof en kan in my niet raken.
Wat teekens geeft ghy my dat dit warachtich is?
Karel. De teeckenen/ myn Heer/ zyn/ t'myns geluk/ zo wis/
Dat meerder proeve kan de wereld ons niet geven.
Aernout. Wat proeven zynt?
Karel. Myn Heer/ twee kind'ren die noch leven/
By my en heur gheteelt/ 't een is zes jaren oudt/
Het ander/ mits 't is jong/ men noch ter minne houdt.
Aernout. Waer is het oudst'?
Karel. Myn Heer in uwe hooghepds Hove/
Grimaldus die ik brocht ghelyk een arm verschoven
Weeskint/ en aen myn Heer ootmoedelik verzocht
Hy onder uwe hooghept mocht zyn opghebrocht/
Dit's uwe Susters zoon/ 'tgeen noyt en is gheweten.
Aernout. Wel hoe is't moog'lyk dit ghehouden is secrete?
Karel. De liefde veel vermach!
Aernout. Meer dan ik immer dacht.
En komt ghy vaek by heur?
Karel. Myn Heer/ meest alle nacht. Aernout, En waer doch?
Karel. In heur hof. Aernout. Hoe kan dat zyn verholen?
En ziet u niemant daer?
Karel Neen Heer/ ik kom ghestolen
Als yder is in rust. Aernout, wie past daer op de deur?
Karel. Myn Vrouwe opent die op ons bestemde uur.
En alst licht boven is dan geeft zy my een teken.
Aernout. Waer meed'? Carel. Een hondeken.
Aernout. Ja watte vreemde treken. En hoe?
Karel. 't Is zo dat als zy 't hondeken op heft
Van d'aerde in heur narm terstont het beestien keft/

't Is

't Is daer toe afgerecht/ zo gae 'k in zonder schromen.
Aernout. Van waer?
Karel. Van aft'ren moet ik door de boomgaert komen
Door 't nieuw lauriere bosch/ klim over de fonteyn/
Krupp d'Olme planting door/ en koom zo op de pleyn
Van 't after hof en vind de zydel poorte open.
Aernout. En zijt ghy in zes jaeren nimmer overlopen?
Karel. Zins wy tzaem zijn ghetrout en zijn wy noyt verspiet/
't Schijnt d'Hemel onze echt-by-een-komst niet verbied
Door eenich ongeluk.
Aernout. Getrout? maer noch niet echt'lik.
Karel. Niet voor de wereld/ Heer/ maer wel voor Godt gerecht'lik?
Genaed' ge Heer ik bid 'k uw goedertieren aerdt/
Mach nu deelachtich zijn/ mits ik ken my onwaerd
Te wesen dat den Hemel my dus hooch laet ryzen/
Voorzichticheid heeft willen in heur doen bewysen
Het luk mijns sters geboort/ die my broght tot dees haef/
En maekt uw susters man uw dienaer knaep en slaef/
Blijft met u wien ik was ende met heur die ik worde/
't Was liefde/ Heer/ die my tot dit voornemen porde/
Dus anderwerf ik bid / genaed'ge Vorst en Heer/
Heeft luk my hoog gestelt maekt my uw' dienaer weer /
t' Is Leonora's man die nu knield aen uw voeten.
Aernout. Maer/ *Karel*, zal ik al uw zeggen g'loven moeten?
'K gheloof 't niet voor ik ziet.
Karel. Mijn Heer het zal geschien.
Aernout. 'K wil zelven met u gaen/ ik wil het zelve zien.
Wanneer is d'uur bestemt?
Karel. Omtrent ter middernachte.
Aernout. En zal mijn zuster dan gelijk ghy zegt verwachten?
Karel. Mijn Heer zy zal.
Aernout. T'is wel/ als 't avont is de tijd
En die bequame stond die ghy verwachtend' zijt/
Komt om my/ ik gae meed'/ en vind ik 't gheen ghy zeyde?
Mijn liefde *Karel* zal dan nimmer van u scheyden.
Vertrekt laet my alleen en hout het al secreet/
Ik wil niet datter yemant van ons doente weet. *Karel binnen.*
Ha vrouwen wat's uw passie als die d'over hand
In uw gemoeden heeft? ghy ziet aen geene schand /
Vermindering van staet/ van eere noch vermogen/
Uw will steets wert geleyt door 'tkiesen uwes oogen/
Of als Nature speelt op 't kraghtichst'/ ja de wet
Van reed'lik inzicht gans ghy aen de zyde zet/
En voed uw lusten na de zinnekens u leyden/
Zo dat zy van 't beraed en inzicht g'lijk'lik scheyden.
Ha wichten/ wichten ik met reeden u zo naem/
Want oogt niet op uw eer/ uw afkomst'/ noch uw faem/

De Hertogin van Kleef moet met mijn dienaer trouwen/
Die in geboort en bloed geen evenaer kan houwen/
In 't minst na heur verdienst. wat ist dat u verschept?
Van reden? zegt wat ist? wat is't dat u verleyd?
Wat porden Leonoor uws g'lijk kost niet gebreken?
Ha vrouwen ghy betoont/ ghy geeft ons waere teken/
Dat d'echte niet bestaet na dien daer't ons betaemt/
Maer alle huw'lik in den Hemel is geraemt.
Een yder moet zijn deel na 'shemel wil verwachten.
Onschi'klijk waer't zo wy yets anders ook betraghten/
't Geen moet zijn dat zal zijn/ zo is't de beste reen
Dat wy zoo't d'hemel schikt ons stellen in te vreen.
Niet wrev'lich maer gelaten ons daer in betoonen/
Dus is mijn Suster dan ten deele te verschoonen.
Wel Aernout 't raedzaemst' is te stellen geene rouw/
Maer duyden't al ten best/ slaen't inde beste vouw/
Want Karel edel is zo in geboort als naeme.
Karel Baldeus was zijn vader goed van faeme/
Want lof noch heden bralt in glorieus gedacht/
Van *Karel* kander ook niet minder zijn verwacht.
Zeer eedel in geslacht zijn moeder was geboren/
Een Juffrouw zeer geacht zo ik heb zeggen hooren/
Met waerheid van mijn oom/ zo dat daer niet gebrekt
Als dat mijn susters staet tot hooger huw'lik strekt.
Doch Karel deughdzaem is/ en tuchtich/ vroom van leven/
Godzalich van gemoed/ dus zomen reden geven
Volkomen redens eysch het huw'lik heeft zijn wet/
Want ik mijn susters staet tegen zijn deughde zet.
Is zy vernoegt ik laet my gaerne ook genoegen.
't Schijnt 's Hemels voorzicht heeft dit doch zo willen voegen/
Ik erfgenaem zou zien mijns naeste bloed-verwant/
Waer over raedzaem vind ik ernstich hou de handt
Aen 't huw'lik om de eer mijns zusters uyt te dragen.
'k weet mijn gemeente zullen 't huw'lik zeer beklagen/
Mits voor de hand zy zien aen wien mijn staet vervalt/
Nae 't overlyden mijn/ zo ik 't hant haven zalt
Des onderzatens liefd tot Karel doen vermeren/
De staet die maekt de man de man die maekt de eere.

Grimaldus *met knickers spelende.*

Aernout. Hoe nu Grimaldus zoekt ghy yet dat u gebreekt?
Grimald. Een van mijn knickers Heer/ of zy hier onder steekt?
Aernout. Wel manneken zoekt/ zoekt.
Grimald. Ha ha ik hebt gevonnen/
Nu heb ik al mijn goed/ een/ twee/ dry/ al gewonnen.
Aernout. Van wien Grimald?
Grimald. Van Phlips/ daer heb ik meed' gespeelt/
Ik hebber noch al veel/ al dees' zijn my gedeelt.

Aernout. Grimaldus hoe veel zijnder? komt ik zalse tellen.
Grimald. Neen Heer/ ik wilse al gelijk hier op gaen stellen/
En spelen by my zelfs/ Philips is my veel te kloek. *Hy speelt*
Aernout Waerom Grimald?
Grimald, Heer/ Philipsken is al in de broeck/
Maer hy en heeft geen pluym/ ziet Heer/ die staen al blinckende?
Aernout. Wie gaf u dese pluym?
Grimald. Een van mijn beste Vrienden.
Aernout. Wie wast? Comt hier.
Grimald, Ziet Heer/ zijn die niet frap en schoon?
Aernout. Wie gaf se u? zegt my.
Grimald, Neen Heer/ 'tis my verboon.
Aernout Wie wast?
Grimald. Ik moet niet Heer.
Aernout. Wilt ghy 't voor my verduysteren?
Komt zegt het in mijn Oor.
Grimald. Ik zalt u saft in luysteren.
Heer/ Karel gaf my die/ 'tis zulken goeden man/
Al wat ik hebben wil ik van hem krijghen kan.
Aernout, Gaet zet u'w knickers op en speelt/ onnoos'le wichte
Zeer qualik weet ghy hoe dat u'w lukrsterrens lichten
Met heldre glans en klaer uytmuntende in schijn/
Dat ghy noch Hertoch van Borgonie wel mocht zijn.
'k Verlang zeer na de uur dat Karel my zal leyden
Om zien mijn Zusters doent daer hy my veel van zeyden.
Onrustich is mijn geest tot dat ik zeker weet
Of 't al warachtich is 'tgeen hy my heeft verbreed. *Binnen*
Grimald, Ik wed ik knik de eerst/ ik wed ik zal niet missen.
Dat wil ik weer verdoen/ dats buyten al mijn gissen.
Wel is den Hertoch wech? hoe laet? 'tis eetens tijd/
Grimaldus past dat ghy ook aen de taeffel zijt.
Daer hoor ik de musijk/ de Hertoch is ghezeten.
Mijn hongerige maech zou ook wel graech wat eten. *Binnen*

DERDE BEDRIIF.

Leonora *slaept met een hondeken op heur schoot, spreekt in haer droom.*

Ha Karel/ lief/ mijn Hert/ ha Karel alderwaerde/
Ha slot-heer mijnes ziel/ en vreughde deses aerde.

Zy ontwaekt.

Verheughelike droom/ het scheen ik Karel zach/
En gh' ijlk hy in mijn hert ook op mijn tonge lach.

De Klok slaet.

Daer slaet de klok/ 'tis twaelef/ d'uur begint te naken
Om by die waerde man gheluckelik te raken.
De leus die ik hem gaf hy zal vergheten niet/

Dats als hy 'tlichte boven in mijn venster ziet/
En Amoreusken keft. mijn beestien ghy moet keffen/
En uw onnoosle galmte op het luytst' op heffen/
Keft Amoreusken/keft/ uw keeltjen klincken laet / *Binnen.*
Vermits mijn waerde Karel uw gekef verstaet.

Aernout, Karel.

Aernout. Maer Karel hebt ghy alle nachten dus gewoeld?
Karel. Mijn Heer de liefdens ernst geen klautering gevoeld/
De hoope is zo zoet om g'nieten liefdens vruchten
Dat ik het zwaertst' verdriet int minste noyt bezuchten.
Aernout. Wel immer zijn wy hier nu voor dees tijd genaekt.
Karel, Op dat uw dienaer by zijn Leonoor geraekt.
Aernout. Waer is nu 'tlicht gy zeyd'.
Karel. Mijn Heer wy zullent vinden /
Rust uwe hoogheyd/Heer/hier onder deze linden/
En still'kens zal ik gaen om zien of 't licht verschijnt.
Aernout. Hier ik vertoeven zal / maer zo ghy niet en vijnd/
Wat raed?
Karel. Neen Leonoor in alles is voorzichtich/
De liefde maekt ons wijs/de doente is te wichtich/
'k weet zy niet missen zal in't geen zy heeft belooft.
Aernout. In waegschael staet hy die door twijffel niet gelooft.
Karel, Ghelooft niet voor ghy 'tziet/ Ik gae.
Aernout. Wel gaet/ik wachte
In d'ondoorzichtb're tent des naere duystre nachte.
Daer slaet de klok.
Karel, 'tis twaelf/ 'tis nu de rechte uur.
Aernout. Ha nacht wat werkt ghy vreemd' en onbedachte kuur.
Karel, Mijn Heer ik zie het licht.
Aernout. waer *Karel*? Karel. Heer daer boven/
't Gordijn heeft zy terstont vant venster eerst geschoven.
Aernout. 't Is nu eerst midder nacht k heb twaelf nu getelt.
Karel, Heur zorge met de klok zijn beyd op een gestelt.
Aernout. Noch hoor ik niet 'tgekef vant hondtien als ghy zeyden.
Karel. Wat nadert Heer/ geen spraek/wilt maer een weynich beyden.
Het keffertien zal haest zijn bootschap baffen uyt.

De Musijk speelt en singt.

d'Hertoch en Karel spreken zonder datment hoort.

Aernout. Wat speelen hoor ik daer? wat is dat spels beduyt?
Karel. 't Zijn Edel luyden van't Hof mijns genaed'ge Heere/
Die uyt beleeftheids lusts mijn Leonoor vereeren.
Aernout. My dunkt ik hoor gekef/het spelen ons belet.
Karel. Maer Heer zo't u g'lieft u een weynich nader zet
Op datmen zeker is dat wy het keffen hoorden.
Aernout. Ik hoort.
Karel. Zo doe ik meed'/ en 'tschynen liefdens woorden/

Ghelijk

Gelijk of Leonoor heur *Karel* leuze geeft.

Aernont. Ja watten argen list de rechte liefde heeft.

Karel. Hola mijn/Heer/het licht moet upt/'het zoude snappen'/
En mooglik al ons doente sprakeloos beklappen.

Aernout. Wel doet/het licht met upt/hoe keeren wy dan weer?

Karel. Niet upt/ mijn Heer/ ik geef het schupfken maer en keer.

Aernout. Hoe dat? ey laet my zien.

Karel. Ziet Heer nu isser licht/
En nu is't licht ter vaert weer ganschlik upt ghezicht.

Aernout. Wat werter al verziert.

Karel 't Is tijd ik van u scheyde
Want d'Hertoginne zou te lang na my verbeyden.

Aernont. Is nu de deure op? wijst my waer dat die staet.

Karel. Volght my/ mijn Heer/op dat uw g'naed' niet misse gaet/
Ziet/ open is de deur. Nu gae ik na mijn waerde.

Aernout. En ik vertoef.

Karel. Ik gae. Aernout. Maekt haest. Maer is op d'aerde
Behendiger beleyd? noch hoor ik het ghespel/
't Is best ik midler tijd my op dees trappen stel/
Tot *Karel* weder comt/ wie zoud doch kunnen weten
Dat d'Hertoch Aernout op de trappen heeft gezeten?

d'Hertoch gaet binnen en de Musijk duurd een lange poos.

Karel. Mijn Heer wat zegt ghy nu?

Aernout. Nu ik't gheloven moet.

Karel. Nu ziet uw g'naede wat getrouwe liefde doet.

Aernout. Den Hemel geeft u luk/ en zy u beyden hoeder.

Karel. Mijn Heer? Aernout. Neen
Karel, neen maer noemd my uwe Broeder.
Komt stelt uw instrument op dat wy g'raken wech.

Karel. Wel/Heer/ bevint ghy niet waerachtich mijn gezeg?

Aernout. Waerachtich/geeft wat licht.

Karel. Neen/Heer/ ik weet de wegen.

Aernout. 't Is wel geloof'lik want het is uw daeg'lix plegen. — *Binnen.*

Feliciano.

Ha war'ge ziekt wat koorts steeds door mijn leden trilt?
Zo dat de razing van 'sherts polse nimmer stilt/
De hetten stycht int top en doet de zinnen razen.
En lijkwel zeydmen dat mins grillen vijsevasen
En zotte tochten zijn en liefde lichtik vlucht
Wyt 'thert des lievers hoe hertbrekende hy zucht/
Zo inzicht slechtlik treft het quackeloos beginsel/
En wroetelt lichtlik upt de liefdens zwachtels winzel/

Waer mijn hert blijft geboeyd/ bestrikt in liefds geweld/
Hoe zeer de kracht mijns ziels my tegens liefde stelt.
Ha rusteloose hert/ slaef van mijn oogs verkiezen/
Ha onbedochte oogen die't hert doen verliezen/
Ha slechte kintse hert die openinge gaf
Tot 't inneslippen van de voor-bood uwes graf.
Hoe lilt de tong van angst om t' uyten herts gevoelen/
Hoe meent Feliciaen 'sherts branden te verkoelen/
Door reden! verr' van daer/ want had de liefde re'en
Meent ghy men vinden zou goe lievers ? laes niet een:
't Verkiezen is een tocht ver' buyten redens spooren/
Dat vaek zy zelfs niet weet waer door zy heeft verkooren/
Een herts beweeging noemt zij't / slechts om heur verschoon/
Want zelven stelt zij't vuylst in plaets van 'tschoonst' te toon.
't Ghezicht al waer't gansch blind dat noemt zy lichte starren/
De lippen van Isoop doen kiezinghe verwarren
In woelende nae-haking/ g'lijk of daer op bloos
De cierelikste kleur van d'alder eelste roos.
De stamelende tong die noemt zy lodder-lispen/
t' Scheel ziet verkiezing niet / noch kan't (laes) niet berispen/
't Is al schoon wat zy kiest. ja 't zwerte grove haer/
Acht zy ghelijk oft goude dradens glinst'ring waer.
Al waer de spraek belemmert / ja by na gansch stomme /
Al waer't geliefde mank/ gebochgelt / dwars en kromme/
Al reuk heur azem gayl/ al waer zy vol gepruyl/
Al waer zy morsich/ voddich/ kladdebellich vuyl/
't Is schoon. wat passi is't? wat grillen ons verleyden!
Als wy het schoon en 't vuyl niet kunnen onderscheyden.
Doch dit berisp in mijn verkies en plaetste niet/
Want in vrou *Leonoor* is't al schoon watmen ziet.
't Is al schoon wat in dees princes den Hemel teelden/
Waer door zy hert en ziel *Feliciaen* ontsteelden.
Maer/ lacy/ onder 'tschoon dat in me vrou bestaet/
Dringt wreedheid in die gans my hoope vruchtloos laet.
Mijn spreken zy beboert/ belacht mijn droeflik weenen/
Zo dat zy niet een ja mijn beden wil verleenen.

SONNET.

Ay speelt zo op mijn tong dat door het stedich plegen/
Het spreek lit is verwent/ en d'azem geeft geen g'luyt/
Als een verhette galmt die niet als / ay/ ay/ uyt/
Dewijl de oogens tocht-uyt vlieten 'shertens regen/
En bloede tranens pars de zuchten dringen tegen/
De ay/ de arme ay/ zo knellich dan besluijt/
Dat/ lacy/ d'eene ay zo tegen d'ander stuyt/
Dat al de ayens zwaert de ziele overwegen.
Is dit Nymph uw vermaek? raept ghy hier in uw vreughde
Gheen glory is't Princes zijn minder te verwinnen.

Ik

Ik leg mijn wapens neer/ ik geef u graeg mijn jeughd/
Of zwoort ghy Leonora niemant te beminnen?
En daerom nimmer hebt dat lieve woord geleert/
Dus qualik uyten kunt het woortien / ay/ verkeert.

Waer hebt ghy liefd gestelt? zoud Lodewijk wel wezen
Dat tegen Feliciaen dees wreedheyd is geresen?
En vaynst na vrouwen aert/ die nimmer spreken uyt
Het heymelik gedacht dat in hun boesem sluyt
Wat raed/ *Feliciaen*, om dit geheym te weten?
Ik weet/ wat raed? heur biecht-vaer is geheten/
Heer Adolf/ minne-broeder/ die zy veel vertrout/
Dat ik in munniks cledr'en my zo veel verstout/
En geef my uyt voor hem/ aenneem een valsche baerde/
Ghelijk Adolf/ 'tmocht zijn zy my 'tsecreet verklaerde
Of zy de Grave lieft / zo zoud ik zeker zijn
Wat d'oorzaek is dat zy my doet dees hell'ge pijn.
't Is welbedacht/ int werk zal ik het vaerdich stellen
Om eens bevrijdt te zijn van dese nare quellen.
Het kort beraed is goed/ zo quis ik geene tijd:
Nu zal ik weten of ghy *Leonora* zijt/
Bevaynst en of ghy lieft die ik weet u beminden.
Die onderzoekt met vlijt kan veel geheyms uyt vinden. — *Binnen*.

Hertoch Aernout.

Nu ben ik zeker van al 'tgeen my *Karel* zeyden/
En ook waerachtich d'uur die zy hem had bescheyden/
't Schijnt d'Hemel uwe wil te zijn het zo gheschiet/
En tegen uwe wil vermogen menschen niet.
Wijn heylge raeds besluyt behoort ons lief te wesen /
Dit heuw'lik (opper-al) uyt uw beschik geresen /
Is Aernout lief en waerd/ gundt dat dees lieve twee
Lukzalich leven/ geeft hun voorspoet/ heyl/ en vree/
Nu dat de lichaems 'tzaem dus echt'lik zijn vermengelt/
Heer/ hunliens herten ook door uwe machte strengelt /
En maekt de willen een (alwetend' hooge Heer,)
Dat heur verzaming strekt tot uwe lof en eer:
Prudentie wat niews?

Prudentio.

Prudent. Mijn Heer hier is gekomen
Een Poste vande Graef / 'k heb van hem aengenomen
Om uw/ genaed'ge Heer/ zijn komst te dienen an.
Aernout. Zegt dat hy by my komt. ach dat my dese man
Niet onluks brengt ik vreest.

Bode.

Bode. Genaed'ge Prins en Heere/
Ik breng u tyding van uw leger.
Aernout. Waer is't? Bode. Niet veere/

Graef Lodewijk marcheert/en op zijn hooft gestelt
Triumphe kransen als verwinner in het veld.
De Koning is gevlucht/ de Fransen zijn geslagen/
Zijn hooge moed nu krimpt die hy trots heeft gedragen.
Graef Lodewijk die komt in alles victorieus/
Mijn tong niet machtich is om zeggen hoe genereus/
Manhaftich en kloekmoedich hy hem heeft gequeten/
De Fransen heeft hy uyt Bourgonien gans gesmeten/
't Swaert heeft het al vernielt/hy hiel de overhand/
Uw vyant zwichten most/ bevrijt is al uw land/
Dit is de blyde maar die ik u kom verkonden.

Aernout. Ha hemel immer is in uwe macht bevonden
Dat ghy de herten stuurt/kracht/moed/en kloekheid geeft/
Om wederstaen het spits van dien die dullich sneeft/
En worstelt tegen reen. Borgonieus lof mach trachten
Te blyven gelauriert in eeuwige gedachten.
Ghy Bode welkom zijt. Bode. Geluckich ik my docht
Te wesen dat ik/ Heer/ u deze tyding brocht.

Aernout. Prudentio! Prudent. Mijn Heer.

aernont Gheeft hem twee hondert kroonen.

Bode. Ik dank uw hooghẽyt zeer.

Aernout. Ghenoech dankx ik niet toonen
kan aen den Hemel voor zijns g'nadelik betuych/
Dies ik ootmoedlik/Heer/mijn herte t'uwaerts buych/
Met knechtelijcke danken dankbaerlijcke kniele
Voor uw al-schikker-Heer vermits uw straffen vielen
Op's Konings yd'le wraek/ en Aernout ghy behoed
Zijn land en d'onderzaten in hun goed en bloed.
Verbreed zy uwe lof.

Casandra.

Casandra Wel Hertoch in gebeeden?

Aernout. Casandra steurt my niet/ tis plicht/ 'tis schuld/ 'tis reeden
Ik knechtelike kniel en buyghzaem val ter aerd/
Mits d'hoogen Hemel heeft Borgonie dus bewaerd.

Casandra 'tIs reden dat ghy bid den Hemel wil vergeven
Ghy die strafwaerdich is onrechtlik gunt het leven/
Wat zalt met Karel zijn? wat hebt ghy in uw zin?

Aernout. Casandra my verdriet ik u wraekgierich vin/
Bezadicht/ hout uw rust/ laet my met hem gewerden.

Casandra In plaetse dat ghy zoud meer tegens hem verherden
Zo flauwt uw toorn en wraek. Aernout. Casandra dat ghy wist
Zo vele als ik weet uw tooren waer geslist/
Ik zeg u Karel is zo boos niet van gemoede
Als ghy hem waent te zijn.

Casandra Den Hemel my behoede
Ik eenich goed of deughd van hem verwachten zou/
Die god-vergeten droch en sielt.

Ghy

Aernout. Gy zijt een Vrou/
En laet u passi gaen veer boven alle reden.
Casandra Gy ontziet Karel meer als alle mijn ghebeden/
Is/Hertoch/dit de plicht die gy my schuldich zijt?
Is dit de liefde die gy aen uw Vrou wilt toonen?
Is dit de weerliefd daer gy mijn liefd meed' wilt loonen?
Fy Hertoch/fy u / fy uw doent is onverdraeghlik.
Aernout. Om dat ik niet en doe het geen u waer behaeghlik?
Men doet niet al men mach / men doet het geen behoort.
Casandra Helaes/dat uyt uw mond zou komen zulcken woord!
Aernout. Hoe zulcken woord? Casandra Ja woord.
Aernout. Casandra houdt uw ruste/
Ik zeg u dat ik niet wil doen na uwe luste/
Ik zeg u Karel is de man niet die gy meent.
Casandra Ik zweer 'twaer dat den Hemel my geduld verleent/
'Kmisdeed my zeluen/ wat? wilt gy voor Karel spreken?
Aernout. Casandra 'twyp gelooft/ 'kheb zulken waren teken
En blijck / waer door ik weet mijn oordeel niet en faelt/
En vast'lik g'loof dat Karel niet en heeft getaelt
Na u uyt vleesche lust / zijn Liefde elders trachte.
Casandra En waer?
Aernout. Waer? moog'lik na mijn eygen bloed-geslachte.
Casandra En dit gelooft gy? Aernout. Jae'k.
Casandra Waerom? Aernout. Om dat ik't weet.
Casandra Wel dits wat nieus / van waer komt u doch dit bescheed?
Aernout. Van hem / en die hem liefdt.
Casandra Wel wien mach dit doch wesen?
Docht 'tzy wie't zy / zy heeft heur g'luck zeer hoogh geresen
Die zulken fielt bemind / gy koppelt het wel voort.
Aernout. Gy breekt beleeftheids Wet / Casandra gy behoort
G'lijk een Princes betaemt / die woorden te verzwijgen.
Casandra Gy doet mijn bloed in toorens hooghste hetten stijgen/
Veroorzaekt dat ik noch mijn zelfs aentast int laest.
Aernout. Hoe nu? uw reen zijn t' zoeck / vermetelik gy raest/
Ik zeg u dat die vrou die Karel voor God trouden
Die mach in staet en bloed met u wel mate houden.
Casandra Hy trouden? Aernout. Trouden.
Casandra Trouden daer men niet van weet?
Aernout. Een Kercke-dienaer trouden heur en hielt secreet.
Casandra Met wien? ik bid u zegt om mijn verlang te stillen.
Aernout. Met eene dat gy niet gelooven en zult willen/
En 'tis zes Jaer verleen. Casandra 't Is wonder wat ik hoor
Maer wie is doch zijn vrouw? Aernout. Mijn suster Leonoor.
Casandra Uw suster Leonoor / de Hertogin van Kleef?
Wel Hertoch meent gy dat ik dit geloove geef?
Aernout. Geloof of geen geloof/ het is nochtans de waerheid.
Casandra En waer uyt blijkt u dat? waer vindt gy waerheids claerheid?

58

Aernout. Vermits hy heur beslaept / g'lyk heur getroude man.
Caſandra 'K verwonder hoe den Hertoch dit geloven kan.
Aernout. Om dat ik't zelven zach.
Caſandra Hoe zach? Aernout. Na hy't my zeyden /
Heb ik den zelven nacht door Karel my doen leyden
Ter plaetſe daer myn ſuſter hem doen had verwacht.
Caſandra Wat uure waſt?
Aernout. Wat uur? omtrent de middel nacht.
Caſandra Hoe wiſt hy dat hy mochte vryelyk intreden.
Aernout. Het eerſte teecken was dat 'tlicht was van beneden/
Het tweede waſt 'tgekef eens hontien dat zy heeft
Gheleert daer toe/ waer door zy hem de leuze geeft/
Is dit niet blyk'x genoech om twyffel te verhindren?
Noch iſſer meer blyk. Caſandra. Wat?
Aernout. Sy hebben t'zaem twee kind'ren/
t'Een is zes jaren oud/ en'tander is beſteed
Ter min. op dat ghy voort nu ald'ondecking weet/
Het ouds is in myn hof/ Grimaldus/ die wy dochten
Een weeſ-kind was/ en g'lyk een vondeling opbrochten.
Denkt nu/ Caſandra/ of ik wel geloven mach/
Myn vrou in Karel nooyt de wulpſe luſte zach.
Caſandra Heeft hy zo ſtout geweeſt int geen ghy my nu zeyde/
En waerom zou hy ook u vrouwe niet verleyden?
'tIs beyde even groot / meer oorzaek gheeft u dat
Om wraek aen hem te zien als ghy te voren had.
Maer Karel heeft uw hert/ uw ſuſter noch uw vrouwe /
Die mogen in uw hert geen liefdens plaetſe houwen.
Wech met die ſchelmſe boef/ vaert in uw wreken voort.
Aernout. Caſandra 'k wil niet dat ghy nu voortaen een woord
In zyn oneere ſpreekt / ſpreekt van hem als myn broeder.
Caſandra Ghy zyt in Karels booſheid d'eenigſte op-voeder.
Aernout. O neen / maer d'echte ſtaet wil ik zy uytgevoert
Nu opentlik met pracht.
Caſandra O hoe myn hert beroert
Te hooren deſe gril. wel hoe zult ghy dan maken/
Met Grave Lodewik? ghy kunt doch niet miſſaken
Het geen ghy hebt belooft/ ik hoor hy heeft het veld
Behouden/ en om heur in d'oorloch zich geſtelt/
En zal dit zyn zyn loon? 'tzyn zeker weynich reden.
Aernout. Caſandra al het geen dat ik uw deelden mede/
Zo vande Graef als dat myn ſuſter is getrout /
Belaſt ik u ghy wel ſecreetlik by u houdt/
Bekommert u ganſch niet met Lod'wyk noch hun beyden/
Of by dees hand/ ik zweert/ wy zullen qualik ſcheyden.
En eer ik meerder zeg is't beter ik vertrek/
Voor dat ik tooren tot de haeſticheid verwrek.

Binnen.

Caſandra

Casandra Is Leonora vrou van Karel? 'tschijnen dromen/
So ben ik hoop'loos om tot wraek te kunnen komen/
'tZy door mijn kloek belepd/het vaynsen is my best/
En g'lijkwel voel ik dat mijn toorn de wraek aenhest/
En qualik heelen kan het geen ik hier gevoele.
Ha/hoe mijn herte raest! hoe dat mijn zinnen woelen!
Ik zal't op hem en heur/ en aen hun kind bestaen/
Tot dat ik in mijn wraek volkomen ben voldaen.

Feliciaen *in een munnikx kap.*

Feliciaen Wie zoud in deese Kap Feliciano kennen?
In't minste kan ik dan mijn goede faem niet schennen.
Ha/liefd wat kunt ghy doen/ maer zo ghy zelfs Jupijn
Verkeerden in een zwaen / Ja hy een koe wou zijn/
En al de Goden kost in beesten doen verand'ren/
Wel waerom vrees ik dan in deese Kap te hand'len
Met vrouwe Leonoor? zo zy voorzeker houdt.
Ik broeder Adolf ben aen wien zy heur vertrout.
Ik gae na 'tHof.

Camilla.

Camilla Wien daer? Feliciaen. 'tIs vriend/ 'tis vriend/doet open.
De moedicheid die doet gheloven dat mijn hope.
Niet vruchteloos zal zijn. *Deo gratias.* Camilla. Mijn Heer
Wats uw belieft? Feliciano. Is ook mijn vrouwe zeer
Verselschapt? Camilla. Neen.

Feliciaen Zegt haer ik heur ghenaed moet spreken.

Camilla Kan Pater my ook geven eenich ander teken?
Op dat zy weet wie't is.

Feliciaen Zegt ik heur biecht-vaer ben.

Camilla Ha/Pater Adolf ghy? Fel. Ik bent *Cam.* mijn Heer 'k nu ken/
Een weynich toeft/ik zalt mijn vrouwe aen gaen zeggen.

Feliciaen Maer mijn gedachten niet die hier verburghen leggen.
'tIs nu tijd dat ik al 'tverstant gansch wercken laet/,
En zet mijn weesen na een geestelike staet.
Veel vaynzing schuylter onder deese graeuwe Kleeren.
Doch liefde zal my nu het vaynsen zelfs wel leeren.

Leonora.

Leonoor Heer Adolf welkom is/wat lukx-ster schijnter heen
Ghy my bezoeckt?wats dit? en komt mijn Heer alleen?

Feliciaen Mijn mede broeder most in 't Hof na yets verwachten/
De tijd verdroot my/en vermits in mijn gedachten
Me vrouwe stedich staet/ g'lijk ook in mijn gebeen/
Zo kost ik laeten niet eens na uw Hof te treen/
Waer ik ben aengenaem.

Leonoor Zo is uw reverensy.

Feliciano Deo gratias, hoe ist doch met uw Excellency?
Leonora. Zeer wel / God lof/gezond/ik hoop mijn Heer is wel.
Felician. Deo gratias.
Leonoor, Als ik was laest in uwe cel.
Zo was mijn Heer/ noch zwak.
Feliciano God komt ons zo bezoeken/
Op dat wy ons gebeden meer en meer verkloeken/
En dankbaer buygen voor zijn hooge majesteyt/
Want inde mensch/ helaes/ verdurven Adam leyd/
Die geen weldaden acht voor dat die zijn verlooren/
Dus zo bezoekt de Heer dien wien hy heeft verkooren/
Waer door wy dan verstaen na zuyv'ring van 'tgemoed/
t'Geen Paulus zeydt/de goeden strekt het al tot goed.
Leonora. 'tIs/ Heer/ zeer wel ghezeyd.
Feliniano Maer zegt my doch/me vrouwe/
Zult ghy u noch dus lang in weed'wes state houwen?
Hoe gaet het zegt my doch? wat is'er niet op hand?
Leonoor, Neen Pater, want ik vind my wel in dese stant/
Gherust/ en wel genoecht.
Feliciano Die inde wereld leven
En kunnen nochtans hun daer toe niet wel begheven/
Aenlok'lik is het vleesch/ maer g'lijk ghy deugdzaem zijt/
Zo hoope ik dat ghy u morg' en avont tijd
Met yverige gebeen de voot kunt over brengen/
Borst-weert u teghen 't vleesch ja zonder te gehenghen
d'Indring des boose geest/ die stedich ons bestrijd/
Maer een godzalich hert geen overwinning lijd.
Die gracy gun u God / wy zelven niet vermogen /
Ja werden vaek verleyd door 't locken vande oogen.
Leonora. Dat dunkt my/ Pater, vreemd dat zo veel werkt 'tgezicht/
Feliciano De oorzaek is wy tot de zonden neygen licht.
Leonora. Zou 'toogh t'alleene zijn dat wy ons zelfs verliesen.
Feliciano 'tOogh is't die zinlikheydt zeer rookloos doet verkiesen.
Leonora. Trekt dan door 't oogh int hert de oorsprong vande zond?
Feliciano Ja zoo 'tgezicht het hert lustgierichlijcke vond.
Leonora. Zo is't dan niet alleen in't oogs verkies gelegen.
Feliciano Niet zondicht het gezicht zoo't hert daer strijt steets tegen.
Leonoor. 't Moet dan zijn vol gevaers die inde wereld zijn.
Feliciano Daerom sneed ik die af/en nam dees orden mijn.
Leonoor. Om door het keur'ge oog hier niet verleyd te wesen?
Feliciano Me vrou/ uyt veel bezichts is veel bekoor geresen.
Leonoor, Zo lijd die minder strijd die minste werd gevergt.
Felician. Dats waer/want door 'tgezicht wert onse lust geterght.
Leonoor. Zo werdt die meest bestre'en die inde wereldt leefde.
Felician. En daerom vindmen dat zy meest in zonden sneefden.
Leonoor, Maer daer geen anstrijt is daer kan zijn geen verwin.
Feliciano Daer geen aenvechting is daer is geen vrese in.

Verdiept:

Leonoor. Verdient die dan niet minst die gans leeft buyten vreesen?
Feliciaen. Wel ja.
Leonoor. Zo woud' ik dan niet geestelijke wesen/
Waer zo ik inde mids van 't wereldse ghewoel/
My ongequetst beschut/en onbeschadicht voel/
Zo dunkt my is die krijch van aengenamer glory /
Als die in rust en vreed verwachten hun victory.
Houdt/pater,'t my voor goed/ de vrouwen zijn wat vry.
Feliciaen Ghy b'hoeft gansch geen verschoon/ en namentlik met my/
Ik weet de grond uws hert/ nochtans zo wilt ghy vaynsen.
Leonoor. Hoe? pater,'k heb u vaek vertrout al mijn gepeynsen.
Feliciaen Zo veel aengaet/me vrou/de zuyv'ring uws ghemoed/
Maer 't geen een yder zeyd waerachtich wesen moet.
Leonoor Wats dat?
Feliciaen Maer dat ghy met Graef Lodewijk zult huwen?
Wel waerom zou me vrouwe aen heur biechtvaer schuwen
Te zeggen hoe dat staet? helaes/ ghy weet het gaet
Int minste my niet aen/ doch zo u mynen raed
In yets kan nutbaer zijn/ daer toe ben ik gerede.
Leonoor Waert zo/ mijn heer/ ik had het over lang beleden/
't Is 't minst daer ik om denk.
Feliciaen Hy heeft u lang gevrijdt/
En 'tis een rijcker Heer/ en waerom niet? uw tijd
Verloopt/me vrou/ Graef Lodwijk is veel waerdich/
'k verwonder dat ghy in uw weerliefd niet zijt vaerdich/
En echtelik verzaemt.
Leonoor 't Zal nimmer Heer/ geschien/
Want ik en lief hem niet / 'k en mach hem ook niet zien/
Ik zweer u op mijn eer/eer ik hem liefd zou draghen
'k had liever dat dees oogen 't zonne licht noyt zagen.
Feliciaen Is 't mogelik me vrou? en lieft ghy niemant dan?
Wien lieft ghy? zegt het my.
Leonoor Alleen mijn lieve man.
Feliciaen Leydt die noch in uw hert?
Leonoor En daer zal hy ook blyven.
Feliciaen De dooden men vergeet/ dit moet ghy uyt u dryven.
Leonoor Zoud ik vergeten hem zoo lieven waerden heldt?
Feliciaen 'k verwonder dat/me vrou/heur hier noch mede quelt?
Veel jaren is 't verleen/ ghy mooght daer niet van spreken.
Feliciaen Veel eer/mijn Heere/zou 't hert uyt deez' boesem breken.
Leonoor Me vrou/niet meer ik bidde houd my doch voor goed.
Ik dus vrymoedich was.
Leonoor 'k weet dat mijn heer het doet!
Met goede mening / maer ik nimmermeer zal trouwen
Een ander als ik heb/ maer in mijn herte houwen
't Beeld van die waerden man.
Feliciaen 't Schijnt Godt 't zo heeft voorzien /

Nochtans en weetmen niet wat datter mach gheschien.

Leonoor. De Hemel ons beheert / wy moeten door zijn willen
Ootmoed'lik onse wil en neyging vaerdiely stillen.

Feliciano. Daer is't/ me vrou/ getreft/ waer mede ik ook schey/
En uw voorbidder blijf.

Leonoor. God zy in u geley. *binnen.*

Feliciaen. Deo gratias. hoe nu? hoe zal ik't nu aen legghen?
Is't waer 'tgeen zy my zeyd/ gheloof ik al heur zeggen/
Zo vrees' ik Lod'wijk niet/'tis wel waer dat zy zweert/
Dat heure herte tot gheen ander liefde keert/
Als d'echte man zy had/ maer dit zijn vrouwens klachten/
Gelijk de winde gierenz wieren vrous gedachten.
Daer komt de Hertoch dies is't beste dat ik gae/
Eer hy my ken/op dat ik zelfs my niet verra. *binnen.*

Hertoch Aernout.

Aernout. Graef Ludowijk die komt hoe stel ik het nu aen?
Want hy op mijn beloften twijffeloos zal staen/
En immer kan't niet zijn te trouwen Leonore/
Vermits zy niet en was voor Lodewijk gebooren /
Doch reden kunnen veel/de nood die breekt de wet/
't Voornemen is nu hem door Karel gansch belet/
Ik hoor de Graef/ hy komt. t'is best ik hem ghemoete.

Lodewijk

Lodewijk. Heer laet my buygen aen uw Princelijke voeten/
Ik breng triumphe meed'/ victory is verrecht/
De Fransen zijn vernield/ t'voornemen heurs gevecht
Heeft desen arm getemt / zy blyven al verslaghen/
't Veld grimmelde van do'on /'t was noyt in onze daghen
Ghezien hoe Gode heeft ons wonderlik behoed/
De vyand toonden 'thooft/ vier duyzent man te voet/
Vijf hondert paerden broght hy om de slach te geven/
Maer al de zynen hebben daer gelaten 'tleven/
Twee hondert van de uwe d'ander breng ik meed/
Maekt nu met Vrankrijk voort een vordelike vreed/
De Koning is getrotst/ lang mach uw standaert zwayen/
Veel iaren d'Hertoch leeft.

Aernout. God heeft u willen layen/
't Schijnt dese boezem zweld van vreughde nu ik hoor
Van u/ Heer Grave/ dat het Vrankrijk al verloor/
Heer Graef ghy welkom zijt. by d'Hemel ik u zweere
Zo lang mijn azem leeft zal ik u Grave eeren/
En cieren uwe hooft met kranssen gelauriert/
Nu ghy het leger zo voorzichtich hebt bestiert
Dat Vrankrijk duyken most zyn opgeblasen hoofde/
't Geen geen natuerich Prins doch nimmer en geloofde/
Borgonie scheen te zwak/'t was al vol angst en vrees /
Maer door u Grave al de glory weer oprees/

t'Gedenken

't Gedencken nimmer zal uyt mijn geheugh'nis vluchten/
En uwen name zal ik dringen tot de luchte/
Ja tot de wolken deur/ want ghy de opperst' zijt
Van ons voorgaende eeuw/ en d'eeuwe onzes tijd.
Uw name zal in stael voor eeuwich zijn geschreven/
Op dat Graef Lodewijk noch in zijn graf mach leven/
Ende brallen uyt zijn naem die over d'wereldt klinkt/
Op dat uw lof en eer gelijk de polen blinkt.
d'Antipodes die zullen uw naem op heur tongen
Van dragen g'lijk die hier by ons zal zijn gezongen:
In kooren onses herten/ mits ghy hebt aenvaert
Het uytgevoerde werk/ 'tgeen onze staet bewaert:
Bewaren zullen onze kinderen kints kind'ren/
Dat ghy Vrankrijk verwond als zy ons wilde hind'ren.
Lang leve Lodewijk/ en nimmer tijd verslyt
De dank/ vermits dat ghy/ stoutmoed'ge Grave zijt/
De hoeder van het Hertochdom en onse erven/
d'Herkenning nimmer zal in onse herte sterven.
Noch eens 'k u welkom bied. Lodewijk De glory Heere/ is
Zo aenghename niet gelijk ik ben gewis
Dat my niet missen kan vrou Leonora echt'lijk/
Mits door mijn daden ik heur heb gewonnen recht'lik.

Aernout Ik heb zo veel gedaen als immer ik vermocht/
Geen arbeyt ook gespaert en middelen gezocht/
Om myne Suster tot uw liefde te verwinnen/
Dan zy/ helacy/ zweert dat z' u niet kan beminnen.

Lodewijk Waer is mijn glory nu? ha narmen zo verzaeght/
Waeromme heb ik dan uw Gravens bloed gewaecht?
Mijn leven niet geacht om d'eerst int veldt te wesen/
Vertrouwend' dat mijn luk zo hoog zou zijn geresen/
Mits Leonoraes liefd (dat geen'ge Prince meer
Mijn overtreffen cost in brallinge van d'eer)
Door 'tg'nieten van die schoon. waer zijt ghy nu wantrouw?
Niet lange zal dit rif mijn Grave hert behouwen.
Dees arme die versloech zo men'gen Fransen held/
Werdt nu tyrannelik als scherp-rechter gestelt.
Uw g'nade blijft/ ik gae. *binnen.*

Aernout. Heer Grave wilt verbeyden/
Graef Lodewijk/ hy raest/ 'tschijnt hert en ziele scheyden.
Uyt 'tredelicke koor/ oy me/ helaes/ wat raed?
De haren rysen my/ mijn hertens polse slaet/
Mits dat hy reden heeft volkomen aen zijn zyde/
Doch alle werelds doent niet door't beloop des tyde.

Casandra.

Casandra Mijn Heer/ hoe dus? versteurt? wat isser een'ge mis?

Aernout. t'Schijnt dat de sterren/ zon/ en maen my tegen is.

Bedaerdt

Casandra Bedaerd / uw suster komt.
Leonora Heer broeder / zo ik hoorden
't Gheluk'lik overwin in Vrankrijk daed'lik poorden
Het susterlike hert om wenschen u geluk /
Geluk / Heer broeder / int manhaftelike stuk.
Aernout. Ik dank u zuster. 'k moet om oorzaek die ik vinne
Vertrecken / blijft ghy hier by mijn vrou d'Hertoginne
Leonora Vrou suster / hoe verblijd ik mijne hert bevon /
Verstaende dat de Graef de overhande won
Uws vyands.
Casandra t'Is ook veel / uw broeder zo verblyden
Dat ik hem noyt zo zach in alle dese tyden
D'wijl ik zijn vrouwe was / vermits al onse staet
Bestond in dese slach.
Leonora Maer alle vreugd eyscht maet /
De wyse plegen steets in alles maet te houwen /
In voorspoet niet te bly / in ramp niet te veel rouwen.
Casandra Wel laet ons vrolijk zijn want 'tis nu al in vreughd.
Leonora Vermits Borgonie is door dit geluk verheughd.
Casrndra Ik bid u Suster zit.
Leonora Na me vrou is ghezeten.
Casandra Wat zullen wy nu doen om ons tijd te vergeten!
Hola,

Camilla.

Camilla. Me vrou.
Casandra Waer zijn de nieuwe Musiciens!
Camilla Beneden inde zael. Casandra. Gaet zegt al dese lievs
Verzamen / en hun instrumenten g'lijklik stellen /
En midler tijt zal ik u vry wat nieus vertellen.
Leonora Wat is't me vrou!
Casandra Wat vreemds of immer acht ik't zo /
Of't kan wel zijn om dat ikhet hunliens verbo /
Ons Silla is gehuwt.
Leonoor Met wien doch? Casandra. Met Phlips Seger.
Leonoor Waer zijnse!
Casandra Zijn nu hier / maer waren beyd' int leger.
Leonoo Wat ongelijk partuur / zy is van goeden huys.
Casandra En schoon. Leonora. Jong.
Casandra Fray. Leonora. En rijk.
Casandra En hy heeft niet een kruys.
Vuyl / luy / en oud / nochtans heeft zy het durven wagen.
Leonoor Het schijnt dat yder moet zijn eygen pakxken dragen.
Casandra My dunkt dat al de liens die huwen ond'r hun staet /
Schijnt dat zy zijn verzot / oneerlijk / boos / en quaed /
Misdoen hun zelven niet alleen maer all' de heuren /
Dat Silla my bestond ik zoud haer wel verscheuren.
Leonoor Neen suster alle echt in d'Hemel is gemaekt /

De

En wat de Hemel doet en mach niet zijn gelaekt.

Casandra Jk kan dat niet verstaen.

Camilla De Musijc is gerede.

Casandra En zijnse boven?

Camilla Neen/ me vrou. Casandra. Waer dan? Camilla Beneden.

Casand. Gaet brengtse waer ghy zijt/ tzou anders ons verveelen.

Camilla brengt een kaert.

Leonoor Begeert me vrou te speelen?

Casandra Zoo't/ suster/ u belieft.

Leonora. Al wat me vrou gebiet.

Casandra Te wesen zonder oeffeninge is verdriet.

Camilla. Hier is de kaert/ me vrou.

Casandra Wien van ons beyd' zal geven?

Leonoor. Die 't hooghste heeft.

Casandra Nu neemt/ doch 'k zalse eerst afheven.

Leonoor. Neemt af/ wat ist?

Casandra Een knecht.

Leonoor Wel die en voeghd u niet.

Casandra Wat is me vrouwens blad?
'tJs meer. Leonoor. Wat is't. Casandra. Beziet.
Een koning/ goed geluk/ want die zou my best voegen.

Leonoor. En ik me vrouwe wil my met de knecht genoegen.

Casandra Dats troef nu speelt.

Leonoor. Daer 'stroef/ me vrouwe/ dat haeld ghy.

Casandra Troef op. Leonoor Zo trots?

Casandra Speelt troef.

Leonoor. Dat meen ik is voor my.

Casandra De koningin? tis waer/ die moet de knaep t'huys halen.
Ten past mijn suster niet.

Leonoor. Wel wilt ghy daer op smalen?

Casandra Jk spreek maer by exempel dat het u niet past
De Hertogin een knecht te nemen tot heur last.

Leonoor. Wel nu me vrou speeldt voort.

Zy spelen sonder spreken.

Leonora. Me vrouw ik win vijf spel.

Casandra Hoe veel zal yder kosten?

Leonoor Neen/ zuster/ die verliest dat immer zeggen moste.

Casandra Twee kroonen yder spel.

Leonoor Verliest mijn suster thien.

Casandra Thien kroonen schuldich ben maer int eynd zalmen zien
Wie dat verliest oft windt/ al is't geluk u gunstich/
t'Beginsel schijnt wel goed. maer zuster/ ghy zijt kunstich
Jn't spel/ en arger speelt als ik/ maer daerom zal
't Geluk my helpen op dat ghy het windt niet al
Na uwe wensch/ daerom wilt u zo niet verheffen.

Al kan uw hondeken ter middel nachte keffen/
Om dat uw vuyle luſt mach hebben heur begeert/
Zo veel luſt niet geinet als ghy u zelfs onteert.

Leonoor Dit's buyten ons propooſt/doch u belieft te ſpreken.
Nae uw genadens luſt/ uw paſſy moet uytbreken/
Doch wat is't dat me vrou wil zeggen van de hond?

Casandra Die keft/die geeft de leus/als't tijd is/en terſtont
Ciert Venus heure pruyk/en Leonoor is vaerdich.

Leonoor. 'k Verſta uw meening niet/'ten is geen antwoord waerdich/
Vermits ik't niet begrijp / ik bid u zuſter ſpeelt.

Casandra Wel geeft. Leonora. Ziet daer.

Casandra Wats troef? dees blad'ren zijn miſdeelt/
Want my gebreekt een blad/ uw zinnekens die wand'len.

Leonoor. Mits uw genade tracht yets duyſterlik te hand'len/
Dat my gansch overtreft.

Casandra Om dat ghij't niet verſtaet/
Helacy/ arme wicht.

Leonoor. Ik bid/ me vrouwe/ laet
Ons ſpreken van het ſpel.

Casandra Nu heb ik drie ghewonnen.
Zo blyvender noch twee.

Leonoor. En dat is gelt gevonnen.

Casandra Nu gheeft. Leonoor. Dat's vier.

Casandra Getelt/ziet ſuſter/ nu ſpeelt troef.

Leonora. 'k En hebber geen. Dats daer.

Casandra Wat is't? ho ho/ een boef/
Een knecht/ of kamerling?

Leonoor. Om uwe luſt te ſtillen/
Had hy niet met voordacht ontworſtelt uwe wille/
Zo dat de knecht meer eer als ghy Casandra had/
Is dat niet recht getreft? me vrou verſtaet ghy dat?

Casandra Uw zinnekens zijn t'zoek.

Leonoor. Om dat ik u kan treffen/
Beweegt my niet of 'k zal't een toone hooger heffen.

Casandra Neen/ neen/ leert ghy u hondt.

Leonoor. En temt ghy booze luſt.

Casandra En brengt ghy 'tlicht beneen. *Casandra binnen.*

Leonora. 'tIs beſt ghy hout uw ruſt.
Ha valſchen Karel/ nu bemerk ik uwe booſheyt.
Ha Leonoor/ helaes/ dit heeft gedaen zijn looſheyt.
Benevelt Hemels tent/ verduyſtert hooge zon/
Nu Leonoor/ helaes/ in die mans boeſem von
Een wiſpeltuur'ge aert. 'k heb u gelieft zes jaren /
Twee vruchten van dit lichaem uwe teeling waren
En met de Hertogin ghy nu uw luſten pleegt/
Ha Karel zo ghy myne trouwheid overweegt/
En dat ghy zijt een man zo moet het u beſchamen/

Dat

Dat yemant Karel u een man hooft zoude namen.
Mijn zuster is bewist door u al ons secreet/
Want niemant/ laes/ als ghy van onze doente weet/
Zy weet het van hondt en alles/ dus mijn eere
Genietigt is. by d'Hemel ik u/ Karel/ zweere
Dat zo my wraek gebreekt van dit ontrecht en smert/
Ik zelfs my wreeke aen my over trouwe hert. *binnen.*

VIERDE BEDRIIF.

Lodewijk.

Ha sterren in wat uur was Lodewijk gebooren!
Heeft uw voorzicht my tot dees slaverny verkooren!
't Afgunstichst' ongeluk/ in alles zo misdeelt/
Dat alle hoop van luk ghy sterren my ontsteelt:
Ontsteelt/ ja steelt/ helaes 'tgeen ik zo zeker achten/
Mijn Leonora die int diepste mijns gedachten
Geplaetst was/ en dees arm rechtvaerdelike won/
Ik nu/ op me/ vervreemd van al mijn hopen von.
Bloed/ goed/ faem/ eer/ en al 'k om heur in waeg-schael stelden/
En d'uuren van weerkomst ik met minuten telden/
En nu in een minuit verwurght ghy hert en ziel.
Ha wreedste ongeluk mij wreedste overviel.
Is Leonoor dijn borst verhert in diamante?
Wilt ghy goddinne ik een znik zend'/ als gezante
Van dit misdeelde hert! en melder mynes dood?
Wilt ghy versteende vrou ik dese borst ontbloot
Van't vleeschelik gewap! op dat ghy moogt bevinden
Daer in uw lieve beeld/ dat Lodewijk beminden
Gelijk het heyl zijns ziel. zo/ schoon/ u dat genoeght/
Uw Lodewijk zich graeg tot vaerdich sterven voeght.
Maer/ Engel deses eeuw/ zo uw Graef-slaef moet sterven/
Helaes/ zijn arme geest zal eeuwichlijke zwerven
In d'omring uwes zelfs/ met naer en droef geschal/
Om dat hy niet genoot zijn vreugd/ zijn opper-al/
Zijn wereldsche triumph. ha/ Leonoor/ de reden
Beschamen zich/ mits 'tschoon verzeld is met een wrede
Verachtelike hoon. kan in uw lieve borst/
Waer nest'len zou de liefd/ een strenge bitter vorst/
Grond-vyzich zijn gedrongen? moordende mijn leven=
Doch ist uw wil goddin! 'k zalt u gelaten geven.
Ha Lodewijk/ waer is't manhaftige gemoed?
Waerom weend uw gezicht! hebt ghy u goed en bloed
In waegschael eens gestelt om Leonoor te winnen/
Wat schrikt ghy nu om ook te derven uwe zinnen!
Gheruster zult ghy zijn als ghy 'tverstant zijt quijt/

Want door 'tgevoel/helaes? ghy deese knaging lijd.

Casandra.

Casandra. Hoedus? Heer Graef/ dus droef?
Lodew. 'k Heb reen genaed'ge Vrou.
Wie zou geloven dat mijn Leonora zou
Dus wredelik verschulden d'liefd die ik heur drage?
Casandra. 'k Ghevoel/ Helacy/ zeer de oorsprong uwes klaegen/
Mits ik weet dat ghy 't oorloch moedich hebt aenvaert/
En uw verdiensten meer als Leonoor zijn waerd.
Lodew. Princesse/ als ik denck zy my dus gaet verachten/
En misse 'tgeen ik van heur twijffeloos verwachten/
Ja zonder reden/ want mijn afkomst is zo goed/
Mijn oorsprong is zo eel als Leonoras bloed/
Mijn hert/ me Vrouwe/ barst/ ten is niet om verdragen/
Want in Borgonie noyt men diergelijcke zaeghen.
Op me? wat wreede ster de Grave overvalt/
Dits d'oorzaeck dat ghy my in dit wantrou gestalt
Dus vindt/ genaed'ge vrouw/ 'tschijnt deese haeren rysen/
Mits s'hertens razerny hun dul gewoel bewysen.
Casandra. Tacht/ Heer/ doet u verstandt
Door mis trou niet te kort/ 't waer uw geslachtens schandt/
Kloekmoedicheid behoort de Graue te hebruycken/
Laet uw vernuft niet onder uwe wantrouw duyken.
Lodew. Ik zwemme teghens stroom.
Casandra. Om dat ik de waerom weet ik/ Heer/ by u koom/
En wilt ghy mynen raed gans volgen/ en mijn zeggen
Wel nemen/ als van een die gaerne zou beleggen
Ghy tot vermeten quaemt/ zo zal ik u 't secreet
Ondecken/ want de grondt ghy/ lacy/ niet en weet.
't Schijnt dat den Hertoch suft/ en dat hy heeft verlooren
Geheugenis van 't bloed daer hy is uyt gebooren.
'k Weet ghy verwond'ren zult als ghy 't stuk zult verstaen.
Lodew. Mijn Vrou wat ist? ik bids ghy ziet hoe ik belaen
Ben met een yslik quaet. Casandra. Den Hertoch die moet weesen
Betovert. Lodewyck. Hoe me Vrou?
Casandra. Zijn liefde is geresen/
In 'thooghste top/ op een diet minste niet verdient.
Lodew. Op wien? Casandra. Op Karel.
Lodew. Karel? Casan. Karel ist/ wy zient/
Bespeurent daghelikts dat hy hem meent te trouwen
Met uwe Leonoor/ 'twelk d'Hertoch zal berouwen/
En Leonoor hem lieft/ dits dat uw hoop belet.
Lodew. Is Karels luk zo hoogh in opper luk gezet?
Fy Hertoch wilt ghy uwe zuster zo verkorten?
Wilt ghy heur glorijs lof in zulken laeghte storten?
Uw dienaer uwe knecht verdient die nu veel meer

Als

Als Lodewijk, d'ophouder van uw land en eer.
By d'Hemel eer ik zie ghy Karel heur zult gheven
Dees strengen arme zal benemen hem zijn leven.

Casandra Dat is de middel/ Heer/ helpt Karel aen een zy/
Vernieldt de fielt die oorzaek is/ mijn Heer/ dat ghy
Uw Leonora mist. Lodew. Ik zweer het zal gheschieden.
'k Heb twee zoldaten/ 't zijn de alderstoutste lieden
Die ik in 't Leger had/ en om my zullen doen
Al wat ik hun gebied. Casan. Heer Graef/ ghy moet u spoen
En geene tijd verliest. maer houd mijn raed verholen/
Ik spreek als uw Vrindin/ en quam daerom gestolen/
En niemant in het Hof van mijne komste weet.

Lodew. Me vrou ghy toont uw gunst door 't heymelik beleed/
En eer de zonne zet/ ik zweert/ zal Karel sterven.

Casandra En door zijn dood zo mooght ghy Leonoor verwerven.
Heer Graef vaert wel. *Binnen.*

Lodewyk Vaert wel genaed'ghe vrouw.

Dienaer.

Dienaer Wat is mijn Heers believt? Lodew. Zegt Lambrecht en Kasou
Hier komen dus terstont. Is dit d'oorzaek mijns quellen? *Dienaer binnen.*
Zo moet men dadelik 't voorneem in 't werk gaen stellen.
Wat zal een slechten bloed beletten mijn verlang?
En zal een grave zijn in fortuyns domme dwang? Echo.
Neen Karel/ sterven zult ghy eer de zon zal zetten. hetten.
Wat hetten? mijnes bloed? zal d'Echo my beletten? letten.
Het graefelik voorneem dat reden wel bedenckt. denckt.
Wat dencken? kan mijn eer hier in yets zijn gekrenckt? krenckt.
Wat krenk ik Echo? niet/ 't zal blijven wel verholen. dolen.
Ghy dolen zeggen wilt/ zal Le'noor zijn gestolen? stolen.
Gestolen Echo? Neen/ 'k daer op een zwaerde Wet. Wet.
Wet? prinçen hebben geen. Wat wet my dat belet? belet.
Belet? wat door belet? ghy zeggen wil 't gemoede. 't gemoede.
't Gemoede? dat 's bevrijd door 't storten zynes bloede. bloede.
Het bloed gheraekt my niet/ 't is maer door my beleydt leydt.
't Is waer ik leyde aen maer dat heeft zijn bescheydt. scheydt.
Wat? scheyden ik niet zal van 't geen ik heb in handen
Daer kom van wattet wil/ al waert schoon in bloedschande.

Dienaer.

Dienaer Lambrecht en Casou/ Heer/ zijn beyd' byder hand.

Lodew. Wel laetze komen in.
'k Vertrou geen bloed verwant/
Maer vreemden die gelijk recht reukeloose menschen
Betrachten al te doen het geen mijn here mach wenschen.

Lambrecht. Casou.

Lambr. Wat g'lieft ons Generael. Lodew. Hier 's niemant die ik ken
Wiens trouw zo zeker is g'lijk ik van d'uwe ben/

Casou. Verzekert u mijn Heer. Lambt. Al wat ghy zult gebieden.
Casou. Wy beyden zijn gereed. Lambre. Uw wille zal geschieden.
Lodewijk Hier is een die my heeft een grooten trots gedaen/
En 'tgaet mijn eer/ mijn faem / ja mijn geslachte aen/
Ghezworen is zijn dood/ op u wil ik vertrouwen/
En weet dat ghy de daed secreet zult kunnen houwen.
'tIs een van 'sHertochs hof.
Casou. 'tZy/ Heere/ wie het zy.
Lambre Hy sterven zal / ik zweert. Lodewijk. Ende ghy zult beyde my
Verbinden dat ik zal uw beyd tot state ryzen.
Casou. Mijn Heer wy zullent doen.
Lambre. En trouwen dienst bewysen.
Lodewijk Twee hondert kroonen zult ghy yder hebben voor
De dood. Casou. Hy sterven zal.
Lambre. Hy zal/ veel eerder ik verloor
My zelven eer die fielt behouden zoude 'tleven.
Lodewijc Wel daer op zult ghy beyd my d'hand op trouheid geven.
Ghy Karel beyd wel kent/ des Hertogs Kamerling.
Casou Zeer wel mijn Heer.
Lambre. Ist die? hoe die is veel te g'ring
Om in uw eer/ mijn Heer/ int minste yets te spreken.
Wat kleeren draeght hy meest/ geeft ons/ Heer / eenich teken.
Lodewijc Een mantel vol fluweel/ een pluymken op zijn hoed/
Vol reygers veeren/ met een peerlen band. Casou Dien bloed?
Mijn Heer/ acht hem voor dood.
Lambre. Dit lemmet zal hem treffen/
Dat Karel vande aerd' zijn hooft niet op zal heffen.
Lodewijc Wel neemt hem waer/ en doet 'tgeen ghy my hebt belooft.
Casou Mijn Heer/ wy gaen.
Lodewijc Met moed/ en hem het leven rooft.
Lambre Terstout zal 't ook gheschien.
Lodewijc En dat ghy 't houdt secrete.
Casou Van onse doent/ mijn Heer/ zal geene mensche weeten.
Lodewijc Maer neemt hem waer alleen op dat u niemand ziet /
Zo hebt ghy gheen ghevaer.
Lambre Mijn Heer en zorght dat niet.
Casou Wy zullē wachtē op de plaets daer niemant wandelt. *bey al binnen.*
Lodewijc Siet toe dat ghy uw doent voorzichtelike handelt.

Leonora, Karel.

Karel. Mijn waerde Leonoor/ verhoort my laet my zeggen.
Leonoor O hooren vuylste fielt? waer in verborgen leggen
De booste doenten die opt vrouwe is ghemoet/
Eerloos/ meenedich/ valsch.
Karel. Ik zweer/ me vrou/ ghy doet
U zelven veel te kort/ my niet te willen hooren.
Leonora. Door uw ondankb're guyt is al mijn eer verloren/

O hooren vuylen droch? 'k vervloek de eerste stond'/
Ik u oyt heb ghehoort/ ha logentalige mond.

Karel. By myne zalicheid ik noyt de Hertoginne
Van u int minste sprak.

Leonoor 't Is uwe wulpse minne
Die 't noch missaken wil.

Karel. Ik zweert u Leonoor.

Leonora. Ghy beuselt loosen drog/ ghy turk/ tyran/ ghy moor.

Karel. Vrou Leonoor bedaert.

Leonoor. Wat spreekt ghy van bedaren!
Veel liever trok ik uyt dees ongeluckige haren/
Ha God. Karel. Myn lief.

Leonoor Ghy dief. Karel. Myn hert.

Leonoor Ghy droch/ ghy fielt/
't Is wonder dat myn tooren 't herte niet vernield/
En zelven my vermoord' als een wantrouwich teken.

Karel. Myn Engel/ Leonoor/ wilt doch uw tooren breken/
Bezadicht/ hoort myn reen.

Leonora Na anders ik niet haek/
Als op uw eygen bloed te hebben myne wraek.

Karel. Myn lief.

Leonoor Ja met dees hand zal ik my zelfs vermoorden/
En eerst uw eygen kind/ 't wreed'st datmen immer hoorden/
Ik zweer 't Grimaldus van myn handen sterven zal. *binnen.*

Karel. Myn Engel/ lief/ Leonoor. Onluckiger toeval
Gheen mensch oyt overquam als 'tgeen my komt bezoeken/
Het onluk dringhdt my op/ helaes/ in alle hoeken/
Doch dit is 't grootste dat my immer is gemoet:
'k Verlies de liefd' myns liefs/ en dreyght my aen myn bloed/
En in onrechte wraek als wezende onschuldich.
Het raedzaemst' dat ik oordeel is te zyn geduldich:
Ghedüldicheyd vermach zomtyds meer als de re'en.
'k Verdraech myn Leonoor/ mits zy/ helaes/ alleen
Verzeld met tooren is/ die reden doet verduyst'ren/
Dit is de oorzaek dat zy niet heeft willen luyst'ren
Na alle myn gebeen/ maer na 'tgeen heur voorbeeldt
Ghelyk of myn ontrouwe heure eere steelt:
Zo is 't niet heure schuld. Want had zy myne zeggen
Alleenlik maer geliest in na-bedenk te leggen/
Heur tooren had geslist door rechtelik bescheyd/
Dus in bedaerde zin de redens vinding leyd/
En waer de reden heerscht de tooren haest moet duyken/
Maer als de tooren brald gheen reden wy gebruyken.
t' Ghebruyk van reden inde maticheyd bestaet/
Want waer onmate is geen re'en men toe en laet/
Vermits het heete bloed zo vierichlike preutelt/
Dat smenschs verstant verdoold gelyk een dwaes die reutelt.

Dus

Dus werdt de wijſte man door haeſticheid een kind/
Waerom? vermits de reen door't heete bloed verblind.
Wel hoe zijn reden blind? neen/ maer die die behoren
In reden rijk te zijn door't redelik vernuft/
't Schijnt vaken dat de toorens walmt de reen verſuft/
En bulderen ter vaert door dwang van groote hetten/
Zo datmen alle reden aen de zyd' gaet zetten.
Ha maticheyt goddin/ hoe gaet men u verkrachten/
Helaes/ waer ghy niet zijt valt reden in onmachte:
In vrouwen aldermeeſt. door voorbeelt die zy heeft/
En jalouſie die huer herte plaetſe geeft/
Glooft zy ſtukx ter vaert dat ik heur en my liefde
Ondekt heb d'Hertogin. doch nu het heur beliefde
Te dencken dat ik zou dus hebben ſnood betoont
d'Ondankbaerheid/ en zo heur zes jaers liefd geloondt/
Zal daerom Karels hert heur minder liefde draghen?
Ha neen/ blijft ghy ſtant-vaſt/ nae't duyſter volgt het daghen.
't Zijn arme herſ'nen die zijn vriends fael niet verſchoont/
Want daer in hy zijn faele met zijn vriend betoont.
Hoe veel meer moet ik dan van Leonoor verdragen/
Die eere/ faem en al om my heeft durven wagen.
'k Vergeeft u/ waerdſte vrou/ helaes/ ten is geen mis/
Want vaſtlik ghy glooft/ hoe het niet moog'lijk is
De Hertoginne ſpreekt van't keſſen uwes honde:
Maer ghy weet niet dat ik aen d'Hertoch heb ontbonden
't Secreet van al ons doent/ op hand trou die hy deed
Hij't by hem houden zou/ dan lacy/ 't mijnder leed/
't Schijnt hij't aen d'Hertogin volkomen openbaerde/
En die uyt ſpijt op my 't u dadelik verklaerde.
Hier is't/ dit is't/ en anders nimmer ghy bevindt/
Een ſlechten man het is die zijn ſecreet gezint
Zijn vrouwe openbaert. de ſterren zijn my tegen/
Maer Hemel gund/ ik bid/ geeft uwe heyl'ge zegen/
Dat Leonoor uyt wraek mijn kind'ren niet miſdoet.
O God het ſchijnt ik voel een huyv'ring in mijn bloed/
Gelijk of nu mijn kind waer ganſch in doods gevaren/
Uw gh'nade hoop ik zal 't onnooſ'le wicht bewaren.
Nochtans iſt beſt ik gae na mijn Grimaldus zien/
Op datter door de wraek geen zonde mach geſchien. *binnen.*

Vertooning hoe Caſandra Grimaldus zijn armen bindt.

Karel.

O God 'k en vind hem niet/ dit doet my angſtich vreeſen
Dat hy in handen van vrou Leonoor moet wezen/
Int Hof en is hy niet/ ik weet niet waer ik loop/
Int lauren boſch ik zoeck Grimaldus/ en verhoop
Ik mijn kind vinden zal/ ach hemel wilt beletten/

Zijn

Zijn moeder heure wraek int werk niet en mach zetten. *binnen.*

Vertooning waer Casandra Grimaldus ghebonden hebbende hem dreygt te vermoorden.

Karel Helaes/ ik vind hem niet / ach hoe mijn herte trilt.

Prudentio.

Karel Prudentio/ hebt ghy gezien Grimaldus? wilt/
Ik bid u/nae hem zien. Prudentio. Wel Karel wat'ser gaende?

Karel. Prudentio/mijn vriend/ ik kan u dus niet staende
Verklaren watter is / ik bid u ziet nae't kind/

Prudent. Wat isser? Karel. 'k Bid u gaet / en houdt hem zo g'hem vindt.

Prudent. 't Zal geschieden. *beyde binnen.*

Vertooning waer Casandra de pongiaert inde hand heeft en de hovenier comt met bloemen en belet heur.

Karel Ha hemel hoe verschrikt is arme Karels herte/
't Kind heeft zy. hooge God meedooght de bitt're zmerte
Die myne ziel ghevoelt/ ha wereld wat verdriet
Zal't zijn zo Karel aen zijn kind dit onluk ziet,
Wat hoor ik?is't geen stem?

Grimald. Ey help/ help/ Karel. Ik hoor hem klagen.
Ha waerdste kind/ik hoort.

Grimald. Op me/op me. Karel. Wy zagen.
Noyt droeviger misval. waer zijt ghy lief/ Grimald'?
Het grootste ongeluk mijn herte overvalt.

Grimaldus.

Ach waerde lieve kind/ heb ik u weer gebonden?

Grimald Ha vader d'Hertogin. Karel. Deed zy u al dit leyd?
Weet ghy 'k uw vader ben? Grimaldus. Zy heeft het my gezeyd.

Karel Dat ik uw vader ben? Grimald. Ja vader/ghy zijt vader?

Karel Ja'k lief/ha lieve wicht/ komt my/Grimaldus/nader/
In vaderlik behoed.

Leonora.

Leonoor Wat isser Karel? wat?

Karel Ha lieve Leonoor de Hertoginne had
Ons kind gebonden dus. Leon. 'k Acht om hem te vermoorden.

Karel Het wreedste/Leonoor/dat opt Borgonie hoorden.

Leonoor. Wat deed' u d'Hertogin? Grimaldus. Zy brocht my met gespeel/
En gaf my dees sucaet/ doen bond zy my met veel
Geknochte knopen vast/ en zeyd' my wou vernielen/
Ik bad heur om genaed'/ en doen ik wilde knielen/
Zy zeyden dat ghy waerdt mijn vader / en om wraek
Van u te hebben/zwoer zy/dat zy had vermaek
Mijn teere hert onschuldich wreedlik te doorsteken/
Mits quam de hovenier met bloemen/en doen weeken
Heur krachten/en my liet ghebonden g'lijk ghy ziet/

 En

En zeyden 't was maer boert/ en zo my voort verliet/
Maer zijt ghy ook mijn vader? Karel. Ja ik.
Leonoor. Ik uw Moeder/

Aernout.

Aernout. Wat iffer? Karel? zegt? Wat is dit? zegt my broeder.
Leonoor. Naemt ghy hem broeder/Heer/zo weet ghy dat hy't is.
Aernout. Ik weet het zuster/ Leonoor. Hoe?
Aernout. Om dat ik ben ghewis.
Ghy zes jaer zijt ghetrout/ uw Karel 't my vertrouden.
Karel. Maer/Heer/in uw beloft ghy gheen beloften houden.
Want zeyden 't d'Hertogin/die in heur razerny
Van toozen/ om te hebben wraeke over my/
Heeft dit onnoos'le wicht zijn armen dus ghebonden/
Om met beulins gheweer zijn herte te doorwonden/
En proeven door zijn dood de boosheid heurs ghemoed.
Lenoor. Ha/ghy wraekgier'ge Vrou die op mijn eygen bloed
Ghespiist had uwe wil. Aernout. God wilden't niet ghehengen.
Karel. Mits dat de Hovenier aen heur ghebloemt quam brengen
Als d'hand was opgeheft. Leonora. Zo liet zy 't kind alleen/
En zeyden 't was maer boerting.
Grimald. O/mijn Heer/het scheen
Zy door heur wreed' ghezicht 'thert upt mijn lijf woud' trecken.
Karel. Zou dit de deughde zelfs tot toozen niet verwrecken?
't Gheen ik lang heb geheelt niet langer zwygen kan.
Genaed'ghe/Heer/ten tyd' als d'Hertoginne an
Uw zwoer dat ik upt lust heur verghden om boelagie/
En vaynsden dat zy had een bittere quellagie/
En dat ghy't wreeken zoud zy vastelike docht.
Leonoor. Heeft zy heur vuyle lust aen Karel zelfs verzocht/
Karel. Met zmeecking en gheblap/en veel oneerb're woorden.
Leonoor. Maer zy en kost de trouw zijns herte niet vermoorden.
Karel. Die ik mijn Prince draeg/en me Vrou schuldich ben/
En door de dankbaerheid die plichtich ik beken.
Leonoor. Dies liet heur ongepapt/en g'lijk zy doen most breesen.
Hy't aen uw klaegen zou/heeft zy ghemeent door deeze
Verzierde logentael 'tontsteken uw ghemoed.
Karel. Om straffen my die zocht uw bedde/en uw bloed
t'Onteeren. Leonoor. Maer 't was zy die daer na heeft gehengelt/
En heure echte plicht met minne lust gemengelt.
Karel. Had' ik niet wederstaen de loosheid heurs beleyd.
Leonoor. Ter zelver stond heeft Karel alles my ghezeyd/
Met een ontroert ghemoed.
Karel. Doch voort secreet gehouwen.
Loenora. Waerom?
Karel. Vermits zy was mijn/Heers/en Princens Vrouwe/
En ik bedenckend' dat dit uw hert breken most/
Was oorzaek dat ik 't u noyt openbaren kost/

Hoewel ik in gebaer was van mijn eygen leven/
Zo sturf ik liever/Heer/ eer ik u had gegeven
De oorzaek uwes quel. Ja heb heur zelfs verschoont.

Leonoor 't Welk dese vrou nu dus ondankbaerlike loont/
Betrachtend' aen ons bloed heur toorn en haet te wreken.

Karel Vermits ik dienaers plicht en echts-trou niet woud' breken.
En tot heur vlesche lust my niet en voechden ras.

Aernout, De haet is immer felst' waer eerst de liefde was.
't Is waer dat ik heur zeyde hoe ghy beyde stonde/
En dat ik zelven had uw t'zamen-slaep bevonden.

Leonoor Mijn Heer/ en broeder/ zo ik daer in heb misdaen/
Ik zonder uwe weet dit huw'lik heb bestaen/
Vergeeft my broeder / Heer/ uw zuster wilt verschoonen/
Uw goedertieren aert is nu tijd te betoonen.
Ik eeuwich buygen zal ootmoedich na uw wil/
't Was reyne liefd' die't deed ik in dees faele vil/
Gansch buyten uwen raed/ ghy kunt het al verzoeten/
Door uw genoeging/Heer, geknielt ik aen uw voeten/
Ontzichgelike val. Karel. Mijn Prince ik beken
Ik door vermetelheid uw gunst niet waerdich ben.
De vrouwe Leonoor/ zo hoog in bloed geboren/
En Hertogin van Kleef / dat die my heeft verkoren
In echte/ ik beken/Heer/is uw hoogheids hoon/
Want ik onmachtich ben om heur zo waerden kroon
Te stellen op de pruyk van heur verweende haren/
Gelijk de gouden draen verciersels waerdich waren.
Doch prince wat verscheel is tusschen heur en my
In bloed/in staet/ in waerd'/wil ik aen myne zy/
Met plicht/ met liefd'/ met trou/ zorghvuldich evenaren/
G'lijk offer tusschen ons gansch geen verscheelen waren.

Aernout, O/suster/ ick verschoon / mijn broeder ik u acht/
En u gelijk mijn kind: van u ik niet verwacht
Als luk/ voorspoet / en heyl. rijst op ghy drie te gader/
Grimaldus rijst/en ghy zijn moeder/en zijn Vader.

Karel Lang Hertoch Aernout leef'.

Aernout. Ha/suster/wat verdriet.
U broeder nu/helaes/aen zijn Casandra ziet.

Leonoor. Genaed'ge Prins die valt mach haestich weer op-rysen/

Aernout. Neen/ zuster/al heur doent my duydelik bewysen
De boosheid heurs gemoed/ en hoe zy is verblind:
Hoe kander arger zijn als dit onnoosle kind
Te willen dus misdoen? 'k zweer my van heur te wreken/
Al zoud ik opentlik mijn echtens banden breken.
Waer liet ghy d'Hertogin?

Grimald. Int lauren bosch / mijn Heer.

Aernout, Gheeft broeder my uw hoed uw mantel en geweer/

'k zal zelven by heur gaen/ om grondelik te spreken/
Houdt alles voort secreet/ betoont in't minst geen teken
Dat ghy van't kind yets weet. 't verand'ren van habijt
Zal doen al die my zien geloven dat ghy't zijt /
Zo ben ik niet bekent. *binnen.*

Karel Mijn Heer wilt heur zleghts dreygen /
Maer laet uw haestigheid niet boven reden stygen.
Ha Leonoor mijn lief. Leonora. Ha Karel/ waerdste heldt.
't Schijnt d'hemel nu in't werk ons lange hope stelt.

Karel Mijn tranen barsten uyt van vreughde die ik voele.
De tijd die stilt int laest al't wereldsche ghewoele.

Grimald. Maer/ vader /is mijn moeder vrouwe Leonoor?
De Hertoginne zeyden my dat niet. Leonoor. Daer door
Zy blijken doet alleen heur tooren op u strekten.

Karel 'k geloof dat ik alleen wraek op het kind verwrekten.
Komt lief gheeft my uw hand. Grimald. Maer vader ghy en zegt
Niet of't me moeder is.

Karel Ja't manneken. Leonoor. En in echt
Gewonnen/ lieve hert/ al 't vreezen is in ruste.

Grimald. Hoe komt het moeder dat ghy my dan niet eens kusten
Zo ik uw zoonken ben? ey moeder gheeft my een.

Leonoor Helacy/ lieve wicht/ mijn kind heeft groote reen/ *zy kust hem.*
Een openbare kus heb ik u nooyt gegeven/
Om niet bekent te zijn/ zins d'eerste uur uws leven.
Komt lief/ geeft my uw hand.

Grimald. Mijn vader geeft my zijn.

Karel Hoe keert nu al in vreughd de lange bittre pijn.

Leonoor Wat d'hemel heeft voorzien kan geen'ge mensch ontvlieden.

Karel O neen al wats bestemt dat zal en moet geschieden. *al binnen.*

Lambrecht, Casou.

Lambr. Hier moet hy gaen verby/ blijft ghy aen deze zy.

Casou En stelt u in de hoek zo kan hy niet verby.

Lambre Past wel op u geweer. Casou. En past ghy op het uwen.

Lambre. Ik zalt hem tot het kruys flucx in zijn herte duwen.

d'Hertoch Aernout.

Lambrecht ende Casou trecken geweer.

Aernout. Ha schelmen/ hou/ verraed/ aen uwen Prins en Heer?
Verraed/ verraed/ verraed/ flux geeft my u geweer/
En zegt my ook terstont waer om ghy dit bestonde/
Of hier ghy sterven zult. Lambrecht. Mijn Heer/ wy onderwonden
't Niet op ons Prins.

Aernout. Op wien dan fielten? spreekt/ op wien?

Casou Op Karel. Aernout. Maerom? Lambr. Door Graef Lodewijx gebien.

Casou. Die ons vier hondert kroonen voor ons loon beloofden.

Aernout. Graef Lodewijk wat's dit? helacy wien geloofden/

Dat

Dat in zo eed'len borst moordadicheid bestaet?
Verraed is in mijn hof.

Lodewijk.

Lodew. Mijn Heer wat is't? Aernout. Verraed/
Verraed/ en van uw hand/ ha Grave t'uwer schanden/
Wilt ghy aen Hertoch Aernout schennen uwe handen?
Te eedel ik uw herte achte/ en uw bloed/
Te eedel is uw afkomst/t' eedel uw gemoed.
Was't dus op my gemunt? wat raserny dus dulle?
Meent ghy u Hertoch van Borgonie zelfs te hullen?
Fy Grave/ schaemt u Graef/dees mannen zeggen't plat
Zy hier toe zijn gekoft door uw/ maer zegt my wat
Is't dat uw mening is? Lodewijk. Dees twee die kunnen't zeggen/
De mening die ik had in heur verburgen leggen.
Aernout. Zy zeggen dat het fayt op Karel was gemunt.
Lodew. 't Is waer. Aernout. En waerom dat?
Lodew. Genaed'ge Heer ghy kunt
Zelfs oord'len waer't om was.
Aernont. Hoe weet ik de waeromme?
Ik wil dat ghy't my zegt. Lodew. De schaemte maekt my stomme
't Is d'Hertoginnens doent/ 'tis uwe hoogheids vrou/
Die riedt my dat ik dit verraed aen stellen zou:
En Karel zijnde dood ik Leonoor mocht trouwen/
En g'lijk de liefdens passy geene maet kan houwen/
Heb ik het fayt bestaen. Mijn heer het is my leed/
Maer g'love vast'lik nu uw hoogheid d'oorsprong weet
Mijn dulle raserny en zotheyd zult vergeven/
't Waer door d'Hertogin 'k had't noyt gedacht mijn leven
Nae Karels dood te slaen. Aernout. Gh'hebt my ten deel voldaen/
Gaet wederom ten hoof/ en laet hun met u gaen/ *alle dry binnen.*
Ik blijf alleen vertrekt. Dit zijn Casandras werken/
Hier uyt zo kenmen heure boosheyd wel bemerken.
Ik vast'lik nu geloof zy Karel heeft verzocht/
Op dat zy heure vleesch lust door hem slissen mocht.
En mits hy weyg'rich was zo maekt zy hem nu schuldich/
Om my zo tegen hem te maken gansch ondduldich/
Want doen zy niet en vond 'tgheen datse heeft verwacht/
Doen heeft die boose vrou gestelt al heur ghedacht
En zinnen om van Karel heur in yets te wreken/
Dus zijn onnos'le kind moordadich dood te steken/
En door de Graef beleydt dat hy op Karels lijf
Dees fielten heeft gezet/ 'tis alles heur bedrijf.
Casandras boose zin/ ha goddeloose vrouwe/
Eerst overspel ghy zoekt om breken d'echte trouwe/
Daer na het arme kind/ God heeft het heur belet/
En voort na Karels dood zy Lodewijk toezet.

Ha onrechtvaerd'ge wraek/ ha alderbooste zinnen/
Gereelt uyt 't niet verkrygen van uw geyle minnen.
Ha wreedste creatuur/ ha god-vergeten hert/
Helaes/ hoe my gezind doof-hovich is verwerdt.
Eerst moet ik 't huwelik van Leonoor verklaren/
Op dat de wereldt weet zy met mijn wille wa ren
In d'Heyl'ge echt verzaemt, Casandra u ter spijt/
En nu ik zie dat ghy in alles schuldich zijt/
Ghevangen zult ghy zijn/ en zal ook vonnis geven/
Ghy uyt mijn Hertochdom ghebannen blijft uw leven.

Prudentio, Feliciano.

Feliciaen Prudentio/ wel gemoet. Prudent. En ghy vriendlik gegroet.
Feliciaen Van waer? Prudentio. Van 't hof.
Feliciaen Wat nieus? Prudent. Helacy/ niet veel goed.
Feliciaen Wat is 't? ik hoor yets vreemds/ Prud. zijn hoogheid is vol quellen.
Feliciaen Ik bid u wilt my doch de grond van 't stuk vertellen.
Prudent. 't Is muysken wacht uw staert/ stil zwygen is ons best.
Feliciaen Men zeydt de kray heeft uyt gebroeyd het arents nest.
Prudent. Ik bid/ u oordelt niet/ nau moetmen Princen wachten/
Dus teugelt uwe tong/ vry zijt in uw gedachten.
In zulken tijd als deez' is 't raedzaemst datmen zwijgt/
Want 'tzy hoe dat ghy spreekt uw loon ghy daer na krijght.
Berispt ghy d'Hertogin/ beklaeght ghy onzen Heere/
En blijkt het na der hand dat zy hem in zijn eere
Gansch niet en heeft gequetst/ maekt reek'ning dat ghy zijt
De Hertoginnens gunste t'eenemale quijt.
Feliciaen Al spreken wy te zaem wien kan ons overhooren?
Prudent. Feliciaen/ glooft de muuren hebben ooren.
Feliciaen Wat is 't van Leonoor? Prudent. Dat heeft een vreemde schijn.
Feliciaen Huw't zy niet met de Graef? Prudent. Neen/ 't zal een ander zijn.
Feliciaen Een ander wien doch/ zeght?
Prudent. Men mach het al niet zegghen.
Feliciaen 't Schijnt datter inde tijd wat vreemds verburghen leggen.
Prudent. Tijd nu zo zwanger is als ik hem immer zach.
Feliciaen Wel die 't verwachten kan 't moet komen aen den dach.
De Hertoginne valt dat zoud' ik durven wedden.
Prudent. De doente van de wereld zich zelven immer redden.

Graef Lodevvijk *rasende vervolght zijnde van een stomme geest in duyvels habijt, hebbende op sijn kleeding,* VVantrou, *ghe schreven.*

Feliciano Is dat Graef Lod'wijk niet? Prudēt. t' Schijnt dat hy is ontstelt.
Feliciano Daer is yets dat hem pijnt. Prudē. Daer is yet dat hem quelt.
Feliciano Stelt u wat aen een zy. Prudent. Wat of hy zal beginnen?
Feliciano 'k Vrees dat hy ons zal zien.

Aact

Prudent. Laet ons gaen beyde binnen. *Binnen.*

Lodevvijk.

Lodewijk In Ach'rons duyſtre hol/ vol-ſchrik like ghezichten/
Afgryſe/ naere poel/ waer nimmer zonnens lichten
Strael ſcheen /de plaets waer uyt noyt pſlijk riſſe rees
Dan als het vuyl' gewurmt had afghe knaecht het vlees/
Vol damps/ gewalmtens ſtank/vol knarſſing/ en vol zuchten/
Vol herte-breek gehuyl/ vol ſulphre helſche luchten.
Na Cer'brus die de mond der Duyvels hel behoed /
Daer wil ik heen/ het hert my trild door't grill'ge bloed /
Maer dees vervaerlikheids verſchricking niet koſt treffen
De angſt' en quelling die 'shoofts haeren ſteyl op heffen.
Nu Cecropijn ik zie met tranens beken vol
In dees verkrachte ziel in razernijen dol.
En wantrou't zo beheerſcht/ berading niet kan mijen
Ontydelik de draed mijns levens af te ſnyden.
Ha daer is Leonoor/daer/daer ik zie heur daer/
Daer's Karel/ daer is zy/ en daer ſtaet Karel/daer/
Daer/daer/ik zie hem daer/ daer's Lambrecht/daer's Caſouwe/
Daer ſtaen de ſchelmen beyd/en daer/ daer/ ſtaet mijn vrouwe
Caſandra/ daer/ daer's d'Hertoch/ daer/daer komt de Graef/
Daer/daer komt Leonoor /en Karel heure ſlaef.
Caſandra gaet van hier/ wats daer nu te bedryven?
Caſandra gaet van daer laet Leonora blyven.
Wech duyvel/wech/ en daer/ daer ſchepd van Leonoor.
Trekt aen/ dringd' in/trekt voort/ geeft vier/vlieght in/ dringd door
De vyands leger in/ha vive/ 'tis gewonnen/
Daer/daer komt Leonoor/en Karel heeft begonnen
Te moorden/ Karels herſe toorn daer ontſteekt/
En daer de Gravens herte jammerlike breekt. *Hy gaet zitten.*
Ha alderdroefſte borſt hoe warrelik ghy wrevelt/
Waerom? vermits mijn hopens lichte gans benevelt/
Benevelt? neen/ beſterft/ ach hoop is hopeloos/
Hoe graeg nu Lodewijk zijn naere Graef verkoos.
Onthert uw lichaem zelfs/ dringt in de koude aerde/
Te lang uw azem/ laes/dees vleeſche klups bewaerde.
Waer zijt ghy laeſte ſnik? waer is de laeſte krack?
't Gheen yder menſche breeſt ik yverich na hack?
Ha handens wring ghy kunt de droefheid niet afbeelden/
De knaging en uyt teering die u rampen teelden.
Steekt aerkelike-dood voort al/ op dat eens ruſt/
De minnerende ziel / vol quelling en onluſt/
Mijn leven is onnut. Helaes hoe zwaermoedich/
Hoe bitterlik uytſtort traens-vliet herts tranen vloedich.
Ha dood-na voorſing-ſlaep/ ach/ ſluymert doch een wijl/
Op me/ hoe moed' en mat. Ha droming al te yl. *Hy ſtaet op.*
V vaste

O valsche beelden zijn in mijn bedroefde zinnen/
In eenigheid ik dool om rust te mogen vinnen. vinnen.

Casandra Zeer bedroeft, Vervolgt zijnde door een stomme gheest, wesende een vrou, hebbende op heur witte kledren gheschreven. Ootmoedighe schuld beken, die heur stadich verzelschapt.

Koldt bloede tranen langs 't bedroefde aengezicht/
Verdweenen is uw eer/ verdweenen is het licht
Uws glorijs dezes eeuw'/ waer in ghy trotzich braldert/
Al wat Casandra had heur dartelheid vermalden.
Uw eere is vernieldt/ gheen Hertogin meer zijt/
Ghenieticht is uw naem door d'alwerkingh' des tijd/
O tijd ghy had/ maer hebt die wulpsichlik verlooren/
Mits ghy in plaets van echt de minne hebt verkooren.
Nu blijft uw naem / en faem een nikkerlijke prop/
En lichter men u acht als 'tkaf ghedorste strop.
Uw name die wel eer hier bralde in uw glory/
Zal blyven nu ghegrift in schandighe memory.
Uw name die wel eer g'lijk pole-sterren blonk/
Helacy/ nu in lustens gayle poel verdronck.
Uw Hertoginnens pruyk: Borgoniens lauwerieren:
Zal nu niet meer deughs-lof-feest uw ter eeren vieren/
Verwelkt is al uw lof/ verdort zijn al uw blaen/
Door 't derven van uw liefd' voor 't minnelik bestaen.
Casandras teere borstens herte tranens weenen/
Het bitterlik gheschrey / het klaeghelijke steenen/
Het hickende gehuyl / het bloedighe gheklach/
't Bekenne van uw schuld/ helacy/ niet vermach /
Te zuyv'ren uw misbruyk/ uw misbruyk blijft beschreven
In 's mensch gheheugenis zo lang de menschen leven.
Uw weezen zal by elk afkeerlik zijn verfoept /
Ziet watter uyt het vier van minne is gebroept.
Cupido hoe verkracht ghy eerbaerheyds gemoede/
Alleen om vleese lust baldadelik te voeden.
Gheen schaemd/ noch eer ontziet / blindt-hokte/ looze kind/
Uw herte tochtens schicht ons dwaeselik verblind.
Uw grill'ge prik'ling doet wy na uw tucht'loos hooren/
En doet ons eer en faem door wulpzicheid versmooren.
't Verduystert al/ helacy/ wat Casandra ziet/
Pheeb's heldre lichte strael my naerelik verdriet/
Het duyster my bevalt/ 'k wensch' d'aerde waer bevrozen/
Want 'tliefelik ghebloemd schijnt om mijn schaemte bloozen/
Mijn schad'uw' my verschrikt/ 'tschijnt oft ghemoede was
Die my het vonnis van mijn zond' te voozen las.
Ja zo ik 't pluym gediert hoor als ik 't bosch door wandre/
't Schijnt of hun tiereliering schrildt sy/ sy Casandre.
De blaeden vallen voor mijn voeten op de aerd'/

Gelijk

Gelÿk of ik de aerds betreding niet was waerd'.
't Schÿnt of het waters ruyzing ſpytich murmureerde/
G'lÿk of mÿn klaging hunne zuyverheid onteerde.
Ghenieticht is mÿn zelfs/ my zelven ben ik wars/
En leef/ helacy/ in een yſelike pars.
't Is alles nu verkeert in bittere ellenden/
Om dat ik/laes/ op me/ my zelven niet en kenden.
Niet kenden/ maer vergat te zÿn mÿn ſcheppers beeld/
Wat was't? 'tis vleeſche luſt diet alles my ontſteelt.
Ya Boꝛgonnimen laet ik uwen ſpiegel weſen/
Zo ziet ghy wat dat uyt de minne tochten reeſen.
Ghebannen Hertogin/ ghebannen uyt uw land/
En in een eeuw'ghe poel van ſchꝛickelike ſchand/
Gebannen is mÿn eer/ Neen/lacy/ ganſch verlooꝛen.
Hoe pꝛickelt mÿn ghemoed/ gelÿk een ſcherpe dooꝛen/
Die vinnich ſteekt mÿn hert/ en yslik parſt mÿn ziel/
Ja dat Caſandꝛa ſchier in miſtrouw's wꝛaeke viel.
Caſandꝛa/neen/bedaerd/verlieſt ghy wereldseere/
Verlieſt ook niet de gh'naede van uw ſchepper-Heere.
Uw miſdaed is zo gꝛoot niet als uw Gods gena/
Zo vaerdich is uw zond's beken niet of zo dꝛa
De goedertieren arm van uwen God ſtaet open/
En ſterkt uw laffe hert met een verzekert hopen/
Een hope die belooft hy u vergeven zal
Volkomen u miſbꝛuyk uw Eva's-like val.
Caſandꝛa niet miſtrout/ neen/Heer/ik ken mÿn zonden/
In yder bittre traen/ ach/zullen zÿn bevonden/
Duyſt duyzendens berouw van 'tgeen ik heb gedaen.
Helacy/'tgꝛoot miſbꝛuyk/'tonredelik beſtaen/
Mÿn gꝛooffelÿke d'wael van luſt-lokx tyꝛannie/
De wulpſe gayle tocht van minnens ſlavernÿe.
Mÿn ſpꝛake werdt belet dooꝛ 'shertens gꝛoote pÿn/
Maer laten deze tranen mÿn getuygen zÿn/
Die uyt de boꝛn mÿns ziel medoog'lik nu uyt ſtoꝛten/
Heer/ laet wantrouwens vlÿm mÿn leven niet verkoꝛten/
Maer gund my Neſtoꝛs tÿd/ daer in niet een minuyt
Die anders als berou/ en mÿn leed-wezen uyt.
Ik vouw' dees handen t'zaem/ verhooꝛt doch mÿn gebeden/
En ſlaet uw oogen/ hooge God/ doch eens beneden
Op deſe arme wurm die in heur traens gheween
Bid' en bekeert heur g'lÿk de dꝛoeve Maeghdaleen;
Heb ik dees oogen/ laes/ ontuchtelik gebꝛuykt/
Ziet hoe berou die nu betraent ter aerde duykt.
En deze handen die de minne dꝛucking namen/
Nu met oodmoedicheid ghevouwen zÿn te zamen.
En deze tong die was de minnens-tael-vꝛoug-lit
Nu penetentelik om uw genade bid.

Dees haeren die wel eer verwarden minnaers oogen/
Die zullen dienen nu om traenen af te drooghen.
Mijn ſtemme die zo gayl voort broght luſts graegt alleen/
Zal uyten nu mijn ſchuld/ mijn rouwe/ mijn gebeen.
Ghebeen/ ja zulk ghebe ootmoedich na u ſteygren/
Dat hope my belooft/ ghy Heer/ my niet zult weygren
Ghenaede/'k zeg genaed'/ ghenade zeg ik Heer/
Ontrukt my gheen genaed' g'lijk ik ontruk mijn eer.
In eenicheyt voort dool/ en leve vande velden/
Ziet in wat ramp-onheyl/ de minne luſt my ſtelden.
Juffrouwen houdt mijn doent in gh'heugnis bewaer/
Gheluckich zijn die dien hun ſpieg'len aen een aer. *binnen.*

Aernout. Leonora. Karel. Grimald. Prud. de Gemeente.

Aernout. Meer zal ik zeggen nu als oyt in uw ghedachten
Voor dezen was. Maer g'lijk de tyden immer brachten
Het heymelijx aenden dach/ 'k bid u verwonder niet/
Want vreemder zachmen alſmen in ons eeuwe ziet.
Ik zelfs verwondert ben/ van 'tgheen ik nu zal zegghen/
Noch meerder wondren vindmen vaek verburghen leggen
In't tytelik beloop/ de wereld is een grijns/
Een kunſtelik ghevayns/ zo wel voor dijns als mijns/
Want alles watter leeft ziet vreemde wondre dinghen.
Petrarkaes wyze weet heeft kunſtich willen zinghen/
Of dichtich ſpreken 't gheen die g'leerde is gemoet/
Met Laura/ zynes tijd die zo zijn manne bloed
Betoovert had dat hy niet zyne was maer heure/
Waerom? meent ghy het was zijn vrije willens keure?
Ach neen/ 't was yets ghoheymis 'tgeen hem ganſch overwon/
Dat hy het murgh zijns geeſts aen zyne laura zon.
Wat is't? wat was't? wat kant? wat zoud' doch kunnen wezen?
Dat zulken wetert/ zulken wyzens zinnen reſen
Ind' hooghſte toppens kracht/ en dat zijn rijcke pen
Daer van ghetuyght/ beſchrijft/ en naekt'lijk doet beken
Van d'overwonnen ziel/ g'lijk hy in zijn gedichten
Vrymoedichlik bekent/ ja achtent hemels lichten/
Die ſchenen uyt het oog van Laura / die hy noemt/
De phenix zynes eeuw'/ ja meer hy hem beroemt/
Dats dat zijn ſterre had geluklix willen ſpeelen/
Om hem te geven ſtof zijns Lauraes ſchoon te quelen/
In maetich voet gedicht. Nochtans Petrarca had/
Een Florentijns vernuft dat grooter ſtof bevat.
(Een geeſt / ja zulken geeſt/ die velen ging te boven)
Het zy wie't zy hem leeſt zeer qualik kan gelooven.
Dat zijn bedaerdheid heeft zich zelven zo geſtelt/
Int keurelike oog/ of liefdens krachts gheweld.
'k Voorbrenght alleenlik om mijn volgh-reen te beleggen/
Of met voor-doenders vaſt te gronden al mijn zeggen.

Boetius

Boetius/ ik neem ook voor een vaste proef/
En meerder wyzen ik aen mijn zijd' niet behoef.
Den Hemel 't al voorweet/ en toe laet de toevallen
In 't menschelik bedrijf / dats voor my en uw allen.
Wat toeval dan gheschiet zo d'Hemels vooght toelaet/
('k wil onderzoeken niet oft zijn verburgen raed
Besloot/ of zulx toelaet/ 'k treed' niet in zijn verborgen
Orakels heyl'ge doent / maer g'loof dat God bezorghen
Wil alles 'tonzer best) behoort dan yder mensch/
Te loven/ en gansch breken eygen zin en wensch.
Karel Baldeus die ik/ zins zijn teere Jaren/
Heb opgequeekt uyt liefd/ en steeds in mijn beware/
Ghehadt/ mits zijn gheboort zeer eedel is/ waer door
Ik hem naest mijn persoon voor Kamerling verkoor
En hem gebruykt in all's want ik hem mocht vertrouwen/
En heeft hem zo getrouw in alles kunnen houwen/
Dat ik lang heb getracht te meerderen zijn staet.
't Is jaren zes verleen hy met voordachten raed /
In gunst hem heeft ghestelt mijns zusters Leonore/
De Hertogin van Kleef/ en zijnde welghebozen/
Met alle deugd verciert/ hem zo gequeten heeft /
Door Hemelsche bestuur/ waer yder onder leeft/
Dat d'Hertogin heur weerliefd'/ en trou daer beneven/
Ghegeven heeft om met hem echtelik te leven/
Dus heymlijk zijn getrout door dienaer onzes kerk /
En hebben 'tzaem geleeft/ ja niemant opt geen merk/
Noch teken heeft gezien des liefde hunliens beyden/
En g'lijk al wat Godt voegd geen menschen kunnen scheyden/
En Karel veel verdient/ ben ik daer in verheugdt /
Mijn zuster heeft geoogt op staet niet/ maer op deughd' /
Te meerder dat de echte staet hun vruchten deelden/
Alzo mijn zuster hem twee lieve zonen teelden.

Leonoor. Die offren wy u op.

Karel. Gelijk ik uw dienaer ben.

Aernout. Gheen dienaer/ Karel/ want voor broeder ik u ken.

Leonoor En ik voor echte man. Karel. Ik u als echte vrouwe.

Prudent. 't Is vreemd ghenaed'ge Heer het geen wy hier aenschouwen.

Aernout. Maer niet zo vreemd als waer.

Prudent. 't Was 'themelsche besluyt.

Aernout. 't Gheen lang verburgen was breekt nu gelukkik uyt
Ghy weet hoe dat Casandra trachten te boeleren
Met Karel en mijn bedd' zo godeloos t'onteeren.

Leonoor. Daer nae zy ook heur wraek op ons Grimaldus wracht.

Aernout. En heeft ook na de dood van Karel meed' getracht.

Karel. Dies zy gebannen is/ God gunne heur leed-wezen.

Gemeéte Nu na de droefheid is ons blyheid weer geresen.

Aernout. Casandra vruchtloos was ghelijk zy deughdloos is/

Van

Van erfgename is mijn Hertochdom nu wis/
Door dese kindren als mijn echtelike neven.

Gemeent. God gun de kindren luk/ en langhe jaren leven.

Aernout. Wy danken de Gemeent.

Karel. En bidden dat wy 'tzaem/
Niet langer leven dan zo lang wy aenghenaem.

Leonoor. En goedertieren zijn voor al de onderzaten.

Aernout. Het is my lief zy hun zo wel genoegen laten.

Gemeent. In name heurliens allen 'k dienstelike buyg/
En uw de ware liefde onzes herten tuyg

Aernout. Nu zuster veel geluk wensch ik u/ en ons broeder/

Gemeent. Den hemel zy uw beyde heylige behoeder.

Aernout. Wy dancken de Gemeent.

Gemeent. Lang Hertoch Aernout leeft.

Aernout. En ik den opperst' bid hy u voorspoede geeft.
Hier eyndicht 'tblijd' en droef.

Gemeent. Ghemengelt door malkandre/

Aernout. Dat's Karels liefde en de minne van Casandre.

E Y N D E